

ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

Τιμάται γρ. άογ. 2.

Τιμάται γρ. άογ. 2.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΦΟΥΤΥΡΑΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, 22 Μαρτίου 1892.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Πολιτική 'Επιθεώρησις.—'Ιμπραχίμ-Μπέν-Μεχδὴ ὁ διά-
δημος Ἄραβ ἄοιδος (κατὰ τὸν Σ. Μπλοντέλ).—'Ἡρόδοτος ὁ πα-
τήρ τῆς Ἱστορίας.—Ποικίλα.—'Εντυπώσεις ταξιδίου εἰς Ἰν-
δικίαν.—Περὶ νευρικῆς ὑπνώσεως.—Οἱ Ἰνδοὶ ἀναχνευταί.—'Ἡ
Δευτέρα Μύθη (διήγημα).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Καὶ αὖθις τὰ σπουδαιότερα ὑπὸ γενικὴν ἐποψὴν ζη-
τήματα κατὰ τὴν λήξαν ἐβδομάδα δύο τυγχάνουσι τὸ
τῆς ὑπουργικῆς ἐν Γερμανίᾳ κρίσεως, τὸ ἐξομαλισθὲν
διὰ τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ τέως ὑπουργοῦ τῆς δημοσίας
ἐκπαιδεύσεως κ. Ζέδλιτς, διὰ τῆς παραιτήσεως τοῦ
κόμπος Καπρίβη ἀπὸ τῆς θέσεως προέδρου τοῦ ὑπουρ-
γικοῦ συμβουλίου Πρωσίας καὶ διὰ τῆς ἀνακλήσεως τοῦ
τὴν πῶσιν τοῦ κ. Ζέδλιτς προκαλέσαντος νομοσχεδίου,
ὡς καὶ τὸ τῶν ἐπιταχνομένων στρατιωτικῶν παρα-
σκευῶν. Τὸν πρῶτον τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν ἀντεκατέ-
στησεν ὁ κύριος Βόσε. ὅστις ἐγένετο γνωστὸς ἐπὶ τῆς
διευθύνσεως τοῦ ἐπὶ τῶν θρησκευτικῶν ὑπουργείου παρὰ
τοῦ κ. Φάλκ, τοῦ κυριωτέρου τούτου εἰσηγητοῦ τῆς πο-
λιτικοθρησκευτικῆς πάλης, τὸν δεύτερον ὁ κ. Ὀυλεμ-
βουργ, ὃς πασίγνωστος ἀπέβη καθ' ἅπασαν σχεδὸν τὴν
Εὐρώπην, ὅτε εἰσηγεῖτο τὰ κατὰ τῶν σοσιαλιστῶν ἔκτακτα
μέτρα μετὰ τὴν εἰδεχθῆ ἀπόπειραν τῶν Ἐδελ καὶ τῶν
Νόβιλιγκ. Οὐδεὶς ἀρνεῖται ὅτι ἀμφότεροι οἱ κληθέντες
ἐπὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν εἰρημένων θέσεων κέκτηνται ἅ-
παντα τὰ προσόντα ὅπως τὸ ἀνατεθὲν αὐτοῖς ἔργον διεκ-
περαιώσωσι καὶ φανῶσιν ἀντάξιοι τῶν προκατόχων διά-
δοχοι· ἀλλὰ, βαθύτερον ἐξεταζομένου τοῦ πράγματος,
ἐξάγεται ὅτι ἡ παρελθοῦσα ἤδη ὑπουργικὴ κρίσις νέαν
τέμνει ὁδὸν ἐν τῷ κοινοβουλευτικῷ βίῳ τῆς αὐτοκρατορι-
κῆς Γερμανίας καὶ νέα προμνύεται πολιτικὴ τῆς κυβερ-
νήσεως, ἥτις, εἰθισμένη τέως εἰς τὸ παρορᾶν ὀλοσχερῶς
σχεδὸν πᾶσαν ἀντίστασιν, ἀναγκάζεται νὰ περιστέλλῃ
νῦν τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας αὐτῆς καὶ νὰ λαμβάνῃ
ὑπ' ὄψιν τοῦ λοιποῦ τὴν κοινὴν γνώμην, τὴν κατανοή-
σασαν τέλος τὴν ἑαυτῆς ἀξίαν καὶ δύναμιν καὶ σκοποῦ-
σαν νὰ μὴ ἀνέχεται τὴν ἀθέτησιν αὐτῆς παρὰ τούτου ἢ

ἐκείνου τῶν ὑπουργῶν. Ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἡ ἐξομάλισις
ἐπῆλθε, βαθεῖαν ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν καθ' ἅπασαν τὴν
Εὐρώπην καὶ ἰδίᾳ ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ τῶν Χοχεντζόλεργ,
ὅπου παρῆλθε πλεόν ἢ τοῦ πρίγκιπος Βίσμαρκ ἐποχῆ,
καθ' ἣν αἱ κυβερνητικαὶ ἀποφάσεις νόμου εἶχον κύρος καὶ
οὐδεὶς ἀπετόλμα τὴν καταπολέμησιν τῶν ὑποβαλλομέ-
νων εἰς τὴν ἔθνικὴν ἀντιπροσωπεῖαν νομοσχεδίων. Καὶ
ἀληθῶς μόλις ἡ κρίσις ἐξωμαλίσθη, ἀμέσως τὰ τῆς ἐλευ-
θερίας τοῦ κρίνειν καὶ ἐπικρίνειν τὰς πράξεις τῶν ἐν τῇ
πολιτείᾳ κυριωτέρων παραγόντων δεσμὰ ἐλύθησαν,
προὐκλήθησαν δ' οὕτω ἐν τῷ γερμανικῷ κοινοβουλίῳ
διπλώσεις, οἳαι οὐδέποτε σχεδὸν ἠκούσθησαν ἐπὶ τῆς
προκατόχου κυβερνήσεως, ἐπὶ τῆς διοικήσεως τοῦ νῦν
ἐν Φριδρίσχρουε τὴν ὑγίαν αὐτοῦ περιθάλλοντος· ὅτε
ἡ Φραγκφούρτειος συνετάσσετο συνθήκη μετὰ τὴν κα-
τασύντριψιν τῆς αὐτοκρατορικῆς Γαλλίας, ἡ κυριωτέρα
τῶν ἐν Βερολίῳ καὶ τῇ λοιπῇ Γερμανίᾳ χαρὰ ἐξεδηλώ-
θη ἐπὶ τῷ ἄρθρῳ, τῷ ἀνατρέποντι τὰς διακελεύσεις τῆς
ἐν Οὐτεσφάλια συνθήκης, καὶ ἐπὶ τῇ ἀποσπάσει ἐπομέ-
νως τῆς Ἀλσατίας καὶ Λοθαρηγίας ἀπὸ τῆς Γαλλίας,
οὐδεὶς δὲ τῶν συνετῶν Γερμανῶν ἔκρινε καλὸν νὰ κα-
τακρίνῃ τὴν ἐπελθοῦσαν ταύτην χωρογραφικὴν ἐν τῷ
χάρτῃ τῆς Εὐρώπης μεταβολὴν, τὴν ἀποτελοῦσαν τὸ σο-
βαρώτερον τῶν πολιτικῶν σφαλμάτων τοῦ μεγαλειτέρου
τῶν τοῦ αἰῶνος ἡμῶν διπλωματῶν· ἀλλ' ἤδη οὐ μόνον
ἐν ἰδιωτικαῖς συνελεύσεσιν, οὐ μόνον ἐν ταῖς συν-
αθροίσεσιν τῶν κομμάτων, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ κοινο-
βουλίῳ διατυποῦνται διαμαρτυραὶ κατὰ τοῦ ἐν Ἀλσα-
τία καὶ Λοθαρηγία καθεστῶτος, καθ' ὃν μάλιστα χρό-
νον τοσαύτη καταβάλλεται μέρμινα τῶν ἀνωτέρων τῆς
γερμανικῆς πρωτενοῦσης στρατιωτικῶν κύκλων πρὸς
συμπλήρωσιν καὶ τελειοποίησιν τοῦ ἐν ταῖς προσηρη-
μέναις ἐπαρχίαις ἀμυντικοῦ οὐστήματος. Τὸν λίθον τοῦ
ἀναθέματος ἔβαλεν ὁ σοσιαλιστὴς βουλευτὴς Λεϊβνῆτιος,
ὅστις, ἐν μακρῷ καὶ σοβαρωτάτῳ ἅμα λόγῳ τὸ τῆς
στρατοκρατίας σύστημα κατακρίνας καὶ τὴν διοργα-
νουμένην οὕτω ἀνθρωποθυσίαν ὡς ἀντικειμένην εἰς
τὸ τοῦ χριστιανισμοῦ πνεῦμα χαρακτηρίσας, ἐπελάβετο
τοῦ ζητήματος τῆς εἰς τὴν Γερμανίαν προσαρτήσεως
τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Λοθαρηγίας καὶ πικρῶς ἠλεγξε
τὴν ἐκ ταύτης ἐπελθοῦσαν χωρογραφικὴν ἐν Εὐρώπῃ
μεταβολὴν ἐπὶ βλάβῃ τῶν συμφερόντων τῆς εἰρήνης τῆς
Δύσεως καὶ ἰδίᾳ τῆς Γερμανίας, τῆς ὑποβαλλομένης εἰς
υπερόγκους θυσίας. Ἡ Γερμανία, εἶπεν, ὄφειλεν ἀντὶ
τοῦ ἀποσπάσαι τὴν Ἀλσατίαν καὶ τὴν Λοθαρηγίαν ἀπὸ

τῆς Γαλλίας νὰ ἐξαναγκάσῃ ταύτην εἰς μετατροπὴν τοῦ διαρκοῦς στρατοῦ εἰς πολιτοφυλακίαν, ὅτε καὶ ἥκιστα ἤθελε κατασυντριβῆ ὑπὸ τὸ βάρος φοβερῶν χρηματικῶν δαπανῶν ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ. Ἡ τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Λοθαρηγίας προσάρτησις οὐ μόνον ἐγκλημα ἦτο ἀλλὰ καὶ μέγα πολιτικὸν σφάλμα. Ἀλσατιανοὶ τε καὶ Λοθαρηγιοὶ κέκτνται τὸ ἀπαράγραπτον δικαίωμα τοῦ διαρρυθμίζειν τὰς ἑαυτῶν τύχας, ὅταν δὲ πεφωτισμένοι κυβερνήσεις ἀναλάβωσι τὰ τῆς διοικήσεως ἐν τε Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ, συνεννοηθῆσονται αὐταὶ ὅπως διοργανώσωσι λαοῦψισμα ἐν ταῖς εἰρημέναις ἐπαρχίαις, δι' οὗ οἱ κάτοικοι δυνήθωσι νὰ διαρρυθμίσωσι καὶ ν' ἀποφασίσωσι τὰ κατ' αὐτοὺς ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ. Ἀντὶ τοῦ προσαρτήσασθαι τὰς δύο ταύτας χώρας, προσέθηκεν ἐν ἄλλοις ὁ σοσιαλιστὴς βουλευτὴς, ὁφείλει ἡ Γερμανία νὰ ἐπιβάλλῃ τῇ Γαλλίᾳ διπλάσιαν ἢ καὶ τριπλάσιαν τῆς πληρωθείσης πολεμικῆς ἀποζημιώσεως, ὅτε καὶ ἤθελεν ἐκλίπει ὁ κίνδυνος νέας καὶ φοβερᾶς συγκρούσεως. Τὰς διπλώσεις τοῦ Λεῖβντιου ἐπειράθη ν' ἀναίρεσῃ ὁ τοῦ κοινοβουλίου πρόεδρος κ. Λεβετσώφ, ὅστις, πολεμῶν ἰδίᾳ τὴν φράσιν ὅτι ἡ τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Λοθαρηγίας προσάρτησις μέγα ἀποτελεῖ ἐγκλημα καὶ πολιτικὸν σφάλμα, ἐκήρυξεν ὅτι πράξις, ἣν ὁ τῆς Γερμανίας αὐτοκράτωρ ἐπέτελεσεν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν συμμάχων ἡγεμόνων, συναινοῦντος τοῦ κοινοβουλίου καὶ ἐπικροτοῦντος τοῦ λαοῦ, ἥκιστα ὡς ἐγκλημα νὰ χαρακτηρισθῆ δύναται. Τοιαῦται συζητήσεις οὐδέποτε ἠκούσθησαν ἐν τῇ Δευκῇ αἰθούσῃ καὶ οὐδέποτε ἐξηνέχθη μουφὴ καθ' οἰαδήποτε κυβερνητικῆς πράξεως καὶ μάλιστα περιβεβλημένης τὸ κύρος τῶν ὁμοσπόνδων κρατῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων αὐτῶν· ἀλλ' ἡ ἀπόρριψις τοῦ περὶ σχολῶν νομοσχεδίου, ὅπερ προτίθενται νὰ ὑποβάλωσιν αὐτῆς οἱ τὰς ἐλπίδας αὐτῶν διαψευθέντες ὑπεράλπειοι, πολλὰ ἔτι τὰ καινὰ ἐπιφυλάσσει καὶ πολλὰς προπαρασκευάζει τὰς ἐκπλήξεις, τὸ μὲν ἔνεκα τῆς ἐξασθενήσεως τῆς κυβερνητικῆς δυνάμεως καὶ ἐπιρροῆς, τὸ δ' ἔνεκα τῆς παρατηρουμένης μετριοπαθείας ἐν τῷ χαρακτηρῇ τοῦ μονάρχου, ὁφείλοντος νὰ μεριμνήσῃ πρὸς τοῖς τοῦ κράτους καὶ ὑπὲρ τῆς ἰδίας ὑγείας, τῆς ἐχούσης νῦν ἀρκούντως καλῶς μετὰ τὴν γενομένην τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἐγγείρησιν εἰς τὸ οὖς.

Ἀλλὰ καὶ τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα οὐ μικρὰν κέκτνται σπουδαιότητα καὶ ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης ἡ κυριώτερα μέρη τῶν ἡγετῶν αὐτῆς στρέφεται περὶ τὴν συμπλήρωσιν πάσης ἐν τῷ διοργανισμῷ τοῦ στρατοῦ ἐλλείψεως καὶ περὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ὡς ἀσθενῶν κρινόμενων φρουρίων. Ἰδίᾳ οἱ ἐν Γαλλίᾳ ἐφάνησαν ζωνρῶς μεριμνῶντες περὶ τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς Δημοκρατίας, ἥς ἡ ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία ἥκιστα ἐδίσταζε νὰ ικανοποιήσῃ τὸν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑποργὸν κ. Φρεσινέ, ζητήσαντα ἱκανὰς ἐκτάκτους δαπάνας πρὸς ἀναπλήρωσιν ἐλλείψεων τινῶν ἐν τοῖς διαφόροις τοῦ στρατοῦ ὅπλοις. Διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς γαλλικῆς βουλῆς ὁ γαλλικὸς στρατὸς δυνήθισται νὰ φανῆ ἔτι μᾶλλον ἀντάξιός τῶν προσδοκῶν τῆς χώρας καὶ τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ καὶ νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν περὶ αὐτοῦ φήμιν ὅτι αἱ ἐν Γαλλίᾳ διὰ τοῦ κ. Φρεσινέ ἐπιτευχθεῖσα πρόοδοι τοῦ στρατοῦ ἐπισπῶνται τὸν θαυμασμὸν καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν πολεμίων. Καὶ οἱ ἐν Γερμανίᾳ δὲ οὐ παύονται καταβάλλοντες μυσίας προσπάθειας πρὸς τε ἐνίσχυσιν τῶν μεθοριακῶν φρουρῶν καὶ πρὸς ἐπέκτασιν καὶ συμπλήρωσιν τῶν ὑπαρχουσῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν συγγεῖα τῶν ἐν τοῖς ρωσικοῖς μεθορίοις διεξαγομένων

πολεμικῶν προπαρασκευῶν. Οἱ ἐν Βερολίῳ στρατιωτικοὶ κύκλοι τοσοῦτο φοβοῦνται τοὺς ἐν Ρωσίᾳ, ὥστε δις ἀπετόλμησαν κατοπεύσεις ἐν τοῖς δυτικοῖς μεθορίοις τῆς γείτονος αὐτοκράτορας δι' ἀεροστάτου καὶ διὰ τοῦ ἠλεκτροκῆ φωτὸς λεπτομερῶς τὰ ἐκεῖ φρούρια ἐπεθεώρησαν καὶ ἐξήτασαν. Τοσοῦτο δὲ μέγας εἶναι ὁ φόβος τῶν ἐν Γερμανίᾳ, ὥστε τὰ ἐγκριτότερα φύλλα ἐδημοσίευσαν λεπτομερείας περὶ φανταστικῶν συσκέψεων στρατιωτικῶν αἰμα καὶ πολιτικῶν συμβούλων τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ τῆς Ρωσίας ἐτοιμοπολέμου καὶ τῆς ἀμέσου τῆς Γερμανίας ἐναντίας τῆς Ρωσίας ἐπιθέσεως. Ἡ παραμυθία τῶν ἐν Βερολίῳ εὔρηται ἐν τῷ ἐπιχειρήματι ὅτι ἡ Ρωσία μόλις συμπληροῖ τὰς ἀναγκαίας αὐτῆς προπαρασκευὰς τῷ 1893 καὶ μόλις ἐτοιμοπόλεμος ἀποβαίνει τῷ 1894· ἐπομένως τὸν νοῦν ἐκείνων ταρασσει τὸ ζήτημα τῆς ἀμέσου κατὰ τῆς Ρωσίας ἐπιθέσεως πρὶν ἢ αὐτὴ δυνήθῃ νὰ περάνῃ τὰς μελετωμένας προπαρασκευὰς. Καὶ ναὶ μὲν ἐν πᾶσι τοῦτοις διαβλέπεται ἡ ὀπισθοβουλία τοῦ ἐκπτοῦσαι τὴν κοινὴν ἐν Γερμανίᾳ γνώμην καὶ τοῦ πείσαι αὐτὴν εἰς ἀμεσον ἐπιψήφισιν τῶν αἰτηθησομένων στρατιωτικῶν πιστώσεων, πρὸς ἃς δυσμενῶς ἔχει, ὡς εἰκάζεται ἐκ τῶν περὶ Ἀλσατίας καὶ Λοθαρηγίας δηλώσεων τοῦ σοσιαλιστοῦ βουλευτοῦ Λεῖβντιου· ἀλλ' ὅπωςδῆποτε τὸ ἔργον τῆς στρατιωτικῆς συντάξεως, ἐξακολουθοῦν μετὰ μεγάλης δραστηριότητος, ἐπισπᾶται σύντονον τὴν προσοχὴν ἀπάσης τῆς ἐν τῇ Δύσει κοινῆς γνώμης καὶ προκαλεῖ λίαν τοὺς φόβους αὐτῆς, ἥκιστα παραμυθουμένης ἐκ τῶν ἐπανεληλυμένων εἰρηνικῶν δηλώσεων τῶν ἡγεμόνων καὶ ἐκ τῆς διαδιδουμένης φήμης ὅτι Ἀλεξάνδρος ὁ Γ', ἐπισκεπτόμενος Γουλιέλμον τὸν Β' κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, συμβάλλεται πῶς εἰς τὴν κατεύνασιν τοῦ ἀνάως συνδανλιζομένου μίσους Γερμανίας καὶ Ρωσίας καὶ εἰς τὴν ἐξασθένισιν τῶν περὶ ἀμέσου χρησιμοποίησεως τῶν κατὰ μῆκος τῶν μεθορίων παράταγματων ἀνθρωπίνων ὀγκῶν φόβων τῶν ἐν Εὐρώπῃ διπλωματικῶν κύκλων.

ὑπὸ τὴν ἐποψιν δὲ τῶν κατὰ τὰς διαφόρους χώρας κυριωτέρων ἐσωτερικῶν γεγονότων τὴν πρώτην κατέχουσιν ἀναμφυρίστως θέσιν τὰ ἐν Γαλλίᾳ, ὅπου πράγματι τὰ ἐγκληματικὰ καὶ ἀποτρόπαια κατορθώματα τῶν πολεμίων τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως σοβαρὰς προσέλαβον διαστάσεις καὶ προῦκάλεσαν τὴν ἐπανάληψιν σπουδαίων ἐν τῇ βουλῇ ἐπερωτήσεων πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν καὶ ὑπουργὸν συνάμα τῶν ἐσωτερικῶν. Ἀμνηστία τοῦ ἐνεργῆσαι ἡ κυβερνήσις ἔγνω πρὸς τῷ εἰδικῷ ἄρθρῳ, τῷ προσαρτηθέντι εἰς τὸν ποινικὸν κώδικα καὶ τῷ ἀναγράφοντι τὴν θανατικὴν ποινὴν κατὰ παντός, ἀποταλμῶντος τὴν διάπραξιν παραπλησιῶν πρὸς τὸ ἐν Σαιν-Ζερμαίν καὶ Κλισὺ κακουργημάτων, νὰ θεσπίσῃ καὶ ἐτέραν νομοθετικὴν οὔτραν, καθ' ἣν ἀθωοῦνται πάντες ὄσοι, συνένοχοι ὄντες τοιοῦτων κακουργημάτων, ἐμαρτύρησαν τὴν ἑαυτῶν ἐνοχὴν καὶ ἀνωμολόγησαν τοὺς συναδέλφους πρὶν ἢ διαπραχθῆ τὸ ἐφ' ᾧ ἐνέχονται εἰδεχθεῖ κακουργήματα. Ἀτυχῶς οἱ τῆς κυβερνήσεως ἀγῶνες δὲν φαίνονται ἀποκομίζοντες τὰ ποθητὰ ἀποτελέσματα καὶ εὐρεία παρέχεται οὕτω βάσις εἰς τοὺς πολεμίους τῆς Γαλλίας, διατεινομένους ὅτι ἡ χώρα αὕτη δυσχερῶς ἀπαλλαγῆσεται τῶν ταραξίων, ὅσοι ἀείποτε τὴν ἰσχυρίαν τῆς χώρας ἐκ βάθρων συνεκλόνησαν ὅπως τῶν ἰδίων τύχῃ σκοπῶν καὶ πραγματώσωσι τὰ καταχθόνια αὐτῶν σχέδια. Τὸ λυπηρὸν εἶναι ὅτι σὺν τῇ δεινῇ ταύτῃ περιπτώσει τῶν ἐκ κακοβουλίας ἀτυχημάτων ὑπάρχει καὶ τὸ ἐν ταῖς ἐκκλήσεσιν κήρυγμα, τὸ μετατρέψαν τὸν ἀμβώνα

εις βουλευτικὸν βῆμα, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξελλίσσονται διάφορα ζητήματα ἐν μακραῖς συζητήσεσι κατ' ἀντιμωλίαν, ὡσεὶ πρῦκειτο περὶ συνηγορίας δεινῶν δικηγόρων ὑπὲρ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς δίκης. Πρὸ τῶν τοιούτων ἐσωτερικῶν πληγῶν μικρὰν βεβαίως σημασίαν κέκτηται ὁ καταρτισμὸς ὁμίλων ὑπὸ διάφορα ὀνόματα, ἀποβλεπόντων εἰς τὴν παγκοσμίαν τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν καὶ εἰς τὴν κραταιώσιν τοῦ κρατοῦντος νῦν ἐν Γαλλίᾳ κυβερνητικοῦ συστήματος.

Σπουδαῖα ὡσαύτως εἶναι καὶ τὰ τῆς Αὐστρίας ἐσωτερικῆ συνέπειᾳ τοῦ πολεμίου πνεύματος τῶν Βοημῶν κατὰ τοῦ γερμανοτσεχικοῦ συμβιβασμοῦ, ὃν συνομολογήσας ὁ πρωθυπουργὸς κόμης Τάαφφε, πρὸς διετίαν, ἠλπισεν ὅτι διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἤθελε τεθῆ τέρμα εἰς τοὺς ἐν τῷ βασιλείῳ τῶν Βενσεσλάς διαπληκτισμοὺς τῶν δύο πολεμίων στοιχείων, τοῦ γερμανικοῦ καὶ τοῦ τσεχικοῦ, ἐκείνου μὲν ζητοῦντος νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἑαυτοῦ ὑπεροχὴν, τούτου δὲ ἀγωνιζομένου νὰ τύχῃ τῶν προνομίων τοῦ γερμανικοῦ. Τὸ ζήτημα τῆς γλώσσης ἰδίᾳ συνετάραξε τοὺς Βοημοὺς καὶ, ἀδιακρίτως κόμματος, γενικῆ ἐπιπλήθε συνεννόησις ὅπως καὶ ἡ τσεχικὴ γλώσσα ἐν ἰσοτιμίᾳ πρὸς τὴν γερμανικὴν διατελῆ καὶ μὴ παραγκωνίζηται ὑπὸ ταύτης ἐπὶ βλάβῃ τῆς ἐν ταῖς τάξεσι τῶν Τσέχων δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. Καὶ ἕτερα ὅμως ζητήματα, δευτερεύοντα μὲν, ἀλλ' οὐ μικρᾶς εὐμοιροῦντα σπουδαιότητος ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῶν ἐθνικῶν πόθων καὶ τῶν παραδόσεων τῶν Βοημῶν, ὑποδανλίζουσι τὸ ἐθνικὸν αἶσθημα τούτων καὶ εἰς ἀμυχανίαν περιάγουσι τοὺς συμβούλους τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Ἰωσήφ, μάτην ἐπισκεψαμένου πρὸ μικροῦ τὴν χρυσοῖν Πράγαν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ κατεννάσαι τὸ φυλετικὸν αἶσθημα καὶ ὑποδανλίσαι οὕτω τὸν πρὸς τὸ στέμμα τῆς Αὐστρίας σεβασμὸν καὶ τὴν πρὸς τὴν ἐν Βιέννῃ ἀρχὴν συμπάθειαν καὶ ἀγάπην. Κατὰ μάρτιον τοῦ 1592 ἐγεννᾶτο ἐν Μοραβίᾳ εἰς τῶν μεγάλων τῆς νεωτέρας Βοημίας παιδαγωγῶν, ὁ Κομένσκis ἢ Κομένιος, ὅστις, πολλὰς παρασχὼν τῇ πατρίδι αὐτοῦ ὑπηρεσίας, ἀντιβαινούσας εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἐν Βιέννῃ κυβερνήσεως, μνοίας ὑπέστη καταδιώξεις καὶ ἠναγκάσθη νὰ ζητήσῃ ἀσύλον ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Ἦδῃ συμπιπτούσης τῆς τριακοσιοστῆς ἐπετηρίδος τῶν γενεθλίων τοῦ φιλοπάτριδος τούτου βοημοῦ, τοῦ ἀπολαύοντος ἴσως σχεδὸν τιμῆς πρὸς τὸν μάρτυρα τῆς βοημικῆς ἀνεξαρτησίας, τὸν Ἰωάννην Ζίσκαν καὶ τὸν ἐν Κωνσταντίᾳ μαρτυρήσαντα Ἰωάννην Οὔσον, οἱ φιλοπάτριδες Βοημοὶ διωργάνωσαν ἐορτάς, ἃς ἐπειράθη νὰ παρακωλύσῃ ἢ κυβέροντες. Τὸ πρῶγμα προῦκάλεσε φοβερὰν ἐξασπιν, συνδυαζόμενον δὲ μετὰ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐναντίον τοῦ γερμανοτσεχικοῦ συνδυασμοῦ πολεμίου πνεύματος, εἰς δεινὴν περιάγει θέσιν τοὺς περὶ τὸν κόμπα Τάαφφε, ἀγωνιζόμενον νὰ ἐξεύρῃ μέσα καθησυχάσεως καὶ νὰ παραστήσῃ τὰ πρὸς παρακώλυσιν τῶν ταραχῶν λιθθέντα μέτρα ὡς ἀπορρέοντα ἀπλῶς ἐκ πνεύματος διατηρήσεως τῆς τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας καὶ οὐχὶ ἐκ πνεύματος ἐχθρικοῦ. Ἡ ἐν τῇ διαίτη μάλιστα τῆς Πράγας διεξαχθεῖσα ἐπὶ τῷ ζητήματι τούτῳ συζήτησις, καθ' ἣν ἀντιπλάγησαν ὑπὸ τῶν γερμανῶν καὶ βοημῶν βουλευτῶν ὑβριστικαὶ λέξεις καὶ ἐνίοι τῶν ὑπουργῶν ἀπεκλήθησαν διὰ τοῦ ἥκιστα κοινοβουλευτικοῦ ἐπιθέτου **ἐπιλύδες**, ὑποδηλοῖ οἶαυ ἐσφαλμένην ἀρέπεται πολιτείαν ἀγένητον ἐν Βιέννῃ κυβερνήσεσι.

Οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ πρὸς τῷ ἀνακινουμένῳ ζητήματι τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἐργασίας ἔχουσι καὶ ἐξωτερικὰς περιπλοκάς, ὧν αἱ σημαντικώτερα εἶναι ἡ πρὸς τὴν κυ-

βέρνησιν τῆς Οὐασιγκτῶνος διαφωνία ἐν τῷ ζητήματι τῆς φωκαλιείας ἐν τῷ Βεριγγεῖῳ πορθμῷ καὶ τὰ ἐν τῇ μέσῃ Ἀσίᾳ διαδραματιζόμενα. Ἡ πρώτη τούτων ἀπὸ διετίας καὶ ἐπέκεινα ὑφισταμένη ὑπέστη ὕψειν τινα πέρουσι κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἐποχὴν διὰ τῆς συνομολογίας προσωρινοῦ συμβιβασμοῦ, διαρρυθμίζοντος τὴν ζώνην, ἐν ἣ ἠδύναντο ν' ἀλιεύωσιν οἱ ὑπῆκοοι τῶν συμβαλλομένων μερῶν. Ἦδῃ τὸ ζήτημα ἀνακινήθῃ ὑπὸ τῆς ἀμερικανικῆς συμπολιτείας μικροῦ δεῖν προσελάμβανεν οὐ μικρὰν σοβαρότητα ἕνεκα τῆς ἀγερώχου πολιτείας τοῦ ἀγγλοῦ πρωθυπουργοῦ, ἀμφιταλαντευομένην μετελθόντος πολιτικὴν καὶ ἐξοργίζαντος ἄχρι τοσοῦτου βαθμοῦ τοὺς ἐν Οὐασιγκτῶνι, ὥστε λόγος ἐγένετο μέχρι τινὸς καὶ περὶ ἀποστολῆς πολεμικῶν σκαφῶν εἰς τὸν εἰρημένον πορθμὸν, ἐχόντων μάλιστα καὶ τὴν σύμπραξιν ἰσπανικῆς μοίρας. Τὸ δεύτερον τῶν ζητημάτων προκύπτει ἐκ τῆς συνδανλιζομένης αἰθῆς ἐνεργείας τῶν ἐν Πετροῦπόλει εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀφγανίαν κράτη, ὅπου καὶ ὅπλα ρωσικὰ ἀποστέλονται καὶ στρατιωτικαὶ ἀποστολαὶ διοργανοῦνται ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἐπιστημονικῶν ἐκδρομῶν. Οὐδεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ ὅτι ἀμφότερα ταῦτα τὰ ζητήματα ἐμποιοῦσι μεγάλην ἐντύπωσιν ἐν τῇ μεγάλῃ Βρετανίᾳ καὶ εἰς δυσχερῆ περιήγουσι θέσιν τὸν πρωθυπουργὸν τῆς ἀνάσεως.

Ἐκ τῶν τοῦ Αἴμου δὲ κρατῶν τὴν μεγαλειότεραν καὶ αἰθῆς προσοχὴν ἐπισπάται τὸ ἑλληνικὸν βασίλειον ἐπὶ τῇ ἐπελθούσῃ μεταβολῇ διὰ τῆς γενναίας καὶ ἐθνοσωτήρας ἀποφάσεως τοῦ βασιλέως Γεωργίου. Ἐπὶ τῷ διατάγματι τῆς διαλύσεως τῆς βουλῆς πάντες οἱ κομματάρχαι θαρραλέως εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀπεκδύνονται ἀγῶνα καὶ προπαρασκευάζουσι τὰς ἑαυτῶν ἐκλογικὰς προκηρῦξεις. Ἰδία οἱ τῆς περὶ τὴν κυβερνήσεως ὁδοὸν μέγαν κατὰ βάλλουσι ζῆλον καὶ διὰ τοῦ συνδυασμοῦ Ράλλη καὶ Ἀηλιγιάννην πειρῶνται νὰ ὑποκλέψωσι μὲν καὶ αἰθῆς τὴν ψῆφον τοῦ λαοῦ, ὅστις οὕτω παρασύρεται ὑπὸ τῶν κατὰ καιρὸν διοικητῶν καὶ νομαρχῶν καὶ οἶδει ἀσυναίσθητως τὴν ψῆφον αὐτοῦ εἰς τοὺς μεγάλους καὶ πομπώδεις παρέχοντας ἐπαγγελίας, νὰ προπαρασκευάσωσι δὲ νέαν 14 ὀκτωβρίου, καίτοι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν πάντων κείνται τὰ ὀλέθρια ὑπὸ οἰκονομικὴν ἐποψὴν ἀποτελέσματα. Ἡ ἐνεστῶσα ὥρα εἶναι κρίσιμος ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ λαοῦ αὐτῆς καὶ εὐλόγως ἐπιβάλλεται τοῖς ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, νὰ πράξωσι πᾶν τὸ δυνατόν ὡπως ἀφῆθῃ ἐλευθέρῃ ἢ τοῦ λαοῦ ψῆφος καὶ δοθῆ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπελθόντων ἀποτελεσμάτων καὶ οὐχὶ ὑπὸ τὴν ἐπιρρασίαν τῶν κατὰ τόπους διοικητῶν, οἵτινες, ἐξουσίαν σατραπίσκων περιβαλλόμενοι καί, τοῦτον μὲν τῶν ἐκλογέων σαγηνεύοντες διὰ τῆς χορήσεως φιλικῶν λέξεων, ὑπευφαινοσῶν ἀσπιάντους συγγενείας, ἐκείνους δὲ ὑποσχνοῦμενοι θέσιν καὶ ἀξιώματα, ὑφᾶρπάδουσι τὴν ἐτυμηγορίαν τοῦ λαοῦ, ἀσυναίσθητως προσερχομένου εἰς τὰς κάλλας καὶ ψηφίζοντος ὑπὲρ τοῦ πλείονα ὑποσχεθέντος. Μικρὰ τις περὶ τὴν τοιαύτην ἐνεργείαν ἀφῆνεια τῶν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ οὐ μόνον τὴν ἐπανορθῶν τῆς 14 ὀκτωβρίου προσηκάνει, ἀλλὰ καὶ συνεπάγεται, συνεπείας, ὧν τὴν σοβαρότητα κάλλιστα σταθμίζοντες καὶ οἱ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐπικριταὶ οὐκ ἀποδυσπετοῦσι νὰ ὑποδείξωσιν αἰθῆς ὅτι ἐκ τοῦ ἀποτελεσματος τῶν ἐπικειμένων ἐκλογῶν σπουδαιότατα δυνάστικα ἐξήστῆνται συμφέροντα, ὃν τρόπον ὑπεδείχθη ἤδη ἐν ὀλίγοις καὶ ἐν προηγουμένῳ ἀρθρῷ.

Μουτὸς ἐπὶ τῷ 20 ὀκτωβρίου τῆς 1892 ἐγένετο ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἐπιτοῦ Βελγίου ἡ ἐπιτοῦ Βελγίου ἐκκλησία. Ἡ ἐκκλησία ἐγένετο ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἐπιτοῦ Βελγίου ἐκκλησία. Ἡ ἐκκλησία ἐγένετο ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἐπιτοῦ Βελγίου ἐκκλησία.

ΙΜΠΡΑΧΗΜ-ΜΠΕΝ-ΜΕΧΔΗ

Ο ΔΙΑΣΗΜΟΣ ΑΡΑΨ ΛΟΙΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ Σ. ΜΠΛΟΝΤΕΛ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν).

Ὁ κ. Μπλοντέλ μετὰ ταῦτα ὑπὸ τὴν ὄδηγιαν τοῦ Ἰσφαχανῆ εἰσδύει εἰς τὸν γυναικωνίτην τοῦ διασήμου καλλιτέχνου καὶ ἐξετάζει τὰς προνομιούχους μαθητρίας τοῦ οικογενειακοῦ τούτου ὀδείου. Εὐρίσκει ἐν πρώτοις θελκτικὴν τινὰ φυσιογνωμίαν, τὴν τῆς ὀνομασθεΐσης ἦδη Σαρουάχ, ἥτις καὶ αὐτὴ αὐτὴ ἀπέβη οὕτω μεγάλη καλλιτέχνης, ὥστε υἱὸς τοῦ χαλίφη, ὁ Ἰμπν-Μου-τάζ, ἔγραψε μονογραφίαν περὶ αὐτῆς. Καταγομένη ἐξ οικογενείας μιγάδος, ἐγκατεστημένης ἐν Βασόρα, ἐπωλήθη ἡ τάλαινα παῖς ὡς δούλην πρῶτον μὲν εἰς τινὰ ἀριστοκράτιδα δέσποιναν, εἶτα δὲ ὑπὸ ταύτης τῷ Ἰμπραχίμ. Οὗτος, μαθὼν ὅτι ὁ ἀντίζηλος αὐτοῦ Ἰσχάκ εἶχεν ὑποχωρήσει πρὸ τῆς τιμῆς τῶν τριακοσίων δηνარიῶν, ἠγόρασε τὴν νεάνίδα ἀνευ διαπραγματεύσεων καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν διὰ τῆς Ραῖκ, τῆς ἀρίστης ἀοιδοῦ τοῦ γυναικωνίτου αὐτοῦ. Μετὰ σπουδᾶς ἐνὸς ἔτους ἐπέτρεψεν ἐπὶ τὸ κακентρεχέστερον τῷ Ἰσχάκ ν' ἀκούσῃ αὐτῆς ἀδούσης, εἶτε δὲ τῷ καταγοιτευθέντι πρὸς τὸ ἴσμα αὐτῆς ξένῳ αὐτοῦ: «Ἡ δούλη αὐτὴ πωλεῖται ἀντὶ πόσου ἀγοράζεις αὐτήν;—Τριεξήκοντα δηνάρια δὲν θὰ ἦσαν ὑπερβολικὴ τιμὴ, ἀπεκρίθη ὁ Ἰσχάκ.—Δὲν ἀναγνωρίζεις λοιπὸν αὐτήν;—Ὁχι τῇ ἀληθείᾳ.—Λοιπὸν, φίλτατε, δέσποινά ἀριστοκράτις ἤθελε νὰ σοὶ πωλῆσῃ ταύτην ἀντὶ τριακοσίων δηνარიῶν καὶ ἀπηξίωσας αὐτὴν ἀπαντίσθωσ». Ὁ Ἰσχάκ παρέμεινεν ἀναυδος. . . Ἡ Σαρουάχ εὐαρέσκειαν αὐτὸν εἶχε νὰ ἐκθάρσῃ ἐπὶ τῇ περὶ αὐτῆς μερίμνῃ τοῦ πρώτου αὐτῆς κυρίου. Τῆς μουσικῆς ἀνατροφῆς αὐτῆς ἐπεμελήθη λεπτομερέστατα, μετὰ τοσαύτης δὲ ἀδρότητος προσεφέρετο πρὸς τὴν μαθήτριαν, ὥστε πόλλάκις πλέον ἢ ἑκατοντάκις ἐπανελάμβανεν αὐτῇ τὰ δύσκολα χωρία, θυγατέρα δὲ αὐτοῦ προσηγόρευεν αὐτήν, πρῶτον ἄλλως τε, ὅπερ ἐπέτρεπεν αὐτῷ ἡ ἡλικία αὐτοῦ. Ἄν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μαθήματος περιέπιπεν εἰς σφάλμα, ἡ τιμωρία ἦν ὀρθοστασία αὐτῆς κατὰ τὸ ἴσμα, ἐν ὑποτροπῇ δὲ τὴν ποιητὴν ἐδέχετο ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς τάλαινης Ραῖκ, τῆς ἐπιτετραμμένης τὴν προγυμνασίαν αὐτῆς. Περὶ τῶν προόδων αὐτῆς ἐπαρκῆ ἰδέαν παρέχει τὸ ἐπόμενον ἀνέκδοτον, ὅπερ δηγεῖται ὁ Μωχαμέτ, ἀρχαῖος δεσμοφύλαξ τοῦ Ἰμπραχίμ, γενόμενος εἶτα μαθητῆς αὐτοῦ: «Ὁ Ἰμπραχίμ-μπέν-Μεχδῆ μὲ παρεκάλεσε νὰ μεταδῶ παρ' αὐτῷ· τοῦτο ἐγένετο ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Μου'ταδέμ. Ἐύρον αὐτὸν μόνον ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτοῦ· ὅπισθεν τοῦ παρπετάσματος παρῶν ἡ Σαρουάχ ἐξέμαθεν ἄρτι μέλος, ὅπερ » τὰς ἡμέρας ταύτας συνέθεσα, διδύχουρίζεται δὲ ὅτι ἴδει αὐτὸ » κάλλιον ἐμοῦ. Ἡ γνώμη μου δὲν εἶναι τοιαύτη. Ἀπεφασίσαμεν » ὅπως γείνης κριτῆς μεταξὺ ἡμῶν, ἀφοῦ πρότερον ἀκούσης ἐκα- » τέρον τρεῖς ἐπαναλαμβάνοντες τὸ ἴσμα». Παρὰ πᾶσαν τὴν τέχνην τοῦ διδασκάλου ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ μαθήτρια ὑπερέβαλλεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ τεμαχίου τούτου καὶ ν' ἀπονεύμῃ αὐτῇ τὸ ἄθλον τοῦ ἀγῶνος. Ὁ ἠγεμονίδης ἀπεδέχθη τὴν ἀπόφασίν μου μειδιῶν καὶ με ἠρώτησεν: «Εἰς πόσον ἐκτιμᾷς » τὴν νεάνίδα ταύτην;» Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἀγνοῶ ὅποσον ζηλοτυπίας αἰσθητὰ μοι ἐνέπνευσε ψεύδος. «Εἶναι ἀξία 100,000 διρχέμ (70,000 φρ.), ἀπεκρίθη.—Ἀοιδὸς ὑπερτέρα μου 100,000 διρχέμ, ἀνέκραξεν ὁ Ἰμπραχίμ· εἶσαι τρελλός, θεοκατάρτα». Καὶ ἀνευ ἄλλης φιλοφρονήσεως μὲ ἀπέπεμψεν. Ἀποθυρόμενος δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ εἶπω αὐτῷ: «Μὲ ἀποδιώκει, Ἰμπραχίμ· ἔστω! » Ἀλλὰ γνώρισον καλῶς ὅτι οὔτε σύ, οὔτε ἡ δούλη σου θὰ εὐδοκιμήσῃτε ποτε! Πολὺ μετὰ τὴν σκηναίαν, ἣν ἐξέθηκα, ὁ χαλίφης Μου'ταδέμ ἐτέλει ἑορτὴν ἐν τῷ Πύργῳ τῆς Νυκτός, ἐν τῷ δάσει δὲ αὐτοῦ Βεζιρονέ. Προσεκλήθη εἰς αὐτὴν μετὰ τοῦ Μουχαρίκ, τοῦ Ἀλαδουάχ καὶ ἄλλων τεχνιτῶν. Εὐρομεν τὸν ἠγεμόνα πίνοντα πρὸ αὐτοῦ ἐκείντο τρία ποτήρια, ἐν ἀργυροῦν πλήρες δη-

ναρίων, ἐν χρυσοῦν πλήρες διρχέμ καὶ ἐν κρυστάλλινον πεπληρωμένον ἠλέκτρον. Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ κερδήσωμεν τὰ θαυμάσια ταῦτα ἄλλα ἐνετεινόμεν ἐν τῷ ἴσματι πᾶσαν τὴν περὶ τὴν ὀδὴν τελειότητα ἡμῶν. Ἐν τούτοις ὁ Μου'ταδέμ παρέμεινεν ἀπαθής, ὅτε αἰφνης ὁ εἰσηγητῆς ἠγγεῖλε τὸν υἱὸν τοῦ Μεχδῆ. Οὗτος, προσκλήθεις ὑπὸ τοῦ Μου'ταδέμ, μετὰ χαριέστατον δὲ προσίμιον, ἦσεν ἴσμα ὑπ' αὐτοῦ μεμελοποιούμενον καὶ διεσκεδάσε τὰς μελαγχολίας τοῦ χαλίφου, ὃς ἐφιλοφρονήσατο τὸν ἀοιδὸν καὶ ἐπέτρεψεν αὐτῷ αὐτὸς νὰ ὀρίσῃ τὴν ἀμοιβὴν του. Ὁ Ἰμπραχίμ ἠτίθησε τὸ μετὰ τῶν δηνარიῶν ποτήριον, ὅπερ καὶ ἐχορηγήθη αὐτῷ. Τότε ἴδει ἕτερον ρεμβασμὸν μετὰ μείζονος ἢ τὸ πρὶν ἐπιτυχίας, τὸ μετὰ τῶν διρχέμ δὲ ποτήριον ἀμείβει τὴν τέχνην αὐτοῦ. Ἡ ἀπογοῆτευσις ἡμῶν ἀφίκετο εἰς τὸ κατακόρυφον αὐτῆς, ὅτε ἦρξατο τρίτου μέλους ἐπὶ τῶν ἐπῶν τοῦ Ἀμπᾶς, υἱοῦ τοῦ Ἀχνέφ. Ἡ ἐπιτυχία ἦν ἐξαισία· ὁ χαλίφης δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ ἑαυτοῦ· ἠγείρετο, ἐκάθητο αὐθις καὶ ἀπένευε τὰ κολακευτικώτατα ἐγκώμια πρὸς τὸν καλλιτέχνην. Ἐπὶ τῇ αἰτίσει αὐτοῦ ἀπένευεν αὐτῷ τὸ τρίτον ποτήριον, τὸ περιέχον τὸν ἠλέκτρον. Τοῦ χαλίφου ἀπελθόντος, ὁ Ἰμπραχίμ περιτυλίσσει ἐπιμελῶς τὰ τρία ποτήρια ἐν μεταξίνῳ χειρομάντρῳ, κλείει τὸν φάκελλον, ἐπιτίθεται τὴν σφραγίδα καὶ δίδει αὐτὸν τῷ ὑπηρετῇ αὐτοῦ. Καταβαίνομεν ὁμοῦ· τιθέμενος τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ ἀναβολέως, στρέφεται πρὸς με καὶ «Φίλτατε Μωχαμέτ, μοὶ λέγει, δὲν ἰσχυρίσθης ἡμέραν τινὰ ὅτι οὔτε ἐγώ, οὔτε ἡ δούλη μου θὰ εὐδοκιμήσωμεν εἰς τι; Ἐν τούτοις. . . Καὶ εἰδείκνυέ μοι τὸν πολὺτιμον φάκελλον. Ἐκυψα τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπῆλθον γογγύζων».

Ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὴν ἀοιδὸν Σαρουάχ, συγκεφαλαιοῦσαν, οὕτως εἰπεῖν, ἐν ἑαυτῇ τὸ μουσικὸν δόγμα καὶ τὴν τελειαν διδασκαλίαν τοῦ διδασκάλου αὐτῆς. Ὁ Ἰμπραχίμ κατὰ τινὰ νόσον, ἥτις μικροῦ δεῖν κατέπεμπεν αὐτὸν εἰς τὸν ἴδην, καταληθθεῖς ὑπὸ θρησκευτικῶν ἐλέγχων, ἐξέθεραζε τὴν λύπην αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ὅτι ἠγάπησε τέχνην οὕτω βέβηλον καὶ κατέλιπε τοσαῦτα μνημεῖα τῶν ἐγκοσμίων αὐτοῦ κλίσεων. Τὴν ὑπὸ τῆς ὀδύνης ἀποσπασμένην ὁμολογίαν ταύτην ἀκούων τις τῶν οικείων, λέγει αὐτῷ: «Εἰς τρανωτέραν ἀπόδειξιν τῆς εὐλικρινείας τῆς μετανοίας σου διατὶ δὲν πυρπολεῖς πάντα τὰ μουσικὰ τετραδιά σου;» Ὁ ἀσθενὴς ἀπεκρίθη ἀνεγείρων τὴν κεφαλὴν: «Πόσον ἀνόητος εἶσαι ὅταν πυρπολῆσῃς πάντα, τί γενήσεται ἡ Σαρουάχ; Πρέπει νὰ πυρπολήσῃ καὶ αὐτὴν ὁμοίως, ἀπὸ μνήμης γινώσκουσαν πᾶν ὃ τὰ τετραδιά ταῦτα περιλαμβάνουσιν».

Ἄλλ' ἡ διάσῃμος αὐτὴ ἀριστοτέχνις δὲν ἀπετέλει τὸν μόνον κόσμον τοῦ ἀπὸ τῶν βεβύλων ὀμμάτων ἐπιμελῶς κρυπτομένου τμήματος τούτου τῆς οικογενειακῆς ἐστίας τοῦ Ἰμπραχίμ. Τῇ Σαρουάχ συνῆδον ἢ συνέπαιζον καὶ ἄλλαι νεάνιδες ἀξιαί μνείας, οἷαι π. χ. ἡ Μοα' μα' μάχ, συνοδεύουσα τὸ ἴσμα αὐτῆς διὰ τοῦ πλαγιάλῃου, ἡ Σαδούφ, ἢς ἡ καλλονὴ εἶχε κυριεύσει τῆς καρδίας τοῦ διδασκάλου εἰς τοσοῦτον, ὥστε νὰ ἐξεγείρῃ τὴν ζηλοτυπίαν τῶν ἀντιζηλῶν αὐτῆς, ἡ Μεκουνάχ, ἐπιτετραμμένη τὰ τοῦ οἰνοχόου καὶ κεκτημένη τὸ προνόμιον νὰ πληροῖ τὸ προσφιλὲς τῷ Ἰμπραχίμ κύπελλον, τὸ ὑπ' αὐτοῦ **μικρὸ λίμνη** καλούμενον, ὅπερ δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔθραυσε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του, λέγων ὅτι οὐδὲν ἀνθρώπινον στόμα εἶναι ἀξίον νὰ ἄρῃται αὐτοῦ.

Ἀνευλαθείας ἀποδαινούσης τῆς περαιτέρω παρατάσεως τῆς εἰς τὸ τμήμα τούτου τοῦ οἴκου τοῦ ἀριστοτέχνου ἐπισκέψεως, μεταβαίνομεν ἐπὶ τὰς σχέσεις τοῦ Ἰμπραχίμ πρὸς τοὺς διαπρόποντας συγχρόνους αὐτῷ μουσικοῦς. Ὡς εἶπομεν ἦδη ἀρχόμενοι, ὁ Ἰμπραχίμ, ὡς καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν καλλιτεχνῶν, ἦν νευροπαθής, χαρακτῆρος εὐερεθίστου, λίαν δὲ ζηλότυπος πρὸς τοὺς ὁμοτέχνους αὐτοῦ. Ὁ Ἀλαδουάχ, ἐπιτίθειος μουσικός, ὃν οἱ βιογράφοι τάσσοσιν ἐν τῇ αὐτῇ τῷ Μουχαρίκ τάξει, εἶχε κατὰ τὸν υἱὸν τοῦ Μεχδῆ ἀσύγγνωστον τὸ ἐλάττωμα, ὅτι ἦν μαθητῆς τοῦ Ἰμπραχίμ Μοδούλ, ἀρχινοῦ σχολῆς, ἀπορριπτούσης τὰς

1) Agani, τ. IX, σ. 58.

2) Πρόκειται περὶ τῆς συλλογῆς τῶν ἐπῶν, ἐφ' ὧν τὰ μέλη ἐφηρμόζοντο, καὶ ἕτινα συνοδεύοντο ὑπὸ βραχειῶν τινῶν μουσικῶν ἐνδείξεων.

3) Agani, τ. IX, σελ. 65.

4) Ἐκτενέως τὰ περὶ τούτων ἐκτίθενται ἐν Agani τ. IX, σελ. 64 καὶ 73.

5) Εἰς τῶν ἀρετῶν τῷ χαλίφῃ Ἐμὴν ἀοιδῶν.

μουσικᾶς θεωρίας τοῦ πρίγκιπος, ἀναγνωρίζουσας δὲ αὐτῷ μόνον εὐάρεστον ἀρετὴν αἰδοῦ. Ὁ μουσικὸς οὗτος, ἐπὶ πολὺ διατελέσας μακρὰν τῆς αὐλῆς τοῦ Ἐμίν, ἐνεφανίσθη ἐν αὐτῇ ἡμέραν τινά, καθ' ἣν παρῖν αὐτόθι καὶ ὁ Ἱμπραχίμ. «Πάτερ τοῦ Χασάν, ἐρωτᾷ αὐτὸν οὗτος, ἐμελοποίησάς τι νεώτερον ἀπὸ τῆς τελευταίας συναντήσεως ἡμῶν;—Μάλιστα, πρίγκιπ, δύο ἄσματα. Ἐπὶ τῇ γενομένῃ δὲ αὐτῷ προσκλήσει ἄρχεται ὧδε (ἡαιδρὸν [allegro] βαρύτερον):

«Δύο ἔχω ἐν ἐμοὶ διάνοιχα φθεγγομένης καρδίας. Ἡ μὲν μοι λέγει: Ἀπόλαυσον τῶν θελγύτρων τῆς Λεϊλά, λάβε ὅ τι ἢ ἡπιότης αὐτῆς σοὶ χορηγεῖ.

» Ἡ ἑτέρα δὲ παραινεί: Σύνεχε καὶ μετρίαζε τὸν ἔρωτά σου· μὴ ρίπτε τὴν ζωὴν σου πρὸ τῶν ποδῶν τῆς περιφρονοῦσας σε».

» Ὁ Ἱμπραχίμ, ἀκούων τῆς σοφῆς ταύτης ἐκτελέσεως, ὠχρῆθ, δάκνει τὰ χεῖλη κατὰ ζηλοστυπίας, οὐδὲν δ' εὐρίσκων τὸ μεμπτὸν ἐν τῷ ἄσματι, κατακρίνει τὰ ἔπη. «Τῇ ἀληθείᾳ, λέγει, ἡ ὠραία σου Λεϊλά θὰ ἦτο ἀπαλὴ ὡς ἰάνθινον παχύμυρον». Τοῦ αἰδοῦσι διωπῶντος ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὴν θέσιν τοῦ οὗτω δυσμενῶς φιλοφρονουμένου αὐτόν, ὁ Ἱμπραχίμ ἐπάγεται: «Ἴδωμεν νῦν καὶ τὸ δεύτερον μέλος». Ὁ Ἀλαβυάχ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου ἄδει τὰ ἐπόμενα ἔπη, γεγραμμένα ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Χατέμ-Ταγῆ:

«Μάθε τοῦτο, ὦ Οὐμ-Μαλέκ, ὅτι ἂν δύο τινὰ μόνον κατεῖχον ἐν τῷ κόσμῳ, τὸ ἔτερον τούτων θὰ ἐτίθετο εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἑτέρου μου.

» Ἀλλὰ καὶ μόνον ἐν πρῶγμα ἂν ἐκεκεκτῆν, καὶ τοῦτο θ' ἀνῆκε τῷ ὑπὸ τῆς στέγης μου προστατευομένῳ».

» Ἡ ἐπιτυχία τοῦ δευτέρου ἄσματος ἐπέτεινε τὸ πείσμα τοῦ Ἱμπραχίμ καὶ ἐνέπνευσε αὐτῷ τὴνδε τὴν ὑβριστικὴν ἐρώτησιν: «Πάτερ τοῦ Χασάν, ἂν εἶχες δύο γυναῖκας, θὰ διενέμεσο ὡσαύτως αὐτὰς μετὰ τοῦ ξένου σου;» Ὁ Ἀλαβυάχ ἠρηθρίασε καὶ οὐδὲν ἀπεκρίθη, ἀλλὰ ἐνδομύχως οἱ τῆς σκηνῆς ταύτης μάρτυρες ἀπεδοκίμασαν ἐκεῖνον, ὃς ὑβρίζει, ὅτε ὤφειλε νὰ ἐπικροτήσῃ.

» Ἄν οὕτως ὀλίγην ἐπιείκειαν ἐπεδείκνυε πρὸς τοὺς μουσικούς, ὧν ἡ τέχνη ἐπεσκίαζεν αὐτόν, κατὰ μείζονα λόγον ὁ σκωπτικὸς οἶστρος αὐτοῦ ἀπέβαιεν ἀνπλεῆς πρὸς τοὺς τεχνίτας τοῦ ἀσθενοῦς φύλου. Διαπρεπὴς τις ἐρασιτέχνης εἶχεν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ αἰοδόν, ὀνομαζομένην Διψάκ, κόρην χαριστάτην, πεπροικισμένην δὲ ὑπὸ φωνῆς γοιτευτικῆς. Ἡ Διψάκ δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς ἀπάνθρωπος, ἐδέχτο δὲ ἀδιακρίτως τὰ συγχαρητήρια τῶν θαυμαστῶν αὐτῆς. Τοῦτο ἦρκε, ὅπως ὀξύνῃ τὸ καυτήριον τοῦ ἡγεμονίδου, ὠραίαν δὲ τινὰ ἡμέραν ἐν πᾶσι τοῖς λυρικοῖς κύκλοις ὑπὸ διαφανῆς ἀνώνυμον ἐκυκλοφόρησε σατυρικὸν ἄσμα, ἀρχόμενον ὧδε:

«Ἐπάρατος γύναι, ἡ κρατοῦσα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· θὰ ἔχῃς λοιπὸν πάντας τοὺς ἀνδρας ὡς ἐραστὰς σου;»

» Ἡ ἱστορία οὐδὲν λέγει περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν, ἐξεδικήθη ἡ ὠραία. Ἴσως ἀνέθετο τὸ ἔργον τῆς ἐκδικήσεως ἄλλη τινὴ αἰοιδῶ, ὀνομαζομένην Μπέδλ. Αὕτη εἶχε καταγοιτεύσει τὴν αὐλὴν τοῦ Ἐλ-Χαδῆ καὶ τοῦ Ἐμίν. Ἦν ὠραία ἡψηλὴ χρυσόχορος κόρη μετὰ συμπαθητικῆς φωνῆς. Πεπροικισμένη ὑπὸ καταπληκτικῆς μνήμης, ἀπεμνημόνευεν, ὡς λέγεται, τριακοντακιχίλια ἄσματα, ἀποδιδόμενου αὐτῇ καὶ τοῦ καταρτισμοῦ συλλογῆς, περιλαμβανούσης δωδεκακιχίλια μέλη. Ὁ Ἱμπραχίμ εἶχε ζῶντότατα συμπαθίδει αὐτῇ, εἴτα δὲ ψυχρανθεὶς ἀπεμακρύνθη ἡμέραν τινὰ αὐτὴ ἔρχεται παρὰ τῷ ἡγεμονίδῃ, λαμβάνει καθάραν καὶ ἐπὶ μιᾶς μόνῃς κλίμακος καὶ ἐνὸς μόνου ρυθμοῦ ἄδει ἑκατὸν ἀνέκδοτα ἄσματα. Ὁ Ἱμπραχίμ ἐξέδθη ὑπὸ θαυμασμοῦ· ἐδράξατο πυρετωδῶς τοῦ παραπετάσματος, τοῦ χωρίζοντος αὐτὸν ἀπὸ τῆς καλλιτέχνης, ἀλλ' αὕτη εἶχεν ἐξαφανισθῆ. Ἐπὶ μικρὸν ἀπεπλάσθη τὸς ἐξῆγεντὰς αὐτοῦ καὶ ἐματαιώσε τὰς ἐρεῦνας αὐτῶν, τότε δὲ μόνον ἀπέδωκεν αὐτῷ τὴν εὐνοίαν αὐτῆς, ὅτε διεσκεδάσθη ἡ πεισμονὴ τῆς καὶ ἐβδαιώθη ὅτι οὐδὲν ἔχει πλέον νὰ φοβῆται ἐκ τῶν ἰδιωτροπῶν αὐτοῦ».

(ἸΑχολουθεῖ).

ΗΡΟΔΟΤΟΣ

Ο ΠΑΤΗΡ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

(Συνέχεια· ἴδε ἀριθμὸν 20).

Z'.

Περὶ τῶν περιγηθῶν τοῦ Ἡροδοτου¹.

Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου παντελῶς ἐλλείπουσιν ἀρχαῖαι εἰδήσεις· καὶ ἂν αὐτὸς ὁ ἱστορικὸς δὲν ἐχορήγει ἡμῖν παρεμπιπτόντως πᾶσαν περὶ αὐτοῦ πληροφορίαν, οὐδεμίαν θὰ εἶχομεν ἄλλην εἰδῆσιν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν προσωπικὴν αὐτοῦ παρουσίαν καὶ ἐπίσκεψιν τῶν τόπων καὶ λαῶν, ἐνθα συντελέσθη τὸ μέγα τῶν Μηδικῶν πολέμων ὄραμα. Πᾶσαν τὴν ἀκμὴν τοῦ βίου καὶ τῶν σωματικῶν αὐτοῦ δυνάμεων ἀφιέρωσεν ὁ Ἡρόδοτος εἰς ἀποδημίας πρὸς ἐπίσκεψιν καὶ ἐξέτασιν μακρὰν καὶ πλησίον κειμένων χωρῶν. Τὸ δ' ἐξαγόμενον τῆς ἐρεῦνης ταύτης ἀποτελεῖ τὸ ἔδαφος ἐκεῖνο, τὸ μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας καλλιεργηθὲν, ἐφ' οὗ νύξηθη καὶ πύδοκίμησεν ὡς θαλαρὸν δένδρον, ὅπερ ἱστορικὸν κατέλιπεν ἡμῖν ἔργον, ὡς τὸν τελευταῖον καὶ ὀριμώτατον καρπὸν τῆς ἰσοβίου ἐκείνης ἐργασίας. Ὁ κατὰ τὸ ἐνὸν ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς τῶν χωρῶν, ἃς ἐπεσκέθη ὁ ἱστορικὸς, καὶ τῆς τάξεως καὶ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐπιχείρησε τὸ ἔργον τοῦτο, ἀποτελεῖ θέμα σπουδαῖον, οὗ ἡ λύσις πολλὰς διαφωτίζει σχέσεις ἐν τε τοῖς καθέκαστα καὶ καθ' ὅλου τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ Ἡροδοτου ἔργου.

Ἀνοφελῆς πάντως ἀποβαίνει καὶ ὄλωρ ματαιὰ ἡ ἐξακριβωσις τοῦ ζητήματος πόθεν ὁ συγγραφεὺς ἐπορεύθη καὶ διέθηκε τὰ μέσα πρὸς τοιαύτην βεβαίως πολυδάπανον ἐπιχείρησιν, ὡς καὶ ἂν συνεδύαδεν ἐμπορικὰ συμφέροντα πρὸς τὴν σφοδρὰν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἐπισκεθῆ καὶ ἴδῃ χώρας καὶ λαοὺς ξένους καὶ μελετήσῃ τὴν ἱστορίαν αὐτῶν. Ὅτι ὁ ἱστορικὸς ἦτο γόνος οἰκογενείας διακεκριμένης καὶ δὴ καὶ πλουσίας ἤτοι ὑπάρχει περὶ τούτου ἐκ τῆς ἀρχαιότητος περισώθεισα ἡμῖν μαρτυρία, τὸ νὰ ὑποθέσωμεν ὅμως, ὅτι πρὸς ταῖς ἐμπορικὰς αὐτοῦ ὑποθέσεις, χάριν τῶν ὀποίων περιηγεῖτο ξένους καὶ ἀπωτάτας χώρας, ἀνέλαβε κατὰ δεύτερον λόγον καὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς ἱστορικῆς τῶν χωρῶν τούτων ἀναπτύξεως, τὸ τοιοῦτο καὶ ἀληθὲς ἀκόμη ἂν ἦτο, χάριν ὅμως τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τούτου τοῦ ἱστορικοῦ ἑκαστός ὀφείλει ἐντόνως νάποκροῦν, ἀποδεχόμενος ὅτι οὐχὶ συμφέροντα ἐμπορικὰ, ἀλλὰ καθαρὰ τοῦ εἶδέναι ἐπιθυμία ὑπέτρεφε καὶ ἀνεργεῖσεν τὸν διάπυρον ζῆλον τοῦ ἀνδρός, ἐπιχειροῦσαντος τὰς μακρας ἐκείνας περιηγήσεις. Ἐξ αὐτοῦ δὲ τούτου τοῦ ἱστορικοῦ μανθάνομεν ὅτι, ὑπὸ τοῦ πόθου ἀκριβῶς τοῦ εἶδέναι ἐλευνόμενος, ἐπλευσε καὶ μέχρις αὐτῆς τῆς ἐν Φοινικῇ πόλεως Τύρου, οὐχὶ βεβαίως χάριν ὑποθέσεων κερδοσκοπικῶν, ἀλλ' ἀπλῶς ὅπως ἐκ τοῦ πλησίον πληροφορηθῆ καὶ ἐξετάσῃ τὴν ἡλικίαν τοῦ αὐτόθι ὑπάρχοντος ἱεροῦ Ἡρακλέους.² Ἡ αὕτη ὡσαύτως ἐπιθυμία ἠκριβωμένης τῶν πραγμάτων γνώσεως παρώρμησεν αὐτόν, ὥστε νὰ περιφρονῆσῃ τοὺς κινδύνους καὶ ἀπέλθῃ εἰς Ἀραβίαν, ἐν τῷ χώρῳ ἐκεῖνῳ, τῷ κατὰ τὴν Βουτοῦν³ πόλιν, ὅπως ἐξετάσῃ ἂν ἔχρηται ὑποστάσεως ἡ μυθώδης φήμη περὶ ὑπάρξεως αὐτόθι πτερωτῶν ὄψεων.⁴ Ἐτι ὅμως ἀνυσιμώτερα ἀποβαίνει ἡ ἐξέτασις καὶ ἀκριβὴς ἐκτίμησις τῶν περιστάσεων, ὑφ' ἃς ἀνέλαβε τὰς ἀποδημίας αὐτοῦ, ὁ Ἡρόδοτος. Διότι ὁ ἀποδημῶν τὸ πάλαι ἀπίντα πολλῶν σπουδαιότερα προσκόμματα ἢ ὅσα οἱ σήμερον ὀδοιποροῦντες. Ὡφείλε δὲ πρὸ παντὸς νάντιπαλαίσῃ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πρὸς τε ἄλλας πολλὰς δυσχερείας καὶ πρὸς τὴν ἀγνοίαν τῶν γλωσσῶν τῶν λαλουμένων ἐν τῶν χωρῶν, ἐνθα γίνεται ἡ ἐπίσκεψις καὶ ἐρευνα. Καὶ ναι μὲν παρσιζάγει ὁ ἱστο-

1) H. Steins Herodotos: Finl, S. 42.

2) H. 44.

3) Διασταλτέα ἡ πόλις αὕτη ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῷ Δέλτα τοῦ Νείλου ἡμῶν ἐν II, 63 ἀναφερομένης.

4) II, 75.

ρικός ἐνιαχοῦ τοῦ ἔργου αὐτοῦ παρατηροῦναι τινὰς περὶ ξένων γλωσσῶν¹ καὶ ἐξηγεῖ λέξεις τινὰς² αὐτῶν καὶ ὀλοκλήρους φράσεις³, ταῦτα ὅμως πάντα εἶνε μεμονωμένοι καρποὶ μακρῶν ἀποδημιῶν, ἀνευ περαιτέρας ἀκριβοῦς γνώσεως τῶν γλωσσῶν περισυλλεγμέντες. Ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα πληροφορία, δι' ἐρμηνέων ληφθεῖσαι καὶ ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Ἡροδότου ἀναφερόμενα, οἷα ἢ ἐν Π, 125 περὶ πυραμίδων, χρῆζουσὶ μεγάλης προσοχῆς καὶ μελέτης. Φαντασθῆτω δέ τις ὁπόσῃν ἀφροδίαν καὶ ἐπιτηδειότητα ὤφειλε νάναπτύξει τὸ πάλας ὁ εἰσδύων εἰς χώρας, ὧν οἱ κάτοικοι οὐδεμίαν σχέσιν ἐμπορικὴν ἢ φιλικὴν εἶχον μετὰ τῆς ἐαυτοῦ πατρίδος. Καὶ ὅμως πάντας τούτους τοὺς σκοπέλους ἠδυνήθη ὁ Ἡρόδοτος εὐτυχῶς νὰ παρακίμη⁴ χάρις εἰς τὰς προσώπικας καὶ λοιπάς, ἃς εἶχε καλλιεργήσει, σχέσεις. Ἡ πατρίς αὐτοῦ, ἦτις, κησιωτικὴν καὶ ἡπειρωτικὴν ἡμᾶ κατέχουσα θέσιν, συνίνου πολλὰ τὰ ἐκ τῆς συναφείας αὐτῆς μετὰ τῆς μεγάλης ἡπείρου προκύπτοντα πλεονεκτήματα, ἠσφάλιζεν ὡς πόλις ὑποτελής εἰς τὸν μέγαν Βασιλέα καὶ ἐχορήγει τῷ Ἡροδότῳ τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθέρως περιουσίας ἀνὰ τὰ ἀχανῆς Περσικὸν κράτος⁵. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἱστορικός ὡς Ἕλληνας καὶ ὡς γεννηθεὶς εἰς τὰ εὐπροσιτώτατα, ἐκεῖνα παράλια ἠδύνατο νὰ περιέλθῃ ἀκινδύνως καὶ ἀδαπάνως πάσας ἐκεῖνας τὰς θαλάσσας, τὰ παράλια καὶ τὰς νήσους, ἃς ἐπλευσαν ἦδη καὶ ἐπισκέψθησαν πρὸ αὐτοῦ οἱ συμπατριῶταί του. Ἐνα αἰῶνα πρὸ τοῦ Ἡροδότου ἦτο ἄγαν παράτολμον πρᾶγμα τὸ νὰ ἐπιχειρήσῃ ἰδιώτης νὰ εἰσχωρήσῃ μόνος εἰς τοὺς λαοὺς τῆς ἀσιατικῆς ἡπείρου καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν ὁδῶν, καὶ πρὸ πάντων διότι οὐδεμία ὑπήκουσεν ἀσφάλεια διὰ τοὺς ἐπισκεπτομένους τὸ κράτος ἐκεῖνο ξένους. Ἐν τῇ Κάτῳ Αἰγύπτῳ, τοῖς περὶ τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου μέρεσιν, εἶχον ἰδρύσει οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῶν χρόνων ἦδη τοῦ Ψαμπίτιχου ἀποικίας προνομιούχους, αἵτινες ἀπέλαυον μεγάλης προστασίας καὶ περιποιήσεως ἀπὸ μέρους τῶν Αἰγυπτίων βασιλέων. Καὶ ὅμως οἱ φιλοθεάμονες μετὰ τῶν Ἑλλήνων τούτων, ὅπως μεταδῶσιν εἰς τὴν Ἄνω Αἰγύπτου καὶ ἐπισκεψθῶσι τὰ θαυμαστά ἄξια μνημεῖα αὐτῆς, δὲν ἐπιχειροῦν τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἐν παντὶ καιρῷ, ἀλλ' ὤφειλον ἐκ φόβου νάναμεινωσιν εὐκαρίαν τινά, οἷα ἢ ἐπ' Αἰγύπτου ἐκστρατεία Καμβύσου τοῦ υἱοῦ τοῦ Κέρου.⁶ Ἀπὸ τοῦ Δαρείου ὅμως καὶ ἐντεύθεν ἅπασαι αἱ χώραι τοῦ Περσικοῦ κράτους, ἀπὸ τῶν παραλίων μέχρι τῶν ὄχθων τοῦ Ἰνδοῦ, πρὸς δὲ καὶ ἡ Αἰγύπτου αὐτῆ, συνδέθησαν διὰ στρατιωτικῶν ὁδῶν, ἐν καλῇ διατηρουμένῳ καταστάσει, ἃς ἐξῆσφάλιζον βασιλικά φυλακά, κατὰ διαστήματα μιᾶς ἡμέρας ἰδρυμένα. Οὕτω κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ, τῆς ἀγούσης ἀπὸ τῆς Ἐφέσου εἰς Σάρδεας καὶ ἐκεῖθεν εἰς Σούδα, τὸ κέντρον τοῦ βασιλείου, πορευόμενος ὁ περσικὸς ἀπῆλθον καθ' ἡμερήσια διαστήματα βασιλικὰς σταθμοὺς καὶ καταλύσεις ἐν χώρᾳ, ἦτις καὶ κατοικημένη πᾶσα ἦτο καὶ ἀσφαλής. Οἱ δὲ ὑπῆκοοι τοῦ μεγάλου Βασιλέως πανταχοῦ ἀπέλαυον προστασίας καὶ ἀληθοῦς ὑποστηρίξεως, ἀνευ οὐδενὸς καθ' ὁδὸν κωλύματος ἐκ μέρους τῶν ἀρχῶν. Ἡ καθ' ὁδὸν λοιπὸν καὶ τὰ καταλύματα ἀσφάλεια αὐτῆ θεράπειν τὴν σπουδαιότατην ἀνάγκην τῶν ἐπιδιδομένων εἰς ἐρευνὰν καὶ ἐξέτασιν τῶν χωρῶν τοῦ Περσικοῦ κράτους. Ἐντεύθεν δ' ἐξηγεῖται διατὶ ὁ Ἡρόδοτος περιώρισε τὰς ἀποδημίας αὐτοῦ μέχρι τῶν ἀπωτάτων μόνον ὄριων τοῦ κράτους τούτου, ἀποσχὼν νὰ προχωρήσῃ πέραν τῶν ὄριων τούτων εἰς ἄλλας χώρας, ὅπου ἔλειπε πᾶσα ἀσφάλεια ἠρκέσθη δὲ μόνον εἰς ἀπλήν ἐξ ἀκοῆς ἀναγραφῆν ὁσὼν περὶ τῶν χωρῶν τούτων ἔμαθε. Τὸ εἰς τὸν μεσημβρινὸν ῥοῦν τοῦ ποταμοῦ Νείλου καὶ τὰς πηγὰς αὐτοῦ ἀναγόμενον ζήτημα ἐνδιέφερον εἰς ὑψίστον βαθμὸν τὸν ἱστορικόν. Ὅσα δὲ ὁ ἐν τῇ πόλει Σαί γραμ-

μάτευς¹ μυθῶδῶς ἀφηγεῖται αὐτῷ δὲν ἱκανοποιοῦσι τὴν περιεργίαν τοῦ ἱστορικοῦ, φλεγόμενου ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ἐξακριβῶσαι τὴν ἀλήθειαν· διὸ ἐξεγείρεται παρ' αὐτῷ διὰ τῶν διηγήσεων τοῦ γραμματέως ἔτι μᾶλλον τὸ τῆς περιεργίας αἰσθημα οὕτως, ὥστε ἐτόλμησε νὰ προχωρήσῃ μέχρι τῆς πόλεως Ἐλεφαντίνης, ὅπως ἐξ αὐτοψίας κρίνῃ περὶ τῶν πραγμάτων². Πέραν ὅμως τοῦ σημείου τούτου δὲν ἐτόλμησε νὰ προχωρήσῃ, ἴσως διότι ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἦτο ὁ ἀπώτατος σταθμὸς τοῦ Περσικοῦ κράτους.

Λαμβανομένων ὑπ' ὄψει τῶν προειρημένων, προσδιορίζεται ἀκριβῶς πῶς ὁ χρόνος καὶ ἡ τάξις, καθ' ἣν ἐπιχειροῦσεν ὁ Ἡρόδοτος τὰς δύο σπουδαιότερας αὐτοῦ ἐν Ἀσίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ περιηγήσεις. Εἶδομεν δ' ἄνωτέρῳ ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς εἰς τὴν ἐξουσίαν ἀνάδοι τοῦ τυράννου Λυγδάμιδος ἐν Ἀλικαρνασσῷ τίθεται πρὸ τοῦ 455 π. Χ, ἢ δ' ἐξ αὐτῆς πτώσεως, τῇ συνεργίᾳ τοῦ Ἡροδότου καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ ἐπιτευχθεῖσα περὶ τὸ 449 καὶ ἢ εἰς Θουρίους μετανάστασις τοῦ ἱστορικοῦ τῷ 444 π. Χ. Καὶ αὐταί μὲν, ἰδίᾳ δὲ αἱ δύο τελευταῖαι, εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα βέβαιαι χρονολογίαι περὶ δύο σχέσεων τοῦ βίου τοῦ Ἡροδότου, πότε ὅμως ἐπιχειροῦσεν οὗτος τὰς εἰς Ἀσίαν καὶ Αἰγύπτου ἀποδημίας αὐτοῦ; Ἐκτὸς κεῖται πάσης ἀμφιβολίας ὅτι μετὰ τὸ 444 δὲν δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν τὸν χρόνον τῶν ὁδοποριῶν τούτων, διότι μετὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁ Ἡρόδοτος ἠσχολήθη ἐν Θουρίοις εἰς ἐπιστημονικὴν ἐπεξεργασίαν καὶ κατὰ τὰς τῆς ἦδη περιουσιολογίας ἔλας τοῦ ἔργου αὐτοῦ· ἀλλ' οὔτε μετὰ τὸ 449, μετὰ τὸ αὐτοῦ καὶ τοῦ 444, δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν τὸν χρόνον τούτον, διότι μετὰ τὸ ἔτος 449 ἀποβαίνει ὁ Ἡρόδοτος ἐχθρὸς τοῦ μεγάλου Βασιλέως διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐνεργηθείσης ἐξ Ἀλικαρνασσῶ ἐξέσεως τοῦ Λυγδάμιδος. Καὶ πῶς δύναται τις νὰ ποδεχθῆ ὅτι ἦτο πιθανόν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅστις ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Λυγδάμιδος, ὄντος ἡγεμόνος ὑπῆκουσεν τοῦ μονάρχου τῶν Περσῶν, προσέβαλεν αὐτὸν τοῦτον τὸν μονάρχην καὶ ἀπύλλαξε πόλιν Ἑλλανίδα, τὴν Ἀλικαρνασσῶν, ἀπὸ τῆς Περσικῆς κυριαρχίας, νὰ πολεμήσῃ μετ' ὅλα ταῦτα, ἀνευ ἀδείας τῶν ἐχθρικών ἦδη πρὸς αὐτὸν διακειμένων ἀρχῶν, νὰ περιέλθῃ καθ' ὅλα τὰ σημεῖα τὴν χώραν τοῦ βασιλέως (τούτου); Δύσκολον βεβαίως τὸ πρᾶγμα καὶ ἀπίθανον τοσοῦτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον καὶ δὲν ἀντιμάχεται πρὸς τὴν ἀλήθειαν τὸ νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ ἀπειλητικὴ γειτονία τῶν Περσῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ ὁ φόβος ἀφ' ἑτέρου περὶ νέας μεταβολῆς τῶν πραγμάτων Ἀλικαρνασσῶ μετὰ τὴν ἐκεῖθεν ἐξωσιν τοῦ τυράννου ἐπεισαν μετ' ἄλλων λόγων τὸν ἱστορικὸν νὰ καταλίπῃ εἰς τὸ διηνεκὲς τὴν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ πατριδα αὐτοῦ καὶ ἀπέλθῃ εἰς Θουρίους ἐν τῇ Κάτῳ Ἰταλίᾳ. Συμφώνως λοιπὸν πρὸς τὰ εἰρημένα δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ὁ Ἡρόδοτος πρὸ τοῦ 449 ἐπιχειροῦσε τὰς ἐπὶ τῶν χωρῶν τοῦ Περσικοῦ κράτους ὁδοπορίας αὐτοῦ, ἰδίᾳ δ' ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Ἀσίᾳ (Μηδείᾳ, Ἀσσυρίᾳ καὶ Περσίᾳ)³.

Τὴν Ἀσσυρίαν, Μηδίαν καὶ Περσίαν ἐπισκέψθη ὁ Ἡρόδοτος πρὸ τῆς Αἰγύπτου, ὡς τοῦτο ἐξάγεται ἐξ ἰδίας αὐτοῦ μαρτυρίας. Ὁ ἱστορικός δηλ. οὗτος, ὁμιλῶν⁴ περὶ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ λίμνης τοῦ βασιλέως Μοίριος καὶ πληροφοροῦναι παρὰ τῶν περιοίκων, ὅτι ἢ ἐν λόγῳ λίμνη ἦτο χειροποίητος καὶ ὀρυκτιῆ, ἐκπληκτος ἔρωτᾷ ποῦ εἶχεν ἐκρηθῆ ἢ ἐκ τοῦ βαθυτάτου ἐκείνου ὀρύγματος χούς, ὃν οὐδαμοῦ ποῦ πλυσίον ἔβλεπεν. Ὅτε δὲ οἱ ἐπιχώριοι ὑπέδειξαν αὐτῷ τὸ μέρος, ὅπου ἐρρίφθη ὁ χούς, εὐκόλως ἐπίστευσεν αὐτοῦς ὁ ἱστορικός, διότι ἐγίνωσκεν ἐκ προφορικῆς πληροφορίας ὅτι ἕτερον τοιοῦτον ἐγένετο καὶ ἐν τῇ πόλει Νανευί ἐν Ἀσσυρίᾳ, ὅπερ δηλοῖ ὅτι μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν εἶχεν ἐπισκεψθῆ τὴν χώραν τῶν Ἀσσυρίων καὶ ἐξ ἀκοῆς ἔμαθε τὴν μνημονευομένην ἀνάλογον περιστασίαν. Διὰ δὲ τῆς ἐκφρά-

1) Πρὸλ. I, 57, 139, 172. II, 105. IV, 117.
 2) Πρὸλ. I, 105, 110, 192. II, 2, 30, 46, 69, 77, 79, 94, 96, 98, 112, 143. IV, 27, 59, 67, 110, 155, 192. V, 9, VI, 119. VIII, 85, 98. IX, 110.
 3) Πρὸλ. I, 187. II, 106, 125, 136, 141. III, 88.
 4) Βασιλεῦσαντος κατὰ Κούρτιον ὅπερ τὴν γήμισιαν ἐκκονταετηρίδα (666—612 π. Χ.). Ἰδ. Griechische Geschichte: I, σ. 414. πρὸλ. καὶ σ. 680 σημ. 183.
 5) Ἡρόδ. III, 139.
 6) Ἡρόδ. V, 52.

1) Ἡρόδ. II, 28. — Περὶ τῆς θέσεως τῆς προκειμένης πόλεως Σαίος ἴδε E. Curtius: Griech. Geschichte: κτλ. I, σ. 413. «... Saïs am westlichsten der Nilarme, der damals auch grösseren Seeschiffen zugänglich war».
 2) Ἡρόδ. II, 29.
 3) H. Stein: Herodotos: Finl. σ. 14.
 4) II, 150.
 5) «ἦδεα γὰρ λόγῳ» Ἡρόδ. II, 150.

δεως «λόγῳ» δὲν ὑπονοεῖ ὁ ἱστορικός ἄλλον τινὰ συγγραφέα, ἐξ οὗ παρέλαβε τὴν προκειμένην εἰδησιν, ἀλλ' ἀναφέρεται εἰς ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πραγματείαν περὶ τῶν Ἀσσυριακῶν πραγμάτων, ἥτις ἐπιγράφεται «Ἀσσύριοι λόγοι» καὶ περὶ ἧς κατωτέρω (ΙΣΤ') γεννιέται ὁ προσήκων λόγος.

Τὴν Αἴγυπτον ἐπεσκέψθη ὁ Ἡρόδοτος, ὅτε διετέλει ἡ χώρα αὕτη ἐν πλήρει ὑπὸ τοὺς Πέρσας ὑποταγῆ¹. Ἐν δὲ τῷ πεδίῳ τῆς παρὰ τὴν πόλιν Πάπρημιν γενομένης μάχης, καθ' ἣν ὁ λίβυς ἀποστάτης Ἰναρος κατέβαλε τὸν ὑπὸ τὸν Ἀχαιμὲν Περσικὸν στρατὸν, ἠδυνήθη ὁ Ἡρόδοτος νὰ δοκιμάσῃ καὶ πεισθῆ περὶ τῆς σκληρότητος τῶν κρανίων τῶν Αἰγυπτίων καὶ Περσῶν νεκρῶν, ὧν τὰ ὀστά ἕκκειντο κεχωρισμένα ὑπὲρ τὴν γῆν. Διηγῆθησαν δ' αὐτῷ καὶ τὸν λόγον, δι' ὃν τὰ κρανία τῶν Αἰγυπτίων ἦσαν πολλῶ σκληρότερα ἢ τὰ τῶν Περσῶν². Γνωστὸν δ' ἐκ τῆς ἱστορίας ὅτι ἡ ἀπόστασις αὕτη τοῦ Ἰναρου, ἦν δια στόλου ἐπεστῆριξαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, διήρκεσεν ἐξ ὅλα ἔτη, ἀπὸ τοῦ 460 μέχρι τοῦ 455 π. Χ. καὶ μόλις καὶ μετ' ἐπανειλημμένας προσπάθειας ἠδυνήθησαν οἱ Πέρσαι νὰ ὑπαγάγῃσιν αὐτὴς τοὺς ἀποστάτας ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν. Καὶ ἀφοῦ καθυσάχασαν τὰ πράγματα, τότε βεβαίως ἠδυνήθη ὁ Ἡρόδοτος νὰ ἐπισκεθῆ τὸ πεδῖον ἐκεῖνο τῆς μάχης, ὅπου εἶδεν ἀνακείμενα τὰ ὀστά τῶν ἀμφοτέρωθεν ἐν τῷ ἀγῶνι περόντων. Ὡστε συμπίπτει βεβαίως ἡ εἰς Αἴγυπτον ἀποδημία τοῦ Ἡροδότου μεταξὺ τοῦ 454 καὶ 449 π. Χ.³

Πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης εἶχεν ἦδη ὁ ἱστορικός ἐπισκεθῆ τὰ μεσογαῖότερα τῆς ἀσιατικῆς ἡπείρου. Ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τούτῳ ἠκολούθησε δύσκολον ἀποβαίνει νὰ ἐξακριβωθῆ. Ἰσως ἠκολούθησε κυρίως τὴν μεγάλην ἐκείνην στρατιωτικὴν ὁδὸν, τὴν ἐξ Ἐφέσου εἰς Σάρδεϊς καὶ Σοῦσα ἀγούσαν, ἥς τὴν διεύθυνσιν καὶ τοὺς ἐπ' αὐτῆς σταθμοὺς μετ' ἀκριβείας καὶ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως περιγράφει ὁ Ἡρόδοτος⁴, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ μνημονεύσῃ ἄλλας λεπτομερείας, δυναμένας νὰ πειθῶσιν περὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ τρόπου τῆς ἐξετάσεως τῆς περιγραφόμενης ὁδοῦ, ἐνῶ ἄλλη τις εἰδησις περὶ τῶν διατρεχόντων τὴν ὁδὸν ταύτην ἀγγέλων, ἦν ὁ αὐτὸς ἀναφέρει, φαίνεται μὴ πηγάζουσα ἐξ ἰδίας τοῦ πράγματος πείρας. Ὅτι ὁ Ἡρόδοτος προήλασε μέχρι Σοῦσῶν δύναται μὲν νὰ ἐξαχθῆ ἐξ ὅσων ἀφηγείται περὶ Ἰνδικῶν τινῶν μυρμικῶν, μικροτέρων μὲν κυνῶν κατὰ τὸ μέγεθος μεγαλειτέρων δ' ἄλωπέκων, οὓς εἶχε πιθανῶς καὶ ὁ τῆς Περσίας βασιλεὺς εἰς Σοῦσα ἐντὸς θηριοτροφείου τινός, ἀλλ' ἐκ τῆς λεπτομερείας ταύτης δὲν ἐξάγεται μετὰ βεβαιότητος ὅτι εἶδεν ὁ ἱστορικός τοὺς μύρμικους τούτους εἰς Σοῦσα⁵. Εἰς Ἀρδέρικκα ὅμως, πέντε περίπου μίλια μακρὰν τῶν Σοῦσῶν, μετέβη αὐτοπροσώπως ὁ ἱστορικός, ἐνθα ἐπεσκέψθη τοὺς ὁμοεθνῆς αὐτῷ Ἑρετριεῖς, τοὺς ἐξανδραποδισθέντας ἄλλοτε ποτε ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τοῦ Δαρείου καὶ πεμφθέντας πρὸς αὐτὸν ὡς μόνον λάφυρα τοῦ πολέμου, ὃν κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἠγεῖρεν οὗτος. Τοὺς Ἑρετριεῖς τούτους κατόικισεν ὁ Δαρεῖος ἐν τῇ Κισσίᾳ λεγομένην χώρα καὶ εἰς τὸν σταθμὸν Ἀρδέρικκα. ὅπου μετὰ μίαν περιπέου γενεὰν εἶδεν αὐτοὺς ὁ Ἡρόδοτος, ὃν ἐχαίρεισαν ἑλληνιστί, διὸ καὶ ἐκπλήσεται οὗτος, ὅτι διετήρησαν οἱ Ἕλληνες οὗτοι τὴν μητρικὴν αὐτῶν γλῶσσαν⁶. Περιγράφει δὲ καὶ τὸ φέαρ ἐκεῖνο, ἐξ οὗ προσδιορίζει τὴν ἀπόστασιν τοῦ σταθμοῦ Ἀρδέρικκων εἰς 40 σταδίους καὶ ὅπερ παρεῖχε τριπλάς ὕλας, ἀσφάλτον, ἄλας καὶ ἔλαιον, κατὰ τρόπον ἀπαιτοῦντα ἴδιαν τοῦ πράγματος παρατήρησιν.

Ὡσαύτως ὁ Ἡρόδοτος ἐπιμελῶς ἐξήτασε καὶ ἀκριβῶς περιέγραψε⁷ τὴν θέσιν, τὰ τείχη καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς πόλεως Βαβυλώνας, τὴν φύσιν καὶ τὰ προϊόντα τῆς περὶ ξυγόνιμου χώρας καὶ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα ὡς καὶ τὴν θρησκείαν τῶν κατοίκων αὐτῆς. Πρὸ δὲ πάντων περὶ δύο διοικηδάντων τὴν περὶ τὴν Βα-

βυλώνα διατραπείαν, τοῦ Μεγαπάνου¹ καὶ τοῦ Τριτανταίχμου², ποιεῖται τὸν λόγον ὁ Ἡρόδοτος κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὡσανεὶ οἱτοὶ ἦσαν αὐτόθι παρόντες, καθ' ἣν ἐποχὴν τὸ πρῶτον ἦδη πιθανῶς ἀφίκετο ἐκεῖσε ὁ ἱστορικός. Ὅπως δὲ τὸ ἀπώτατον, ὁ ἐπεσκέψθη σημείον πρὸς μεσημβρίαν τε καὶ ἀνατολὰς ἦσαν τὰ Ἀρδέρικκα, οὕτω τὰ Ἀγβάτανα ἀπετέλουν τὸ ἔσχατον πρὸς τὰ βορειοανατολικώτατα τῆς πορείας του τέρα. Καὶ ἐνταῦθα περιγράφει ὡς αὐτόπτης μάρτυς τὸ εἶδος τῆς οἰκοδομῆς τῶν τειχῶν καὶ τὸ χροῶμα τῶν ἐπάλλεων ἐνὸς ἐκάστου τῶν 7 τειχῶν καὶ δὴ τοῦ τελευταίου, ἐνθα ὑπῆρχον τὰ βασίλεια καὶ οἱ ἰοδαυροὶ καὶ ὅπερ περιέθεεν ἰδίως τὴν ἀκρόπολιν, ἥς τὴν περιοχὴν παραβάλλει πρὸς τὴν τῆς ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν³. Βεβαίως δὲν παρέλιπε μὲν νὰ ἐπισκεθῆ καὶ τὰ θαυμάσια ἐρείπια τῆς πόλεως Νινευί, οὐ μακρὰν τῆς εἰς Σοῦσα ἀγούσης ὁδοῦ κείμενα, τὸ ἀποτελέσμα ὅμως τῆς ἐπισκέψεως ταύτης περιέλαβεν ἐν τοῖς «Ἀσσυριοῖς λόγοις» αὐτοῦ, οἵτινες ὅμως ἀπώλοντο δυστυχῶς. Ἐὰν δὲ κατὰ τὴν περιοδείαν ταύτην ἀκριβέστερον ἠρεύνθησε καὶ τὰς ἐν τῇ Μικρῇ Ἀσίᾳ χώρας, ἀγνωστον διατελεῖ. Περὶ τῶν ἐκείθεν τοῦ ἄλιου ποταμοῦ ἀπλουμένων χωρῶν τοσούτῳ μόνον ἐξήτασε καὶ ἔμαθεν, ὅσῳ ἦτο δυνατόν νὰ πράξῃ τοῦτο παροδικῶς πορευόμενος τὴν κατὰ μήκος τοῦ ποταμοῦ τούτου μεγάλην στρατιωτικὴν ὁδὸν ἐνῶ τὴν ἐντεύθεν τοῦ εἰρημένου ποταμοῦ Μικρασίας γινώσκει πολλῶ τῷ μέτρῳ ἀκριβέστερον. Καὶ ναὶ μὲν ἐλάχιστα πῶς καὶ ἑλλειπῆ φαίνονται ὅσα ἀναφέρει περὶ τῶν «ἀπὸ τῆς Ἀσίας» μερῶν, ἀτίνα, ἀποτεμνόμενα ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἄλιου, ἐκτείνονται ἀπὸ τῆς ἀντικεῖ τῆς Κύπρου θαλάσσης μέχρι τοῦ Εὐξείνου πόντου ἐπὶ μήκους ὁδοῦ πέντε ἡμερῶν⁴ καὶ ἀποτελοῦσι τὸν αὐχένα⁵ τῆς χώρας ὅλης, τὰ περὶ Καρίας ὅμως, Λυδίας καὶ Μυσίας εἰρημένα, ὡς καὶ τὰ περὶ τῶν βορείων καὶ μεσημβρινῶν χωρῶν τῶν μέχρι τοῦ Αἰγαίου κατατεινουσῶν, εἶσαν ἐξ αὐτοῦ τῆς τοῦ ἱστορικοῦ ἐξηκριβωμένα⁶.

Ἐτι ἀκριβέστερον προσδιορίζεται ἡ εἰς Αἴγυπτον ἀποδημία τοῦ ἱστορικοῦ. Ἐκ Κανώβου, τοῦ πλουσιωτέρου λιμένος, τοῦ εἰς τὰ δυτικὰ τοῦ Δέλτα τοῦ Νείλου, ὅπου ἐπεσκέψθη ἱερὸν τοῦ Ἡρακλέους⁷, ἀναπλεύσας τὸν Κανώβικόν τοῦ Νείλου βραχίονα, ἀφίκετο εἰς Ναύκρατιν⁸, ὅπου εὗρεν ἐγκατεστημένους Ἕλληνας⁹. Ἐκεῖθεν ἀπῆλθεν εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Σαΐος, ἔδρας τῶν τελευταίων βασιλέων τῆς ἰθαγενῆς δυναστείας, ἐνθα οὕτω στενῶς συνεδέθη μετὰ τῶν ἱερέων, ὥστε ἐμνήθη ὑπὸ τούτων τὰ μυστήρια τοῦ Ὀσίριδος¹⁰. Ὡσαύτως ἐπεσκέψθη καὶ τὴν πόλιν Βουτὸν καὶ τὸ ἐν αὐτῇ περιόχον χρυσίθιον τῆς Αἴγυπτου, ἔτι δὲ καὶ τὴν παρὰ τὸ ἱερὸν τοῦτο κειμένην θαυμασιωτάτην νῆσον, τὴν καλουμένην «Χέμμιν»¹¹. Ἐπίσης μετέβη καὶ εἰς τὴν πόλιν Βούσιριν, ἐνθα παρευρέθη εἰς τὴν πένθημον τοῦ Ὀσίριδος ἐορτήν, ἦν περιγράφει λεπτομερῶς¹². Πᾶσαι δ' αὗται αἱ πόλεις ἀπὸ τῆς Ναυκράτεως καὶ ἐκεῖθεν ἐπὶ πολλῶν διωρύχων τοῦ Νείλου κείμεναι δυσμικῶς καὶ πρὸς τὰ μεσογαῖότερα τοῦ Δέλτα, ἦσαν λίαν ἐπυρόσιτοι. Τὴν δὲ εἰς τὴν μέσην καὶ ἀνατολικὴν Αἴγυπτον ἀποδημίαν ἐπεχείρησεν ἐν καιρῷ τῆς γνωστῆς περιοδικῆς τοῦ Νείλου πλημμύρας, ὡς ἔστιν εἰκάσαι ἐκ τῆς περιγραφῆς, ἦν ποιεῖται περὶ τοῦ ἀπὸ Ναυκράτεως μέχρι Μέμφιδος¹³ πλοῦ, ὃν ἐπεχείρησε πορ-

1) VII 92.

2) I, 192.

3) I, 98.

4) Ἡρόδ. I, 72.

5) Ὁ αὐτὸν οὗτος ἔχει μήκος 75 σημειρῶν μιλίων γεωγραφικῶν (Ἡρόδ. ὑπὸ Abicht I, σ. 108, σημ. 8.), ὃν ὁ Πλάγιος: *Histoi. Natur.*, VI, 7 προσδιορίζει εἰς 25 γερμανικὰ μίλια.

6) I, 57, 93, II, 10, IV, 14, VII, 26 ἐφεξῆς καὶ ἄλλαχθ.

7) II, 113.

8) II, 97.

9) II, 178.

10) II, 169 ἐξ. πρὸ βλ. II, 28, 62, 130 ἐξ. 175 ἐφεξῆς.

11) II, 83, 152, 155.

12) II, 156.

13) II, 61. πρὸ βλ. 40.

14) Μέρκις π. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς τοῦ Νείλου ὁρθῆς κατὰ τὴν ἱερογλυφικὴν τῶν Αἰγυπτίων γλῶσσαν ἐκαλεῖτο Menofre, ἧτοι «Διαμονὴ τῶν ἀγαθῶν.» πρὸ βλ. K. Abicht: *Herod.* II, σ. 80, σημ. 15 καὶ H. Stein: *Herod.* II, σ. 5. 29.

1) II, 30, 39, 149.

2) III, 12.

3) H. Stein: *Herodotus: Finl.* σ. 15.

4) V, 52 ἐφεξῆς.

5) VIII, 98.

6) III, 102.

7) VI, 149; «οἱ καὶ μέχρι ἐμῆς εἶχον τὴν γλῶσσαν ταύτην συλάσσοντες τὴν ἀρχαίην γλῶσσαν.»

8) I, 178, ἐξ.

θμευθείς οὐκὶ κατὰ τὰ ρεῖθρα τοῦ ποταμοῦ, ἀλλὰ διὰ μέσου τοῦ πεδίου καὶ παρ' αὐτὰς τὰς πυραμίδας, ὡς αὐτὸς ὁ ἱστορικὸς διαρρήδην τοῦτο λέγει. Τὰ μνημεῖα τῆς πόλεως ταύτης, ἢς τὴν θεμελιώσιν οἱ ἐπιχώριοι μῦθοι ἀνάγουσιν εἰς τὸν πρῶτον βασιλέα τῶν Φαραῶ Μῆνα², ἐπιμελὸς ἐμελέτησεν, ἀσχοληθείς ἅμα ἐνταῦθα εἰς περιουλογὴν πάσης εἰδήσεως, ἀναγομένης εἰς τὴν ἀρχαίαν τῆς Αἰγύπτου ἱστορίαν, ἣν ἐξηκισθῶσε διὰ τῶν αὐτόθι ἱερῶν καὶ περιγητῶν. Ἐν τῇ χώρᾳ τῶν πυραμίδων, ὅπου ὁ ἐρμηνεὺς αὐτοῦ ἀνέγνω τὰς ἐπιγραφὰς³, ἐμελέτησε μετὰ προσοχῆς τὸν τρόπον τῆς οἰκοδομῆς τῶν πυραμίδων, ὧν μάλιστα ἐμέτρησε μίαν, τὴν τοῦ Χεφρῆνος⁴. Ἀκολουθῶν περαιτέρω τῷ τοῦ ποταμοῦ ρεῖματι ἐξεπλάγη ἐπὶ τοῖς ἰσχυροτάτοις προσχώμασιν, ἅτινα κατέσθεν τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ περὶ τὸ μέσον τῆς πεδιάδος⁵. Ὡσαύτως ἐν καιρῷ ἐπιγενομένης πλημύρας ἐπεσκεψθῆν ὁ Ἡρόδοτος καὶ τὴν γονιμοτάτην κοιλάδα τῆς λίμνης Μοῖριδος⁶ καὶ μετ' ἀπεριγράπτου ἐκπλήξεως περιῆλθε τὸ θαυμασίον τοῦ λαβυρίνθου οἰκοδόμημα, ὅπερ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν θεωρεῖ ἀνώτερον τῶν πυραμίδων, περὶ ὧν φησὶ, ὅτι ἐκάστη χωριστὰ ἰσοφαρίζει πρὸς ὅλα τὰ παρ' Ἑλλήσιν οἰκοδομητικὰ ἔργα. Οὐκὶ μικρὰν ἐντύπωσιν καὶ θαυμασμόν προὔξενον αὐτῷ καὶ τὰ ἐν Θίβαις τῆς Αἰγύπτου ἔργα τέχνης, οἷον ναοὶ, ἀνάκτορα βασιλικά, τάφοι, κολοσσοὶ καὶ ὀβελίσκοι ἀλλὰ περὶ τούτων οὐδένα ποιεῖται λόγόν, εἴτε διότι ταῦτα τε καὶ τὴν πόλιν ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ εἶχον περιγράψαι, εἴτε διότι τὴν περιγραφὴν αὐτῶν παρέλιπεν ἐνταῦθα, ἐπιφυλαχθεὶς νὰ πράξῃ τοῦτο βραδύτερον ἐν τῷ «Αἰγυπτίῳ λόγῳ». Ὡς ἐν παρόδῳ δὲ μόνον ἀναφέρει τὸν περιβόητον ναὸν τοῦ Ἀμμωνος Διός⁷, ἐνθα μανθάνει παρὰ τῶν ἱερῶν τὴν ἱστορίαν τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων. Κατὰ τὴν γνώμην δὲ τῶν ἱερῶν τούτων ἐν τοῖς πανοραφίαις χρόνοις ὑπῆρχον οἱ ἀνώτατοι μόνον θεοί, μετ' αὐτοῦ ἔρχονται κατὰ σειράν αἱ οὐράναι δυνάμεις δευτερευούσης τάξεως καὶ τελευταῖον οἱ ἡμίθεοι. Οὐ μακρὰν τῶν Θηβῶν ἔκειτο ἡ πόλις Χέμις⁸ ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ὄχθης τοῦ Νείλου, ἣτις προσεῖλκε τὴν προσοχὴν τοῦ ἱστορικοῦ διὰ τὸ ἐν αὐτῇ ὑπάρχον ἱερόν τοῦ Περσέως, ἐνθα ἐτελοῦντο, ὡς ῥητῶς ἀναφέρει, ἀγῶνες κατὰ τὰ ἑλληνικὰ ἦθη καὶ ἔθιμα⁹. Τὸ τελευταῖον πρὸς μεσημβρίαν ὁμοίως μέχρι τοῦ ὀπίου προὔχουσεν ἐπὶ τοῦ Νείλου ὁ Ἡρόδοτος ἦτο ἡ πόλις Ἐλεφαντίνη, πέραν τῆς ὁποίας οἰκοῦσιν οἱ Αἰθίοπες¹¹. Ἐπισκεψθεὶς δὲ καὶ ταύτην δὲν ἐπέστρεψεν αὐθις εἰς Ναύκρατιν, ἀλλ' ἐτόρπη ἀπὸ τῆς Μέμφιδος πρὸς ἀνατολικὴν τῆς Κάτω Αἰγύπτου ἀφικόμενος εἰς Ἡλιόπολιν¹², ἐνθα ἐκ προφορικῶν ἀφηγησῶν πληροφορεῖται τὰ περὶ τοῦ ὠραίου μύθου τοῦ πτηνοῦ Φοίνικος καὶ τῆς εἰκόνης αὐτοῦ, διέπλευσε τὴν διώρυχα τοῦ βασιλέως Νεκῶ¹³ πιθανῶς μέχρι τῶν ἐκβολῶν αὐτῆς εἰς τὸν Ἀραβικὸν κόλπον¹⁴ καὶ εἰφράνθη ἐπὶ τῇ γραφικῇ ὄντως θέσει καὶ τῇ θεῶν τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἱεροῦ τῆς πόλεως Βουδάστιος¹⁵. Ἐπίσης καὶ περὶ τῆς λατρείας τοῦ Πανός ἐν Μένδητι πόλει, κειμένη ἐν μέσῳ

τοῦ Δέλτα παρὰ τὴν θάλασσαν, ὁμιλεῖ ὡς αὐτόπτης μάρτυρι. Ἐν δὲ Πηλουσίῳ πόλει καὶ λιμένι, κειμένῳ πρὸς ἀνατολὰς ἐπὶ τῶν ὀρίων Αἰγύπτου καὶ δυσμικῶς τῆς Σερβωνίδος λίμνης, τῆς ἀποτελούσης τὸ φυσικὸν ὄριον μετὰ τῆς Αἰγύπτου καὶ Συρίας, ἐπεσκεψθῆν τὰ λείψανα τῶν πάλαι ποτὲ ἀποίκων Καρῶν καὶ Ἰώνων², καὶ ἐτι ἀνατολικώτερον τὴν κατὰ μήκος τῆς Σερβωνίδος λίμνης³, καὶ τοῦ ὄρους Κασίου⁴ ἐκτεινομένην ἐπὶ στενῆς λωρίδος γῆς παραλίαν ὁδὸν μέχρι τῆς ἐν Συρίᾳ πόλεως Γάζης μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας περιγράψαι καὶ τοσαύτας εἰδικὰς περὶ Ἀράβων πληροφορίας παρέχει⁶, ὥστε δὲν δύναται τις ἢ μετὰ βεβαίω- τητος, νὰ συμπεράνῃ ὅτι καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ἐπεσκεψθῆν καὶ δι' ἀμέδωσιν μετὰ τὴν ἐξ Αἰγύπτου ἔξοδον⁷.

Πλὴν δὲ τούτων ἐπεχείρησεν ὁ Ἡρόδοτος ἑτέρας δύο ὁλοῦς ἀνεξαρτήτως καὶ σπουδαίας ἀποδημίας, τὴν μὲν εἰς τὴν ἐν Λιβύῃ ἑλλαν. ἀποικίαν Κυρήνην καὶ τὰ περὶ αὐτὴν μέρη, τὴν δὲ εἰς Πόντον καὶ τὰς παρακειμένας χώρας. Καὶ τὴν μὲν Κυρήνην ἐπεσκεψθῆν ὁ Ἡρόδοτος πιθανῶς ἐκ Σάμου, ὅπου, ὡς γνωστὸν, μετέστη φεύγων τὴν ὀμότητα τοῦ τυράννου τῆς πατρίδος του Λυγδάμιδος ἢ δὲ νῆσος Σάμος, καθ' οὓς χρόνους παρέμεινεν ἐν αὐτῇ ὁ ἱστορικὸς, διετέλει οὕσα συνδεδεμένη διὰ φιλικῶν καὶ ἐμπορικῶν πάντως σχέσεων μετὰ τῆς λιβυκῆς ἐκείνης πόλεως⁸. Ἐκτὸς δὲ τῆς πόλεως Κυρήνης καὶ τῶν πλησιεστάτων αὐτῇ μερῶν⁹, καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως Ἀζιγίδος¹⁰ καὶ ἄλλων τινῶν ἐπὶ τῆς Λιβυκῆς παραλίας τόπων¹¹, οὓς φαίνεται αὐτοπροσώπως ἐπισκεψθεὶς ὁ Ἡρόδοτος, ἐὰν ὅσα καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ οἰκούντων λαῶν ἀναφέρει ἐν τῷ Δ' βιβλίῳ αὐτοῦ, εἶναι πορίσματα ἐπὶ τόπου καὶ ἐξ ἰδίας πείρας ληφθέντα, δυσκόλως δύναται νὰ προσδιορισθῆ, ὡς ἐπίσης δυσχερὲς ἀποδοῖναι καὶ τὸ ν' ἀποφανθῆ τις κατὰ πόσον καὶ τὰ περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Περσῶν καταλήψεως τῆς πόλεως Βάρκης, τῆς ἄλλης ταύτης, οὕτως εἰπεῖν, ἀδελφῆς τῆς Κυρήνης ἱστοροῦμενα¹² βασιζόμενα ἐπὶ πληροφοριῶν ἐπιτοπίως ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ ἀντληθεισῶν. Ἐν τοῦτοις καιροῖς τὸ πρῶτον οὕτως ἔχει, αἱ γνώσεις ὅμως, ἃς ἐξωτερικεῖται περὶ τῶν μετὰ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς μεγάλης Σύρτος οἰκούντων λαῶν, ἀποδείκνυνται πολλῶ τῷ μέτρῳ εἰδικώτεροι καὶ ἀκριβέστεροι περὶ τούτων ἢ περὶ ἄλλων δυτικώτερον ἠλωμένων λαῶν. Ἡ ζωνρὰ ἐμπορικῆ ἐπικοινωνίας, ἣν οἱ Κυρηναῖοι μετὰ τῶν λαῶν ἐκείνων εἶχον, ἀπῆλλασε τὸν Ἡρόδοτον παντὸς κινδύνου, ὃν ἠδύνατο νὰ παντήσῃ διασχίζων τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας ἐκείνης καὶ καθίστα αὐτῷ ἐν Κυρήνῃ διαμένοντι δυνατὴν τὴν λῆψιν πάσης εἰδήσεως εἰς τοὺς λαοὺς ἐκείνους ἀναγομένης.

Τὰ δὲ παράλια τοῦ Εὐξεινοῦ Πόντου ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ἡροδότου εἶχον ἤδη ἀπὸ πολλοῦ ἐξέλθει ἀπὸ τοῦ πικνοῦ σκότους, ὅπερ περιεκάλυπτεν αὐτὰ καὶ οὕτως ἰσχυρῶς ἐπεπρόσθει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀρχαιοτάτων τῆς Ἑλλάδος κατοίκων, ὥστε ἐνταῦθα οὗτοι ἔτασσαν τὸ πάλαι ἐν τοῖς μυθεύματιν αὐτῶν τὸν κινδυνώδεστον πλοῦν, ὃν ποτε οἱ Ἀργοναῦται ἐπεχεί-

1) II, 97.

2) Μῆν-νος καὶ Μηνῆς παρὰ Διοδ. I, 45 — πρὸς. Ἡρόδ. II, 4. «βασιλεῦσαι δὲ πρῶτον Αἰγύπτου ἀνθρώπων ἔλεγον Μῆνα». οὗ ἡ βασιλεία κατὰ τινὰς μὲν ἀνάγεται εἰς τὸ ἔτος 5702 π. Χ. κατ' ἄλλους δ' ἐκασίλευσε τῷ 3892 π. Χ. — πρὸς. καὶ II, 99.

3) II, 125: «τὰ ὁ ἐρμηνεύς μοι ἐπιλεγόμενος τὰ γράμματα ἔφη.»

4) II, 127: «ταῦτα γὰρ ὦν καὶ ἡμεῖς ἐμέτρησαμεν.»

5) II, 99.

6) II, 150.

7) II, 3, 48, 32, 42, 56, 83, 143, IV, 181.

8) II, 43, καὶ 145. ἔκδ. Abicht ἢ Stein.

9) Διακριτέα ἀπὸ τῆς ὁμωνύμου νήσου ἐν τῷ Δέλτα κειμένης (II, 150). Οἱ Ἕλληνες ἐκάλουν αὐτὴν Πανός πόλιν.

10) II, 91.

11) II, 29. «οἰκέουσι δὲ τὰ ἀπὸ Ἐλεφαντίνης ἀνω Αἰθίοπες ἦδη».

12) Πρὸς. II, 7, ἐνθα προσδιορίζει τὴν ἀπόστασιν τῆς πόλεως ταύτης εἰς 15 σταδίων.

13) Βασιλεῦσαντος ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ Abicht Herod. IV, 39 τῷ 616--600, κατὰ δὲ Κούρτιν: Griech. Geschichte I, σ. 414 μετὰ τὸ 612. Καὶ κατὰ Grote: Geschichte Griechenlands II, σ. 250. περὶ τὸ 604.

14) II, 158. πρὸς. 41, 75, 159.

15) II, 137.

1) II, 46.

2) II, 154.

3) Ἡ τὸ μήκος κατὰ Διόδωρον ἦτο 200 σταδίων καὶ τὸ πλάτος 50 σταδ.

4) Περὶ τὰ 5 μίλια τοῦ Πηλουσίου νῦν καλεῖται «el-Kas».

5) III, 5.

6) III, 8. πρὸς. 107 καὶ II, 75.

7) Πρὸς. III, 108 καὶ II, 75. — Περὶ Ἡροδότου ὡς περὶ ἀξιοπί- στου καὶ ἀρχαιοτάτου μάρτυρος περὶ τῶν Αἰγυπτιακῶν πραγμάτων. Ἰδ. Grote: Gesch. II, σ. 234—235.

8) IV, 152.

9) II, 181. «ἔξω ἰδρυμένων τοῦ Κυρηναίων ἄστεος». Πρὸς. IV, 199.

10) Στέφ. Βυζάντιος ἐπιφέρει περὶ τῆς πόλεως ταύτης ταῦτα: «Ἀ- ξιλις: τινὲς δὲ Ἀξίριν μετὰ τοῦ ρ λέγουσι τὸν γῶρον». Παρ' ἄλλοις δὲ καὶ Ἀριρος Ἀξαρὶς Ἀζυλις, Ἀξυλις. — Ἐκτίσθη δὲ ἡ προκειμένη πό- λις ἐπὶ τῆς λιβυκῆς παραλίας κατ' ἀντικρὺ τῆς νήσου Πλατείας, ὡς ὁ Ἡρόδοτος IV, 157 πληροφορεῖ.

11) IV, 197. Τὰ βόρεια τῶν παραλίων τούτων οἰκοῦσι, καθ' Ἡρό- δοτον, αὐτόχθονες Ἀβύες καὶ Αἰθίοπες, τὰ δὲ νότια Φοίνικες καὶ Ἑλλήνες ἐπὶ γλυφες.

12) IV, 166 200.

ρησαν, ως τούτο υπερβαίνει και το επίθετον ἄξενος, τὸ εἰς τὸν πόντον τούτον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἀποδοθέν. Ἑλληνικαὶ καὶ ἰδίᾳ ἐκ Μιλῆτου ἀποικίαι εἶχον διασπαρῆ περὶ τὸν αἰγαλὸν τοῦ θαυμασιωτάτου τούτου ἀπάντων τῶν ἄλλων πελάγους. Ἀπὸ δὲ τῶν γονίμων πεδιάδων, τῶν κειμένων μεταξύ τῶν δύο ποταμῶν Δνειπέρου καὶ Δωνῶ ἔκαρποῦτο παλαιότερον ἢ Ἑλλάδα μέγα μέρος τῶν αὐτῆ ἀναγκαίωντων σιτηρῶν. Ἐνεκα δὲ τοῦ ζῶντος τούτου ἐμπορίου μεγίστη ἐπεκράτει ἐν Εὐξείνῳ Πόντῳ κατὰ θάλασσαν κινήσις, ἣν ὠφελίθη ὁ ἡμέτερος ἱστορικός.

(Ἀκολουθεῖ).

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Τελειοποιίνδις τοῦ ἀερόστατου.— Ἐπίχατος ἤγγειλεν ὁ «Νέος Χρόνος» ὅτι ἀερόστατον, προερχόμενον ἐκ Γερμανίας, περτηρήθη ἐν τοῖς περίεξ τοῦ Κόβου καὶ ὅτι ὑπέστρεψεν εἰς τὰ μεθόρια, ἀπὸ ἑδοκίμασε πυροβολισμούς τινάς. Καθὰ δ' εἶτα ἐκ Δομπρόβας ἐγράφη τῆ 26/9 ματίου οἱ κάτοικοι τῶν προαστείων λίαν ἐξεπλάγησαν παρατηρήσαντες περὶ τὴν δὴν ἐπερινήν ὄραν ἀερόστατον μεγάλων διαστάσεων χωρὸν πρὸς τὰ ΒΑ τῆς οὐρᾶς γραμμῆς Ἰδαγκορόδ-Δομπρόβας καὶ προελθὼν κατὰ συνέπειαν ἐπὶ μίαν ὄλην ὄραν ἐναντίον τοῦ ἀνεμοῦ, ὅστις ἔπνευεν ἐκ τοῦ Βορρᾶ. Ἐπὶ μίαν ὄραν εἶτα τὸ ἀερόστατον ἐγένετο ἀφαντοῦ ὅτε δὲ κατωρθώθη ἐκ νέου νὰ παρατηρηθῆ, ἐφωτίζετο καὶ ἐχώρει πρὸς ΝΑ. Τὸ ἀερόστατον τούτο, φέρον προδήλως πάντα τὰ τελειώτερα ἀεροπορικὰ μηχανήματα τῶν νεωτέρων ἐφευρέσεων, προήρχετο ἐκ τῆς πρωσιακῆς Σιλεσίας.

Καὶ ὑποβρύχια τηλεβόλα.— Ἡ ναυτικὴ ἐπιτροπὴ τῆς ἐν Οὐάσιγκτόν τῶν Ηνωμ. Πολιτειῶν βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων μελετᾷ τὰ σχέδια νέου καταστροφικῶν τῶν θαυματικῶν. Τὸ σκάφος τούτο θὰ ἔχη μήκος 260 ποδῶν καὶ πλάτος 40 καταβύθειν δὲ 16 ποδῶν, χωρητικότητα 2400 τόνων καὶ ταχύτητα 20 κόμβων καθ' ἑκάστην ὥραν. Τὸ σπουδαιότερον αὐτοῦ χαρακτηριστικὸν ἐστὶν ὅτι περιεργεθὲς ὑποβρύχιον τῆς ἑξ ἄλλων, ὅπερ θὰ εἰρήσκηται ἐν τῇ πρώτῃ κλίτῳ τῶν ὑφάλων. Ὑδραυλικὸν μηχανήμα θὰ προσέχη τῆς πρώτης οὕτω πῶς ὅμως κατηρημένον ὅτε θὰ ἀναστῆται τὴν πορείαν τοῦ σκάφους ἐν ἀπόστασι 8 ποδῶν ἀπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ σκάφους, ἀνευ ἰδίας αὐτοῦ βλάβης. Ἐκ τῆς μικρῆς ταύτης ἀποστάσεως τὸ ὑδραυλικὸν μηχανήμα αὐτομάτως θὰ διενεργῇ τὴν ἐκπυροσφύρησιν τοῦ ὑποβρυχίου τηλεβόλου ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς πρόπιδος καὶ τῆς κίτους ἐν γένει τοῦ ἐξωτερικοῦ πλοίου, βίλλον ἐντὸς αὐτοῦ βύθιου, φέρον ἐκρηκτικὴν ὕλην 450 λίτρων πυρίτιδος. Αἱ λεπτομέρειαι τοῦ σκάφους ἐμελετήθησαν καὶ κατεστρώθησαν λεπτομερῶς, καθὰ λέγεται, καὶ δὲ ἰσχυροποιήθη ἐξηκριβώθησαν ὑπὸ εἰδειμένων.

Αἱ Παροῦ κόραι ἐν τῇ μαγειρικῇ.— Ἐν ἐξετάσει κοραίων Παροῦ ἐν τῇ οἰκιακῇ μαγειρικῇ, γενομέναις ἐν Βομβάη αἱ πρὸς ἐπιτυχίαν βραβείων συναγωνισθεῖσαι ἦσαν ὑπὲρ τὰς 100. Εἰς ἑκάστην δεκάδα αὐτῶν ἐτάθη ἐπίτιμος. Τὰ βραβεῖα διενεμήθησαν ὑπὸ ἐπιτροπῆς

1) IV. 85: εἰζόμενος δὲ ἐπὶ τῷ ἑρῶ (δὲ Δαρειός) ἐθήετο τὸν Πόντον (τὸν Εὐξείνιον), ἔοντα ἀξιοθέτητον πελαγίων γὰρ ἀπάντων ἐφύκε ἠαμμασιώτατος.
2) Βορυσθῆνους παρ' Ἡροδότῳ IV, 5, 17, 18, 24, 45, 47, 53—56, 81, 101.
3) Τανείδος παρ' Ἡροδότῳ IV, 20, 45, 47, 57, 100, 115, 120, 122, 124.
4) VII. 147: «ἔων γὰρ ἐν Ἀδύδῳ ὁ Ἑρῶς εἶρε πλοῖα ἐκ τοῦ Πόντου σιταγωγὰ διεκπλώοντα τὸν Ἑλλήσποντον». Ἐκτενέστερα ἴδε περὶ τῶν ἐκ Κριμαίας εἰσαγομένων σιτηρῶν ἐν Ἀθήναις Δημοσθένους πρὸς Λεπτίνην 30 καὶ ἔξῃς. Ἡδρ. Grote: Gesch. Griechenlands: II, σ. 335. Ἐκτὸς δὲ τῶν σιτηρῶν καὶ ἄλλα προϊόντα τῶν περὶ τὸν Πόντον χωρῶν ἦσαν περιζήτητα, οἷον δέρματα, πίσσα, κηρός, μέλι καὶ λίνον. Ἰδ. E. Curtius: Gr. Gesch. I, σ. 405.

ἐκ κυριῶν Παροῦ. Ἡ παρασκευὴ τροφῆς διὰ παῖδας καὶ ἀσθενεῖς συμπεριλαμβάνετο ἐν ταῖς ἐξετάσει, τὰ κυριώτερα ὅμως φαγητά, περὶ αἱ ἐξετάσεις περιστράφησαν, ἦσαν τὰ ἐν καθημερινῇ χρήσει παρὰ ταῖς μέσαις τάξεσι. Κυρίαί, περὶ τὰς 600 ἐν ὄλῳ, συνηθροίσθησαν εἰς ἐπιτήρησιν τῶν διεξαγομένων ἐργασιῶν. Μετὰ τὴν διανομὴν τῶν βραβείων αἱ συναγωνιζόμεναι πορεκάθησαν ἐν τραπέζῃ ἐν τῇ αἰθούσῃ καὶ πληρέστατα ἐδοκίμασαν τὴν γεύσιν τῶν ἀπὸ παρασκευαστῶν φαγητῶν. Πᾶσαι αὐταὶ αἱ μαθήτριαί Παροῦ ἐφοίτων εἰς τὰς τρεῖς σχολὰς τῆς τῶν Παροῦ ἐταιρείας τῶν Παρθεναγωγείων καὶ ἀνήκον εἰς τὰς τῆς μεσαιῶς τάξεως οἰκογενείας. Πρακτικὴ διδασκαλία.

Ἡ ἐν Σικάγῳ ἐκθεσίς.— Ὁ γνωστὸς ἀριστοτέχνης βαρβιτιστὴς Ρεμενύης ἐξήτησεν ἀπὸ τῆς ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς χωρὸν οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν 400 τετρ. ποδῶν ἐν τῇ ἐν Σικάγῳ ἐκθεσί, ἐν ᾧ νὰ ἐκθέσῃ τὴν σπάνιαν αὐτοῦ συλλογὴν ἐθολογικῶν ἀντικειμένων. Ἡ συλλογὴ αὕτη, ἣτις περιλαμβάνει ὑπὲρ τὰ 1500 προσεκτικῶς συλλεγέντα εἶδη, κατηρτίσθη κατὰ τὴν τελευταίαν 40ετίαν καὶ εἶναι ἀναμφερσίτως ἡ τελειώτερα τοῦ εἶδους αὐτῆς. Ἰδίᾳ εἶναι πλουσία εἰς ἀρχαῖα βασιλικὰ ἐμβλήματα ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ζουλοῦς, περιλαμβάνοντα σκήπτρα βασιλικὰ περιβραχιόνια, ἅτινα ἐχρησιμοποιῶντο ἀντὶ στεμμάτων καὶ ἄλλα ἐμβλήματα ἐκ σφυρηλάτου ἀργύρου, ἐξ ἐπεξεργασμένου καὶ ἐστρωμένου ἐλεφαντόδοντος καὶ ἐκ κεράτων ρινόκερου. Ἐνδιαφέροντά εἰσιν ἰδίᾳ τὰ βασιλικὰ περιβραχιόνια, ἅτινα ἀποτελοῦνται ἐκ κρίκων ἐξ ἐγκαρσίων τοῦμων ὑπερμεγέθων ἐλεφαντόδοντων καὶ ἄτινα οὐδέποτε, μερὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀφηρέθησαν ἀπὸ τοῦ βραχιονίου τοῦ βασιλέως, ἀφότου ἀπαξ εἶχον τεθῆ ἐν αὐτῷ. Πρὸς τοῦτοις ὑπάρχουσι διάφορα λαμπρὰ εἶδη τῶν σπανιωτάτων καὶ ὠραιωτάτων βασιλικῶν μεταξίων μανδύων τῶν πρὸ 300 ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα μοναρχῶν τῆς Μαδαγασκάρης. Οἱ μανδύαι οὗτοι εἶναι περιέργως ἐπεξεργασμένοι διὰ κεντημάτων ἐκ μεταλλίνου σύρματος καὶ ἀτμήτων πολυτίμων λίθων ὡς καὶ ποικιλιμάτων διὰ πολυτίμων καὶ ὠραίων πτερῶν. Ἐκαστον εἶδος τῆς συλλογῆς εἶναι αὐτοτελὲς καὶ μοναδικὸν ἐν τῷ εἶδει αὐτοῦ.

Τυχαία ἀνακάλυψις.— Τυχαίως, ὡς λέγεται, ἀνεκαλύφθη πρὸ μηνῶν ἐν Παρισίαις ἡ μέθοδος τοῦ ἀλλάσσειν τὸ χρῶμα τῶν λευκῶν ἀνθέων. Νεαρὰ κόρη, ἐργαζομένη ἐν τῇ κατασκευῇ τεχνικῶν ἀνθέων διὰ τι κατὰστημα νεωτεριστῶν, εἶχε λάβει δέσμην λευκῶν γραμφῶλων ἀκριβῶς ὅτε εἰργάζετο, ἵνα δὲ προφυλάξῃ αὐτὰ ἀπὸ τοῦ ἀμρανθῶν ἐθῆκεν αὐτὰ ἐντὸς ποτηρίου ὕδατος, ὅπερ περιλάμβανε, ἐν ἑαυτῷ ἐν διαλύσει πρασίνην τινὰ χρωστικὴν ὕλην, ἣς χρῆσιν ἐποιεῖτο ἐν τῷ ἔργῳ αὐτῆς. Μετὰ τινάς ὥρας ἀνεκάλυψεν ὅτι τὰ λευκὰ τῶν ἀνθέων πέταλα ἔλαβον ἑλαφρὰν χροίαν πρασίνου. Ἐλπίζουσα ἀνάπτειν τοῦ χρωματισμοῦ τούτου ἀφῆκεν αὐτὰ ἐν τῷ ποτηρίῳ ὀλόκληρον τὴν νύκτα καὶ τὴν ἐπιούσαν εὗρεν ἅπαντα κεχρωματισμένα διὰ τοῦ λαμπροῦ πρασίνου χρωματος τοῦ ἀρσενικοῦ, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ ἕδη τὸν ἐν τοῖς ἀνθεσι νεωτερισμὸν τῆς ἡμέρας.

Διάδημος περιουγητής.— Ὁ κ. Φράγκ Βίνσεντ, διαμένων παρῶν ἐν τῷ ἐν Πέραν Μεγάλῳ Ξενοδοχείῳ τοῦ Λονδίνου, εἶναι υἱὸς πλουσίου ἐμπόρου τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ ἀφιερῶ τὸν χρόνον αὐτοῦ καὶ τὴν προσοχὴν εἰς περιηγήσεις ἐν ξέναις χώραις. Ἦδη προτίθεται ν' ἀπουσιάζῃ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἐπὶ τρία ἔτη, κατὰ τὸ διάστημα δὲ τούτο σκέπτεται νὰ ἐπισκεθῆ τὰς πρωτεύουσας, κυριωτέρας πόλεις καὶ σπουδαιότερους λιμένας τῶν τῆς Ἀφρικῆς «παραλίων». Πρὸς τοῦτοις μέλλει νὰ προβῆ καὶ εἰς τοιαύτας ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἐκδρομάς, οἷαι θὰ ὑπερχοντο πολύτιμα ἀποτελέσματα.

Ἡ περιουσία τοῦ κ. Βίνσεντ θὰ ἐπεκταθῆ ἐπὶ ἐκτάσεως 40,000 μιλίων. Ὁ κ. Στάνλεϋ εἶπεν ὅτι καθ' ὅλην τὴν ὑπ' αὐτοῦ διερευνησάν τῆς Ἀφρικῆς διέδραμε περὶ τὰς 20,000 μιλίων. Ὁ κ. Βίνσεντ διέδραμε κατὰ τὰ τελευταῖα δώδεκα ἔτη 275,000 μιλίων, ἀπόστασιν ἰσοδυναμοῦσαν πρὸς τὸ 11 πλάσιον τοῦ περιπλοῦ τῆς γῆς.

Ὁ ἐν Πετροῦπόλει ἀμερικανὸς πρεσβευτὴς ἐπέτυχεν ὑπὲρ αὐτοῦ οὐ μόνον ἰδιαιτέρων ἀδειῶν ἀλλὰ καὶ φιλόφρονα ἐνθάρρυνσιν ἐκ μερῶν τῆς ρωσικῆς κυβερνήσεως ἵνα ἐπισκεθῆ τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν. Ἐὰν αὐτὸς καὶ ἐνθάρρυνσιν ἐπραγματοποιήθησαν δι' ἐπισπολῶν πρὸς τοὺς γενικοὺς διαικητὰς τοῦ Καυκάσου, τῆς ὑπερκασπείας χώρας, τοῦ Τουρ-

κεστάν και λοιπών. Ὁ κ. Βίνσεντ πολλές φορές υποχρεώσας διὰ πολῦτιμον εἰς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀφρικανικοῦ σχεδίου αὐτοῦ ἀρωγὴν τοῖς ἐν Οὐασιγκτῶν πρεσβευταῖς τῆς Γαλλίας καὶ Γερμανίας, τοῖς ἐν Νέα Ὑόρκῃ γενικοῖς προξένοις τῆς Πορτογαλίας καὶ τῆς Τουρκίας καὶ λοιποῖς, ἐν οἷς καὶ ὁ κ. Ἐρρίκος Στάνλεϋ.

Ὁ κ. Βίνσεντ ἔγραψε τὰ ἐξῆς συγγράμματα: « Τὴν χώραν τοῦ λευκοῦ ἐλέφαντος », — « Διὰ τῶν Τροπικῶν », — Δύο μῆνας ἐν Βερμανία, — « Νορβηγούς, Λάπωνας καὶ Φιλλανδοῦς », — « Περὶ τὴν Νότιον Ἀμερικὴν », — « Ἐν τῇ Κεντρῷ Ἀσίᾳ καὶ ἔξω ταύτης ». Κατὰ τὰς περιουσίας αὐτοῦ, καθ' ἃς διέδραμεν, ὡς εἶπομεν, ἀπόστασιν 275,000 μιλίων ὁ κ. Βίνσεντ ἀνῆλθε μέχρι τῆς 75ης μοίρας βορείου γεωγρ. πλάτους καὶ κατῆλθε μέχρι τῆς 65ης νοτ. γεωγρ. πλάτους. Μολονότι δὲ πολλά ἔσχεν ἐπισημοῦσα, οὐδὲν ὅμως ἐπεγένετο αὐτῷ σπουδαῖον ἀτύχημα. Ἔσχε δὲ ἀκροάσεις παρὰ τρισὶν ἀντιβασιλευσὶ, τέσσαρσι Μαχαράγια, δύο αὐτοκρατορικοῖς πρίγκιψι, δύο βασιλίσσαις, πέντε βασιλευσὶ, δύο αὐτοκρατεῖραις καὶ τέσσαρσιν αὐτοκράτορσι.

Τὸ δημόσιον χρέος. — Ἴδου τί πληρόνει ἕκαστον ἄτομον διὰ τὸ δημόσιον χρέος ἑκάστης χώρας:

Χώραι	Ποσὸν κατ' ἄτομον
Σινική	0 φρ. 30 ἔκ.
Λιθερία	5 »
Ἑλβετία	10 » 35 »
Νορβηγία	26 » 90 »
Γερμανία	35 » 45 »
Ἰαπωνία	39 » 85 »
Νικαράγουα	40 »
Σαλβάτωρ	52 » 70 »
Μεξικόν	54 » 80 »
Βολιβία	74 »
Σουηδία	74 » 20 »
Ἄιτη	74 » 50 »
Γουατεμάλα	75 »
Ἰσημερινός	80 »
Κολομβία	80 »
Τουρκία	80 » 75 »
Ἦνωμ. Πολιτεῖαι	89 »
Δημοκρατία τῆς Νοτ. Ἀφρικῆς	100 »
Ρωσία	104 » 65 »
Δομινικανὴ δημοκρατία	116 » 70 »
Χαουαίη	120 »
Ρουμανία	130 » 90 »
Δανία	135 »
Σερβία	140 »
Χιλή	146 »
Βραζιλία	219 » 80 »
Κόστα Ρίκα	228 »
Ἰταλία	274 »
Βενεζουέλα	281 »
Ἑλλάς	284 »
Αὐστρουγγαρία	350 »
Ἄργεντ. δημοκρατία	356 »
Παραγουάη	360 » 60 »
Ἰσπανία	400 »
Βελγική	416 » 70 »
Ὀλλανδία	467 » 40 »
Ἦνωμ. βασιλεῖον τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας	591 » 70 »
Περουία	515 »
Οὐρουγουάη	609 » 25 »
Πορτογαλία	615 »
Γαλλία	834 » 70 »
Χουδουρᾶς	981 » 90 »

Στασιαστικὸν γῆρας. — Ἡ « Σημαία » τοῦ Λονδίνου, ἀναφέρουσα τὸν ἐσχάτως ἐπισυμβάντα θάνατον τῆς ἐν Χάμ Κόμμον, τοῦ Σούρη

γυναικὸς Μόρφυου ἐν ἡλικίᾳ ἕξ καὶ ἑκατὸν ἑτῶν, προσετίθει ὅτι ἡ περίπτωση αὐτῆ αὐξάνει τὸν κατάλογον τῶν ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη γεγονότων. Θεωρητικῶς τοῦλάχιστον, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅμως ὅτι πάντα τὰ σωματικὰ ὄργανα ὑγιῶς ἔχουσι καὶ ὅτι ὑπάρχει νοῦς ὑγιῆς ἐν ὑγιεῖ σώματι, οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος διατὶ ὁ ἀνθρώπινος μηχανισμὸς νὰ μὴ διαρκῆ πολλῶ πέραν τοῦ αἰῶνος. Ὁ ἄνθρωπος ἀποθνήσκει ὃν τρόπον θραύεται μηχανήμα τῇ ὑποχωρήσει ἀσθενοῦς τινος μέρους. Ὁ βαρῶνος Βρουνώφ συνείθεζε νὰ λέγῃ ὅτι ἐν τοῖς τῆς Σιβηρίας ὄρεισι ὑπῆρχε χώρα, ἐν ἣ σπανίως παρήρχτο ἔτος χωρὶς νὰ ἐπισυμβῆ κατ' αὐτὸ θάνατος προσώπου, ἄγοντος τὸ ἑκατοστὸν τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας, προχείρου τούτου ἀποδείξεως οὐσης αὐτῆς ταύτης τῆς μαρτυρίας τῶν βαπτιστικῶν καλουμένων ληξιαρχικῶν σημειώσεων. Αἵτινες μετὰ μεγίστης ἀκριβείας τηροῦνται ἐν τῇ Ὀρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ. Βεβαιούται πρὸς τούτοις, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς αὐτῆς πηγῆς, ὅτι ἐν ἔτι 1835 ἀπέθανον ἐν τῇ ρωσικῇ αὐτοκρατορίᾳ ἑκαταεκα καὶ τετρακόσια πρόσωπα ἡλικίας ἄνω τῶν ἑκατὸν ἑτῶν, μολονότι καὶ αὐτὰ τὰ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ληξιαρχικοῖς βιβλίοις σημειώματα δύνανται νὰ καταπέσωσιν ἡμᾶς ὅτι ὁ πρεσβύτερος τῶν πατριαρχῶν τούτων ἤγε τὸ 1350ν ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Ἴδὼν Ἰβάνοβιτς καὶ Πέτρος Μιχαήλοβιτς εἰσὶ συνήθη πως ὀνόματα παρὰ τοῖς ὑπηκόοις τοῦ Τσαροῦ. Ὅπως δὴ ποτε, παρορῶντες πρὸς στιγμὴν τὰ θαυμάσια ταῦτα διηγήματα, τὸ ἐξῆς φαίνεται γεγονός, εὐρισκόμενον ἐντὸς τῶν ὀρίων τῶν συνήθως ἀξιοπιστῶν, ὅτι δηλ. ἐν τοῖς ὑψώμασι τῆς Γουατεμάλας καὶ ἐν παραπλησίαις ἄλλαις τοποθεσίαις, ὅπου οἱ ἄνθρωποι ζῶσιν ἀπλῶς ἐκ χόρτων καὶ ὅπου τὸ ζῆφος οὐδέποτε ἐξέρχεται τοῦ κολεοῦ, ὑπαρχουσιν ὑπέργηροί τινες Ἰνδοί. Ἐν τῇ Κάτω Καλλιφορνίᾳ, χώρα ἐξόχως καταλλήλῃ πρὸς μακροβιότητα, αἱ σημειώσεις τῶν ἱεραποστόλων παρουσιάζουσιν ἀξιοσημειώτους τινὰς περιπτώσεις ταύτης, τοσοῦτον οὐσιαστικῶς μάλιστα ὥστε οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος ἀπορρίψεως αὐτῶν. Χωρὶς ποσῶς νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν περίπτωσιν ἐκείνην μακροβιότητος, καθ' ἣν Ἰνδὸς ἐν τῇ ἱεραποστολῇ San Tomas ἀνεφέρετο πρὸς διείτας ὡς ἄγων τὸ 1400ν ἔτος τῆς ἡλικίας, ἡ ἄλλην, καθ' ἣν ἕτερος ἦτο ἦδη ἀνήρ ὅτε ὁ γνωστότατος Δὸν Ἀντωνίος Σερρανός, τὸ 950ν ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ὁ πάπας ἀναμφισβήτητόν ἐστιν ὅτι κατὰ ἔτος τοῦ ἰωβηλαίου αὐτοῦ ὁ πάπας διεδίδασκε τὰς εὐλογίας αὐτοῦ εἰς Ἰνδόν, ὅστις, ἐπὶ τῇ βάσει μαρτυρίας ἱκανοποιησάσης τὴν Α. Ἀγιότητα, ἤγε τότε τὸ 1250ν ἔτος, τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Δυνατὸν λοιπὸν — ἐν τῷ τῆς Εὐρώπης ὅμως κλίματι πιθανὸν μόνον — ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἀκούομεν περὶ λαῶν βιούντων πέραν τοῦ αἰῶνος νὰ ᾖναι ἀληθέστερα παρ' ὅσον πιστεύεται ὑπὸ σοφῶν ἐξερευνητῶν.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς φαντασίας παρὰ τοῖς οἰκιακοῖς ζωοῖς. — Ἐν τῇ « Ἐφημερίδι τῆς πρακτικῆς γεωργικῆς » ὁ κ. Νωδὲν ἐδημοσίευσε τὴν ἐξῆς περιέργων ἀφήγησιν.

Γνωστὸν ὅτι ὁ Ἰακώβ, ὁ υἱὸς τοῦ Ἰσαάκ, ἀφῶν ἐπώλησε τὰ πρωτόκια αὐτοῦ ἀντὶ πινακίου φακῆς εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἠσαῦ, οὗτινος τὴν ὄργην ἐφοβείτο, ἔσπευσε πάραυτα εἰς τὸν θεῖον αὐτοῦ Λάβαν, πλούσιον κάτοχον ποιμνίων τῆς Μεσοποταμίας καὶ ἐπὶ 14ετίαν παρ' αὐτῷ δουλεύσας, ἔλαβεν ὡς ἀξίους τὰς δύο τοῦ Λάβαν θυγατέρας Λεῖαν καὶ Ραχήλ. Μετὰ τὴν μακρὰν ταύτην δουλείαν, τὴν ἦκιστα ἀμειψθεῖσαν, ὁ Ἰακώβ ἐνόμισεν ἐπιστάσαν τὴν στιγμὴν τοῦ νὰ ἐνασχοληθῆ εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ ὑποθέσεις. Μετέβη λοιπὸν παρὰ τῷ Λάβαν καὶ πρότεινεν αὐτῷ νὰ ποιμαίῃ τὰ ποίμνια αὐτοῦ ἐπὶ ἐξαετίαν ἔτι ὑπὸ τὸν μόνον ὄρον ἵνα πάντα τὰ πρόβατα καὶ αἱ αἰγες, αἵτινες θὰ ἐγεννῶντο κεχρωματισμένα μελαινὰ καὶ λευκὰ ἢ ἐρυθρὰ θ' ἀνῆκον εἰς αὐτόν, αἱ δὲ μονόχροοι, ἦτοι αἱ καθ' ὀλοκληρίαν λευκὰ ἢ καθ' ὀλοκληρίαν μελαινὰ θὰ ἔμενον ὡς ἰδιοκτησία τοῦ Λάβαν. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἀπεδέξατο τὴν πρότασιν.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης τὰ τε πρόβατα καὶ αἱ αἰγες, τὰ δύο φέροντα χρώματα, τοσοῦτον πολυάριθμα κατέστησαν, αὐξάνοντα πέραν πάσης προβλέψεως τὴν μερίδα τοῦ Ἰακώβ, ὥστε ὁ Λάβαν ἐταράχθη. Πολλάκις ἠθέλησε μάλιστα ν' ἀκυρώσῃ τοὺς ὅρους τῆς συμφωνίας ἀπαιτῶν ἵνα τὰ κεχρωματισμένα τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν ἀποτελέσῃ τοῦ λοιποῦ μέρος τῶν ποιμνίων αὐτοῦ, ἐγκαταλειπομένων τοῦ λοιποῦ τῶν λευκῶν εἰς τὸν Ἰακώβ. Τούτο ὅμως οὐδαμῶς ἐτροποποίησε τὸ ἀ-

ποτελεσμα. Τὰ λευκὰ πρόβατα πάρκυτα παρέβησαν κατὰ πολὺ τὸν ἀριθμὸν τῶν μελανολεύκων, πρὸς μεγάλην ἀγανάκτησιν τοῦ Λάβαν. Τὸ ἀποτέλεσμα τούτου ὑπῆρξε τὸ ἐξῆς, ὅτι ὁ Ἰακώβ ἐγένετο εἰς τῶν πλουσιωτέρων ποιμένων τῆς χώρας, ὅτε εἶχεν ἐγκαταλίπει τὴν μεσοποταμίαν ἵνα ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ.

Ἡ ταχεῖα αὕτη αὔξησης τῆς περιουσίας τοῦ Ἰακώβ δὲν ἦτο θαῦμα κατὰ τὸν κ. Νωδὲν, ἀλλ' ἀπλῶς ἀποτέλεσμα δόλου, ἐν ᾧ ἦτο συνειθεσμένος ὁ ἰσραηλίτης οὗτος. Τὸ ἐπεισόδιον τῆς παροψίδος φακῆς ἀπέδειξεν ἤδη ὅτι δὲν ἦτο καὶ τόσον λεπτός τοὺς τρόπους. Ἰδοὺ δὲ τί ἔπρατεν ἵνα μεταβάλλῃ τὸ χρώμα τῆς δорᾶς τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν: ἔκοπτε κλάδους αἰγείρων, ἀμυγδαλεῶν καὶ πλατάνων, ἐξελέπιζε μέρος αὐτῶν ἵνα παρατίθῃ τὸ λευκὸν χρώμα τοῦ κάτωθεν τοῦ φλοιοῦ τμήματος καὶ ἔρριπτε τοὺς κλάδους οὕτω πως ἠλλοιωμένους ἀναμίξῃ εἰς τὸ ὕδωρ, ὅπου κατὰ πᾶσαν πρῶταν καὶ ἐσπέραν μετέβαινον τὰ ποίμνια ἵνα ποτισθῶσιν.

Αὕτη ἦτο ἡ στιγμή τοῦ ἀγῶνος αἱ δὲ αἶγες καὶ τὰ πρόβατα, ἄτινα εἶχον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν παράδοξον ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος τῶν δεξαμενῶν, ἐδέχοντο ἐκ τούτου ἐντύπωσιν, ἣτις ἐξεδηλοῦτο ἐν ταῖς ὑπ' αὐτῶν γεννωμένους νεογνοῖς διὰ συναλλαγῆς τοῦ λευκοῦ καὶ μελανοῦ χρώματος. Ὅταν ὁ Ἰακώβ εἶχε συμπέρον ἐν τῇ ἐπιτυχίᾳ τοῦ λευκοῦ ἐν τῇ δорᾷ ἐτίθει ἐν τῷ ὕδατι κλάδους, καθ' ὅλοκληρίαν ἐκλελεπισμένους καὶ κατὰ συνέπειαν λευκοῦς. Ἡ τοιαύτη τέχνη ἢ μέθοδος ἐνίων ἄγγλων κτηνοτρόφων, μνημονευμένων ὑπὸ τοῦ κ. Λουδοβίκου Λέοντος, οὐδὲν ἐστὶν ἄλλο κατ' οὐσίαν ἢ ἐπανάληψις τοῦ δόλου τοῦ πατριάρχου ἐκεῖνου.

Αἱ ἐντυπώσεις, αἱ ὑπὸ τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων ἐπὶ τῆς φαντασίας τῶν ζῶων ἐπιγενομένης, ἰδίᾳ ἐν τῇ περιόδῳ τῆς κήσεως (πολλοὶ δὲ φρονοῦσιν ὅτι ταῦτο συμβαίνει καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις) δύναται νὰ ἔχωσι πολλὴν τὴν σπουδαιότητα ἐν τῇ πράξει, ὑπὸ τὴν ἐποψιν δὲ ταύτην δέον ἐπιστημονικῶς νὰ μελετηθῶσιν. Καὶ ὑπὸ τὴν πολὺ ἀνωτέραν ψυχολογικὴν ἐποψιν οὐκ ἐλάσσονα κέκτηνται σπουδαιότητα, διότι τείνουσιν εἰς τὸ καταδείξαι ὅτι τὸ ζῶον δὲν εἶναι ἀπλοῦν σύνθεμα ὁστέων, σαρκὸς καὶ νευρώδους ὕλης καὶ ὅτι καὶ παρ' αὐτῷ ὁ ὀργανισμὸς ἐξαρτᾶται ἐκ πνευματικῆς τινος ἀρχῆς. Τὸ σπουδαῖον ὁμῶς τοῦτο ζήτημα ἀφίημι εἰς ἀρμοδιωτέρους ἐμοῦ.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΑΞΕΙΔΙΟΥ Εἰς Ἰνδικήν.

Ὁ αὐστριακὸς ταγματάρχης Φὼν Χίμμελ, ἐποιήσατο ἐσχάτως ἐνδιαφερόμενος διάλεξιν περὶ τῶν ἐντυπώσεων, ὥσπερ ἀπεκόμισε ἐκ τοῦ εἰς Ἰνδικὴν ταξειδίου ἐν ἄλλοις ἐξέθηκε προσημαζόμενος ὅτι καὶ οἱ μᾶλλον ἀπομακρυσμέναι τόποι ὑπὸ πολυαριθμῶν σήμερον περιηγητῶν διασχίζονται, σοφοὶ ὡς καὶ ἀδαιεῖς ἐξερευνηταὶ τὰς μᾶλλον μακρῶς χώρας διέρχονται καὶ τὰς εὐρυτάτας θαλάσσους διαπλέουσι κομιζόντες ἡμῖν τὰ πάντα δι' ἀπειροπληθῶν περιγραφῶν τοσοῦτον ἐγγύς, ὥστε αἱ ἄλλοτε θαυμάσια χῶραι καθ' ἡμέραν ἦδη πρὸ τῶν ἡμετέρων ὀμμάτων ἐμφανίζονται. Τὰς ἀπομακρυσμένας χώρας παρατηροῦμεν σήμερον οὐχὶ διὰ τοῦ πρίσματος εὐφυσιδάτων ποιητῶν ἢ ἐξωτικῶν περιηγητῶν, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἀπαθοῦς βλέμματος τοῦ ἐξερευνητοῦ τῆς φύσεως καὶ τῶν ἀνθρώπων· καὶ ὅμως ἡ Ἰνδικὴ ἀποτελεῖ διὰ πάντας, ἐν ὁποιαδήποτε πνευματικῇ ἀναπτύξει καὶ ἐν εὐρίσκωνται, πάντοτε τὴν χώραν τῶν θαυμασίων, τὴν χώραν τῶν ἀξιοθεάτων. Οἱ ἱστορικῶν ἐμφεροῦμενοι πνεύματος ἀναζητοῦσιν ἐκεῖ μετὰ κριτικῆς πράγματι, ἀλλὰ πλήρους δεδασμοῦ διανοίας, τὸν πυρῆνα ἐξ οὗ προῆλθεν ἡ σήμερον δεσπόζουσα ἀνθρωπότης, τὰς ρίζας τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, τὴν πρῶτην ἀνθιστὴν τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. Οἱ ποιητικῶς κατηχησμένοι ζητοῦσιν ἐκεῖ τὰς βαθεῖας ἐκστατικὰς τῆς διανοίας ὑπεγέρσεις, τὴν ἐξωτικὴν τῶν χρωμάτων λαμπρότητα, τὴν φλέγουσαν λάμψιν δι' ἧς δύναται νὰ ἐκπλήξῃ τὸν ἴδιον αὐτῶν νοῦν καὶ οἱ φυσιοδίφαι καὶ φίλοι τῆς φυσικῆς καλλονῆς ἐκζητοῦσιν ἐκεῖ τὰ θαυμάσια τῆς

ἐν τοῖς τροπικοῖς φύσεως, ὅπου, ὑπὸ τοῦ φωτός καὶ τοῦ θάλπου ὑποβοηθούμενη, πᾶσα ὀργανικὴ ὑπαρξίς τοσοῦτον ἐξαιδίον πλοῦτον χρωμάτων καὶ τύπων προσκτάται, ὥστε ὁ ὀργανικὸς βίος τῆς Εὐρώπης μόλις ἀποβαίνει πενιχρὰ καὶ ἀσθενῆς ἐκείνου ἀντανάκλασις.

Μολονότι ὁ γραπτὸς λόγος ἀδυνατεῖ ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ζωηρότητα τοῦ προφορικοῦ, δι' ἧς τὸ γνωστὸν ἦδη ἐμποιεῖ ἐντύπωσιν νέας γνώσεως τὸ δὲ νέον καὶ ἄγνωστον ἀληθῆ ἐκπληξιν προκαλεῖ, τὰ κατωτέρω ὅμως ὀλίγα παρατιθέμενα παρέχουσιν ἰδέαν τοῦ τερπνοῦ, τοῦ ἐνδιαφερόντος καὶ τοῦ γραφικοῦ τῆς τοῦ ταγματάρχου Χίμμελ διαλέξεως.

Ἐν λαμπροτάτῳ καιρῷ, εἶπεν, ἐγκατέλιπον διὰ τοῦ ἐπιβλητικοῦ σκάφους **Πολυδεΐκου** τὴν Τεργέστην. Πάραυτα ἡ πόλις αὕτη ἐξηφανίσθη ἀπὸ τῶν ἡμετέρων ὀμμάτων, συγχρόνως δὲ καὶ αἱ γραμμαὶ τῶν ὄχρῶν παραθαλασσίων ὄρεων ἀπληθείθησαν καὶ περὶ ἡμᾶς ἐκυμάει πλέον μόνη ἡ θάλασσα, τὸ βαθὺ κυανοῦν τῆς ὁποίας ἀπαλῶς συνηνοῦτο μετὰ τοῦ γαλαζίου οὐρανοῦ εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ὀρίζοντος. Τὸ πλοῖον ἡμῶν ἐχώρει εὐθέως πρὸς νότον, παραπλέον πρὸ τῆς εἰώδους Λίσσης, τοῦ ὑπερηφάνου τούτου σταθμοῦ τῆς ἡμετέρας δόξης καὶ πρὸ τῶν ἐν ἀποστάσει γραφικῶν παραλίῶν τῆς Ἰστρίας καὶ Δαλματίας. Δυστυχῶς ὁ ὠραῖος καιρὸς δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Τὸ φωτεινὸν κυανοῦν τῆς θαλάσσης ὠχρίασε, τὰ κύματα ἐκυλινδοῦντο, ἡ κίνησις τοῦ μέγχευ τοῦδε πράγματι ἀπαλῶς διολισθαίνοντος πλοίου καθίστατο ἐπαισθητὴ καὶ ἡ γνωστὴ θαλασσία ἀνιούσῃ ἐνεφανίσθη. Θορυβώδη κύματα καὶ βροχὴ περιώρσαν με ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐν τῷ θαλαμίσκῳ καὶ ὅτε ἀπεφάσισα νὰ ἀπέλθω πάλιν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἢ μελιχίος αὔρα τῆς Ἀφρικῆς περιέβαλλέ με. Ἐκπληκτος ἐθεώρουν τὸ ἀσύνηθες χροῶμα τῶν θαλασσίων ὕδατων. Ἦδη εὐρισκόμην πλέον εἰς τὰ πρῶτα ἴχνη τοῦ ἱεροῦ Νεῖλου, οὐτινος τὰ βαλτώδη ὕδατα ἐπὶ ἑκατοντάδας ὄλας θαλασσίων μιλιῶν καθιστῶσι θολὰ τὰ ρεύματα τῆς θαλάσσης. Κατ' ἀρχὰς ἐφαίνετο τὸ ἄλλως τε ἀπαρᾶμιλλος καθαρὸν βαθὺ κυανοῦν τῆς θαλάσσης προσλαμβάνον πρασίνην τινὰ χροίαν· ὅσῳ περισσότερον ὅμως προσχωροῦμεν τόσῳ περισσότερον πύξανε τὸ πρασίνον τοῦτο χροῶμα μέχρις ὅτου ἀπέβη ρυπαρὸν πρασινοκίτρινον. Ἦδη ἐνεφανίσθη καὶ ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος δίκην ὀξείας καθέτου γραμμῆς ὁ φάρος τῆς Δαμιέτης. Ἐν τῷ μεταξὺ προηλαύνομεν περαιτέρω, καθόσον δὲ αἱ σκιαὶ τῆς νυκτὸς ἐξηπλοῦντο, καθαρῶς ἀνελάμπε πρὸ τῶν ὀμμάτων ἡμῶν τὸ φῶς τοῦ φάρου τοῦ Πορτ-Σαντ, ὅστις δεικνύσι τὴν πρὸς τὴν σουεζεῖον διώρυχα ἄγουσαν.

Ἦτο ἐσπέρα, ἐπιθυμῶν ὅμως νὰ θέσω τὸν πόδα εἰς τὸ ἀφρικανικὸν ἔδαφος, ἀπεδιβάσθην καὶ ἐπεσκέψθην τὴν πόλιν, ἥτις εἰς δύο διαίρεται τμήματα, τὸ μὲν εὐρωπαϊκὸν τὸ δὲ ἀραβικόν, τὸ τελευταῖον τῶν ὁποίων ὡς ἐκ τῆς ποικίλης, τραχείας καὶ παρὰ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς ζωηρὰς κινήσεως καὶ ρυπαρότατος αὐτοῦ, ἀπόησέ με ὀλίγω εἰς τὸ πλοῖον. Ὅτε τὴν πρῶταν τῆς ἐπιούσης ἐξῆλθον καὶ πάλιν εἰς τὴν ξηρὰν, τὸ φῶς τῆς ἡμέρας τὸ πρῶτον ἦδη ἀπεκάλυψε πλέον τὴν πλήρη ἐλευσινότητα τοῦ ἐρήμου τούτου τόπου. Οὐδὲν δένδρον οὐδεὶς θάμνος ἢ κάλαμος στόλιζει τὸ μονότονον φαιὸν χροῶμα τοῦ ἀκαθάρτου ἀμώδους ἐδάφους· ἐπίσης ἐλευσινὴ εἶναι καὶ ἡ ἀραβικὴ ἐξ ἀπλῶν καλυθῶν συνιστάμενη πόλις, καλυθῶν αἰτινες, ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἄλλης οἰκοδομησίου ὕλης, οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ ἄθροισμα ἀχρυσίθων, ρακῶν, ἰστίων τῶν πλοίων, σσεειπιῶν σανίδων καὶ διαλελυμένων βαρελίων. Μεταξὺ τούτων περιφέρονται ἐπὶ τοῦ ἀμώδους ἐδάφους πολλοὶ γυμνοὶ παῖδες καὶ ὀλόκληροι ὀμάδες ἀδεσπῶτων κυνῶν. Πάντα δὲ ἐν τε ταῖς ὁδοῖς καὶ πανταχοῦ οὐδὲν εἶσιν ἢ ρυπαρότης καὶ ἀθλιότης, θέαμα ὅλως ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν εἰκόνα, ἣν ἡ φαντασία ἡμῶν παρίστανει ὡς τὴν χρυσῆν Ἀνατολήν. Τὸ πνεῦμά μου ἀπεσῶθη τῆς εἰκόνης ταύτης καὶ ἐστράφη μετ' ἀνυπομονησίας πρὸς τὸ περαιτέρω σημεῖον τοῦ ταξειδίου μου.

Εἶτα περιγράφεται ὁ ἐνδιαφέρων διάπλους τῆς σουεζεῖου διώρυχος καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς ὡς καὶ ἡ ζωηρὰ ἐξεκκίνησις τῆς ἐρήμου, μετ' ὃ ἐπέρχονται τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ Ἄδεν καὶ τῶν μετ' αὐτό.

Ἄφου, λέγει, διεπλεύσαμεν τὸ στενὸν τοῦ Μπάμπ-ἐλ-μαν-τέμ, ἀφικόμεθα ἐν βραχεὶ εἰς Ἄδεν ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ ὁποίου τὸ σκάφος ἠγκυροβόλησε. Τὸ Ἄδεν, ἀπὸ τοῦ 1838 ἐν τῇ κατοχῇ τῶν Ἀγγλῶν διατελοῦν, παρίστανει ἓνα κρῖνον ἰσχυρᾶς ἀλάσους

φρουρίων και χαρακωμάτων, δι' ὧν ἡ Ἀγγλία δεσπόζει τῶν ὁδῶν τῆς παγκοσμίου κυκλοφορίας. Τὸ Ἄδεν κείται ἐπὶ βραχέως χερσονήσου ἐν ἀξένη ὄλως ἀκτῆ, περιλαμβανομένη γυμνὰ καὶ παράδοξα τὸ σχῆμα βραχέως ὄρη ὡς καὶ ἔρημα ἐδάφη. Ἡ αὐτὴ ἰδρυσις ὀχυροῦ σταθμοῦ, τοσοῦτον εὐρείων διαστάσεων ἀπῆλθε τὴν ἄρκον δραστηριότητα καὶ τὰ πλούσια μέσα τῆς Ἀγγλίας. Ζωηρὰ καὶ πλούσια εἰς χρώματα εἶναι ἐν γένει ἡ τῶν ὁδῶν τοῦ Ἄδεν εἰκῶν. Ἀρχηγοὶ μαύρων, ποικιλοχρόμους φέροντες διακόσμους ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ αὐτῶν σώματος, ποικιλόμορφοι γυναῖκες μετ' ἀγαπητῶν καὶ ὡς κοράκια μελάνων παιδῶν, βλοσυροὶ Ἀραβες μετὰ ποικιλοχρόμων κιδάρων, εἴτε γυμνοὶ σχεδὸν εἴτε ἐντὸς εὐρέων πολυπτύχων ἱματίων τετυλιγμένοι, ἀτυχεῖς ὄλως τὴν μορφήν Μαῦροι μετὰ κόμης οὐλῆς καὶ ἐρεώδους ἐρυθρῶν δὲ μύλων τῶν παρειῶν, εὐπρεπεῖς τὸ δέμας καὶ καλλιμόρφοι Νοῦδιοι καὶ Ἀδυσσῖνοι, εἴτα Πέρσαι καὶ Ἰνδοί, τὴν ἰδίαν ἕκαστος περιβολὴν φέροντες, ἀποτελοῦσι τὸ μωσαϊκόν, ἀφ' οὗ ἐπαισθητῶς ἀφίσταται ἡ ὄψις τοῦ ὠχροῦ Εὐρωπαίου.

Ἀπὸ τοῦ Ἄδεν ἤρξατο ὁ διάπλους τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ. Καὶ ἐκεῖ πιστὸς ἡμῖν παρεμνεῖ ὁ λαμπρὸς καὶ οὐχὶ τόσον θερμοῦ καιρὸς. Οὐρανὸς αἰεποτε φαιδρότερος, θαυμασίος, ὑπὸ τῆς δελήνης φωτιζόμενος νύκτες καὶ θαλασσία λάμψις ἐξαιρετος καὶ βαθυδὸν ἐπαγαλαβανομένη ἐφαιδρυνον τὸ ἡμέτερον ταξείδιον. Ἐπὶ τέλους τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἡ εὐφρόσυνος ἀντίηχε φωνή: Γῆ! γῆ! Πολύχρωμος καὶ ἀποστίζουσα εἰκῶν τῶν τροπικῶν ἐκ τῶν θαλασσιῶν ἀνεδύετο κυμάτων. Μακρόθεν ἐχαίριζον τὰ ἐκτεταμένα δάση εὐθαλῶν φοινίκων. Ὅπισθεν τῆς βαθύς ἐντετυμμένης παραλίας ἤγειροντο αἱ παράδοξοι τὸ σχῆμα ὄρειναι κορυφαὶ τῆς αὐτῆς ὀροσειρᾶς, ὁ ὑπὸ χιλιάδων σκαφῶν καταλαμβανόμενος λιμὴν τῆς Βομβάνης ἐπεδειχθη καὶ ἐπὶ τέλους ἀνεφάνη αὐτῆ αὐτῆ ἡ γιγαντιαία Ἰνδικὴ πόλις.

Τὸ ἐνδιαφέρον μου διήγειρεν ἐν Βομβάνῃ κυρίως τὸ Ἰνδικὸν τμήμα, Μπλάκ-τάουν (μέλαινα πόλις). Ρεῦμα ἀπειραγῶν τύπων λαοῦ ἐπλήρου τὰς ὑπὸ ἀρχιτεκτονικὴν ἐποψίν ἐνδιαφερούσας ὁδοὺς καὶ τὸ ποικίλον τῶν χρωμάτων χάος τοσαύτην προεκάλεε σύγχυσιν ὥστε ὁ ξένος ἐνόμιζεν ὅτι εὐρίσκειτο ἐν τῇ μωροτέρᾳ παρελάσει προσωπιδόφωρον. Ἀξιοσημείωτοι χρωματισμοὶ τοῦ δέματος, ἀποχρώσεις αἰτίνες ἐγκλεισθῆναι ἐν αὐταῖς ὀλόκληρον τὴν ἀπὸ τοῦ σκοτεινοτάτου τῆς σοκολάτας φαιοῦ χρώματος τῶν Ἰνδῶν τοῦ Κορομάνδελ μέχρι τοῦ λευκοῦ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἢ περσικῆς μορφῆς κλίμακα τῶν χρωμάτων, παρέχουσιν εἰκόνα τόσον ἀξιοσημείωτον ὅσον καὶ αἱ στολαί, αἰτίνες ἀντιπροσωπεύουσι διὰ τῶν σχημάτων καὶ τοῦ πλούτου αὐτοῦ ὀλόκληρον τὴν κλίμακα ἀπὸ τῆς πολυτελοῦς καὶ διὰ πολυτίμων λίθων πεποικιλμένης περιβολῆς μέχρι τοῦ πενιχρωτέρου περιζώματος. Ἐντύπων ἐμποιεῖ καὶ ὁ χρωματισμὸς τῶν προσώπων διὰ σειρῶν χρωμάτων ἢ μυστικῶν σημείων, ἅτινα σημαίνουσι τὴν τάξιν εἰς ἣν, ὁ κεχρωματισμένον ἔχων τὸ πρόσωπον ἀνάγεται, ἢ περιλαμβάνουσι θρησκευτικὴν τινα ἔννοιαν τὴν αὐτὴν ἐμποιεῖ ἐντύπων καὶ ἡ ὄψις τῶν συγνάκις ὀλογύμων Φακίρων, ἀνταποκρινόμενων πολλὰκις πρὸς μορφὰς ἐνίων τῶν ἐν Εὐρώπῃ προσώπων. Εὐάρεστον ἐντύπων ἐνεπείου αἱ γυναῖκες. Αὗται λεπτὸν ἔχουσι καὶ κομψὸν τὸ σῶμα, βαθεῖς μέλανα ὀφθαλμούς, σκιαζομένους ὑπὸ τῶν μακρῶν βλεφαρίδων καὶ ἀπαλῶς πρὸς τοὺς ξένους προσδλέποντας. Ξενότροπον ὅμως ἐμποιοῦσιν αἰσθησῖν οἱ συγγῆτατοι ἀπὸ τῆς ρινὸς ἀναρτώμενοι κρῖκοι καὶ τὸ ἔθος ἐκεῖνο, καθ' ὃ χεῖλη καὶ ὀδόντες χρωματίζονται διὰ τοῦ ὡς αἶμα ἐρυθροῦ.

Ἐκτύπιδας τὴν μετ' ἀντιπροσώπων πάντων τῶν τύπων τοῦ λαοῦ καὶ πασῶν αὐτοῦ τῶν τάξεων ἐπικοινωνίαν ἐπέτυχον ἀρίστων διαστάσεων, δι' ὧν ἠνοιχθῆσάν μοι τὰ μέγαρα τοῦ Ἀγγλοῦ διοικητοῦ, τῶν ἐξοχωτέρων Ἰνδῶν καὶ Παρσῆ, οἱ ναοὶ καὶ τὰ καθιδρύματα πασῶν τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων ὡς καὶ αἱ καλύβαι τῶν πτωχῶν Παριῶν.

Τὸ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι οἱ Παρσῆ. Οὗτοι εἰσι πυρολάτραι, ὀπαδοὶ τῆς εἰς τὴν λατρείαν τοῦ ἡλίου ἀναγομένης θρησκείας τοῦ Ζωροάστρου καὶ ἀπόγονοι τῶν Περσῶν ἐκείνων, οἵτινες κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα κατέφυγον εἰς Ἰνδικὴν, φεύγοντες ἀλλοθρησκούς Ἀραβας. Ὡς ἐμπορικὸς πληθυσμὸς κατέχουσιν οὗτοι ἐν Ἰνδικῇ τὴν αὐτὴν θέσιν, ἣν καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Εὐρώπῃ, σπουδαίαν ἐπιρροὴν διὰ τῆς δραστηρίας αὐτῶν

ἐνεργείας καὶ τῆς περὶ τὰς ἐπιχειρήσεις ἐπιμελείας προσεκτιτάμενοι. Εἰς τὰς ἀξιοσημείωτους αὐτῶν συνηθείας ἀνῆκει καὶ τὸ παρ' αὐτοῖς ἐπικρατοῦν σύστημα τῆς τῶν νεκρῶν ταφῆς. Ἐνῶ ὡς γνωστῶν οἱ Ἰνδοὶ καίουσιν τοὺς νεκροὺς αὐτῶν οἱ Παρσῆ παραδίδουσι τούτους εἰς βορὰν τῶν γυπῶν. Ἐν τῇ περιφέρειᾳ τῆς Βομβάνης, ὑψηλὰ ἐπὶ τοῦ βραχέως ὄγκου τοῦ λόφου Μαλαμπάρ, ὁπότεν ὁ ἐπισκέπτης ἔχει πρὸ αὐτοῦ τὸ λαμπρὸν πανόραμα τῆς Βομβάνης, ὑψοῦνται ἐν λαμπρῷ ἄλσει οἱ πύργοι τῆς σιγῆς. Οὗτοι εἰσὶν ὑψηλοὶ πύργοι κεκαλυμμένοι ἄνωθεν ὑπὸ ὀροφῆς ἐπὶ τῆς ὁποίας εὐρίσκονται τρεῖς συγκεντρικοὶ κύκλοι ἐσχαρῶν πρὸς ὑποδοχὴν τῶν νεκρῶν: τὰ δένδρα τοῦ ἄλσεος κατέχονται πάντοτε ὑπὸ ἀπειρῶν γυπῶν, τῶν ἱερῶν τούτων πτηνῶν τοῦ Ὄρμουσδα. Οὕτως, ὅτε ἡ ἐπικήδειος πομπὴ προσεγγίζει εἰς τὸν ναόν, μεταλλικὸς εἶχος, θορυβώδης κινήσις τῶν πτερῶν καὶ ἤχησσα κινήσις ραμφῶν ἀγγέλλουσιν ὅτι τὰ ἱερὰ ὄρνεα προπαρασκευάζονται εἰς βορὰν. Μόλις ἐναποτεθῆ ὁ νεκρὸς ἐπὶ τῆς τῆς ἐσχάρας ἑκατοντάδες γυπῶν μετὰ βδελυκτῶν συριγγῶν ὀρμῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀνοικτοῦ πύργου καὶ ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν τὸ πτόμα κατασπαράσσεται καὶ τὰ ὑπολειπόμενα ὀστᾶ συλλέγονται εἴτα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ πύργου.

Ὁ λόφος Μαλαμπάρ, ὅπου καὶ πύργοι οἱ τῆς σιγῆς εὐρίσκονται, ἐστὶν ἀναμφιβόλως τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον τμήμα τῆς Βομβάνης ὡς ὑποτελοῦν τὸ ἱερὸν ταύτης προάστειον. Ὁλόκληρος ὁ λόφος οὗτος ἀποτελεῖται ἐξ ἀθροίσματος, καθηγιασμένου ὑπὸ τῆς λατρείας, ἀπειρῶν ναῶν καὶ μονῶν, συνεσπειρομένων πᾶσις μεγάλῃς περιτεχεισμένης ἱερᾶς δεξαμενῆς. Ἰδιάζουσιν ἐντύπων ἐμποιοῦσιν αὐτῆ αἱ ἀπειροὶ ἱεραὶ βόες μικρᾶς, λευκῆς καὶ λίαν εὐαγῶγος φυλῆς, ἐλευθέρως περιφερόμεναι καὶ περιθαλπόμεναι ἐν τοῖς ναοῖς. Μία τοιαύτη ἱερὰ βοῦς εἰς ἐμὲ προσεληθούσα, τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἐπ' ἐμοῦ προστόψασα καὶ ἐφ' ἱκανὸν τὰ βήματά μου ἀκολουθήσασα, πολλοὺς φιλικοὺς καὶ ἐγαρδίστους χαρῆτισμοὺς προῦκάλεσέ μοι ὡς καὶ προσφώνησεις εὐλαβῶν πιστῶν.

Ἄφου ἐπεσκέθην τὰ μάλιστα ἐνδιαφέροντα σημεῖα τῶν πέριξ τῆς Βομβάνης, ἐξ ὧν ἰδιάζουσιν ἔνεποισέ μοι ἐντύπων ἡ νῆσος Ἐλεφάντα μετὰ τοῦ μεγαλοπρεποῦς αὐτῆς βραχέως ναοῦ καὶ προέβην εἰς ἐκδρομὴν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, ἐξηκολούθησα τὸ μέγιστον Κεϋλάνης ταξείδιόν μου. Ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας διηρχόμεθα πρὸ τῶν μεμακρυσμένων κυανῶν ὄρεων, τῶν καλῶς κατηρητισμένων λόφων καὶ τῶν σκοτεινῶν ἐκ φοινίκων δασῶν μέχρις ὅτου ὀμιχλώδης σκία ἐν τῷ χεῖλει τοῦ ὀρίζοντος ἤγγειλεν ἡμῖν τὴν εἰς Κεϋλάνην προσέγγισιν. Βραδὸς ὑψοῦνται ὡς νέφος τὰ ἴχνη τῆς κορυφῆς Ἄδαμς καὶ βαθυδὸν ἀπὸ τῶν τοῦ Ὄκεανοῦ κυμάτων ἀναδύεται ἡ λαμπρὰ καὶ θαυμασίως χλοερὰ Κεϋλάνη, ἐξ ἧς προσπνέουσιν ἡμῖν ἀλπιδῶς βαλσαμώδεις αὔραι. Ἀπεβιβάσθημεν εἰς Κολόμβον τὴν πρωτεύουσαν τῆς Κεϋλάνης. Δὲν θὰ ὀμιλήσω ὅμως περὶ τοῦ Κολόμβου ἀλλὰ περὶ τῆς καταπληκτικῆς φυσικῆς καλλονῆς τῶν τροπικῶν, ἥτις ἐν Κεϋλάνῃ δεσμευεῖ πάσας τὰς αἰσθήσεις.

Ἐν αὐτοῖς ἀκριβῶς τοῖς πέριξ τοῦ Κολόμβου ἐκπλήσσει τὸν περιηγητὴν θαυμασία, ἐκτυκτικὴ εἰκῶν. Σμαραγδοπράσινοι ἀκταὶ περιβάλλουσι τὸ ἀποστίζον κάτοπτρον λίμνης. Φοινίκες καὶ λοιπὰ δένδρα συγωστίζονται εἰς τὰ κρυσταλλώδη ὕδατα ἐπὶ τῶν ὀπίσθεν θαλάσσια φυτὰ ζωηρῶν χρωμάτων περιώνται ν' ἀνυψοθῶσιν. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὡς σαφείρου κυανῆς λίμνης κείται νῆσος πρὸς διακόσμωσιν τῆς ὁποίας κατηνάλωσεν ἡ φύσις πάσαν αὐτῆς τὴν πολυτέλειαν. Ποικίλοι φοινίκες καὶ πολυτελεῖ φυτὰ συνευνοῦνται εἰς θαυμασίους ὀμίλους καὶ ἀνάμειξιν ζωηρῶν τὰ χρώματα ἀναρχιχομένων φυτῶν πάντος εἶδους περιβάλλει τοὺς ἰσχυροὺς κορμούς διὰ ταιριῶν ἐξ ἀνθέων: μετὰ τῆς τῶν τροπικῶν ταύτης λαμπρότητος συμβαδίζει ὅμως πανταχοῦ σχεδὸν τὸ τῶν τροπικῶν θάλασσαν θερμοὶ ἀτμοὶ αἰωροῦνται ἐκ τοῦ ὑγροῦ πάντοτε ἐδάφους πάντα τὰ φυτὰ καὶ τὰ φύλλα ἐκιδίδουσιν ὁ ζείας ὀσμάς, συναναμιγνυμένας μετὰ τῶν ἀναθυμιάσεων δεσποτῶν ξύλων καὶ χόρτων. Ἐπισκευόμενος τοὺς ὠραίους κήπους κινάμων πλῆθειν τοῦ Κολόμβου ὡς καὶ τὰς διαδήμους φυτείας τοῦ καφῆ προῦχώρησα εἴτα διὰ σιδηροδρόμου εἰς τὸ κέντρον τῆς νήσου, ὅπου μετὰ τῶν ὑψωμάτων εὐρηται ἡ ἀρχέγονος πρωτεύουσα τῆς Κεϋλάνης, ἡ κυρία πόλις τοῦ Βουδισμού, ἡ Κανδυ. Ἐν τῷ αὐτῷ περιπέστῳ γὰρ διατηρεῖται καὶ πολὺ-

τιμον κειμήλιον ἄτοι ὁδοῦς τοῦ Βούδα. Ὁ μέγας ἱερεὺς τῶν Βουδιστῶν ὑπεργήγως ἀνῆλθ', πρὸς ὃν ἐκόμιζον σύστασιν ὠδήγησέ με ἐν ἐπιδήμιῳ πομπῇ εἰς τὴν ἐσπερινὴν προδευχὴν καὶ ἐπεδείξατό μοι πάντας τοὺς πολλοὺς καὶ πολυτίμους θησαυροὺς. Τοιαῦτα ἢ μέχρι τοῦδε ἐνδιαφέροντα περιγραφή τοῦ ταξειδίου αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Χίμμελ, ὅστις φυσικῶς ἐπεσκέψατο καὶ τὰ ἄλλα ἀξιόθεατα μέρη τῆς Κεϋλάνης ὡς καὶ τὸν λιμένα Πενάγκ.

ΠΕΡΙ ΝΕΥΡΙΚΗΣ ΥΠΝΩΣΕΩΣ.

Ὁ καθηγητὴς Κάρολος Λαουφενάουερ ἐξέθηκεν ἄρτι λεπτομερεῖας τινὰς περὶ τοῦ νοσήματος τῶν ὑπὸ πολυήμερον ὕπνου καταλαμβανομένων· ἐκ τῶν σχετικῶν δὲ περὶ τοῦ φαινομένου τούτου πληροφοριῶν, φαινομένου, ὑπερ μεγάλως ἐφαικίσαστο κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ δημοσίου, παρατιθέμεθα ἥδη τὰ ἐξῆς ἀξιανθίστα :

Ἐν ταῖς στήλαις τῶν ἐφημερίδων, ταῖς περιλαμβανούταις τὰ τῆς ἡμέρας νεώτερα, οὐχὶ σπανίως ἀναγινώσκωμεν, λέγει ὁ καθηγητὴς οὗτος, ὅτι ἀνὴρ τις, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ γυνή, ἢ καὶ κόρη, ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἢ ἡμέρας κοιμᾶται διαρκῶς, ὅτι δὲν ἐγείρεται, ὅτι οὔτε τρώγει οὔτε πίνει, ὅτι οἱ ἰατροὶ ἀναγκάζονται τεχνητικῶς νὰ εἰσάγωσιν εἰς τὸ στόμαχον αὐτῆς τροφὴν ὅτι οἱ συγγενεῖς νομίζουσιν αὐτὸν ἢ αὐτὴν ὡς ἀποθανούσαν καὶ ὅμως ἐν ταῖς πλείσταις περιπτώσεσι συμβαίνει τὸ ἐξῆς ἀπίστευτον: ὅτι δηλ. μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινὸς ὁ ἀσθενὴς ἀφυπνίζεται καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπαναλαμβάνει τὴν προτέραν αὐτοῦ ἐργασίαν. Ἡδὴ, ἀδύνατον ν' ἀπαρηθῶμεν τὸ γεγονός. τούτου ἕνεκεν ὅμως θὰ ἀναδράμωμεν μικρὸν εἰς τὴν νεωτέραν ἰατρικὴν καὶ ζητήσωμεν ἐξηγήσιν τοῦ μνημονευθέντος φαινομένου.

Ὁ ὕπνος ἐν γένει δὲν εἶναι ἀποκλειστικῶς φυσιολογικὸν φαινόμενον τῶν κινητικῶν ζώων εἰς τὰ ὑποτά ἀνίκει καὶ ὁ ἄνθρωπος, γινώσκωμεν δὲ ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην σημασίαν τῆς λέξεως καὶ αὐτὰ τὰ φυτὰ ἐπίσης κοιμῶνται. Βεβαίως ἐν τοῖς τελευταίοις τούτοις ἐννοοῦμεν διὰ τῆς λέξεως ὕπνου χημικὴν τινα μόνον ἐνέργειαν, ἀλλὰ κατόπιν ἀγόνων καὶ ἐπιπόνων ἐρευνῶν καὶ θεωριῶν παρετηρήθη ὅτι καὶ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ἀποτελεῖ ὁ ὕπνος ἀνεξίτητον μέχρι τοῦδε καθημερινὸν τοῦ βίου φαινόμενον, βασιζόμενον ἐπὶ τῆς χημικῆς ἐνεργείας, ἣν προκαλοῦσι τὰ ἀποτελέσματα τοῦ καμάτου τοῦ μυωνικοῦ καὶ τοῦ τῆς τοῦ αἵματος κυκλοφορίας συστήματος ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἐγκεφάλῳ. Οὕτω δὲ παρατηρούμεν πράγματι, ὅτι αἱ μάλιστα διάφοροι χημικαὶ ἐνέργειαι, οἱ τρόποι τῆς ἀποδοχῆς τροφῆς, ἢ τεταμένη ἢ ἤρεμος μυωνικὴ λειτουργία ὡς καὶ αἱ χημικαῖς μεταβολαῖς συμπαραμαρτοῦσαι ψυχικαὶ ἀλλοιώσεις εἴτε βαθύνουσι τὸν ἡμέτερον ὕπνον, ἢ καθιστῶσιν αὐτὸν μέχρι βαθμοῦ τινος ἀδύνατον.

Διὰ τῆς παραιτέρω ἀναπτύξεως τῆς τοιαύτης σειρᾶς τῶν ἰδεῶν καταλήγωμεν φυσικῶς εἰς τὸ γνωστὸν γεγονός, ὅτι νοσήματα τοῦ ἀνθρώπου ὄργανισμοῦ συνεπάρχουσι εἴτε ἀϋπνίαν εἴτε νοσηρὰν παράτασιν τῆς συνήθους (7—10 ὥρων παρὰ τῷ ὑγιῶς ἔχοντι) διαρκείας τοῦ ὕπνου. Γινώσκωμεν ἐν ἄλλοις τὴν οὕτω καλουμένην νευρικὴν ἀϋπνίαν, τὸν χειριστὸν τοῦτον ἐπισκέπτῃ τῶν ταύτη ὑποκειμένων. Ἄτεροι πάλιν παραπονῶνται, ἀκριβῶς τοῦ αὐτοῦ ἕνεκεν αἰτίου, ὅτι ἀσυνήθως πολὺ κοιμῶνται καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἡμέραν διαρκῶς νυσταλέοι φαίνονται, εἰς τρόπον ὡστε, ὅπουδῆποτε κλν καθήσωσιν, ἀκόντες εἰς τὸν Μορφέα παραδίδονται.

Χεῖρον τυγχάνει καὶ ἐνδοιασμοὺς παρὰ τοῖς οἰκειοῖς προκαλεῖ τὸ φαινόμενον, καθ' ὃ ὑποπίπτει τις εἰς τὸν οὕτω καλούμενον διαρκῆ ὕπνον, ὃν ἰδύνατό τις νὰ συγκρίνη πρὸς τὸν χειμερινὸν ὕπνον πολλῶν θηρίων. Ἐν τούτοις παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρχουσιν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἄλλα αἰτία. Δυνάμεθα μετὰ πολλῆς τῆς θετικότητος νὰ διαβεβαιώσωμεν ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ἐπιδεικτικῶς παριστανομένων ὡς εἰς μακρὸν ὑποπερῶντων ὕπνον εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νευροπαθεῖς, ἐν μέρει δὲ καὶ πάσχουσιν ὑπὸ ἐγκεφαλικῷ νοσήματος. Ἡ σημερινὴ ἰατρικὴ γι-

νώσκει κάλλιστα τὴν τοῦ νευρικοῦ ὕπνου κατάστασιν. Γινώσκωμεν ὅτι πολλοὶ ἀσθενεῖς πάσχουσιν ἐκ τοῦ νοσήματος τοῦ ὑποπίπτειν εἰς ὕπνον.

Ἐν τῷ ἄλλοτε ὑφισταμένῳ ὑπὸ τὴν ἐμὴν διεύθυνσιν τμήματι τῶν νευροπαθῶν ἐν τῷ νοσοκομείῳ (Rochusspital) ἐνοστήλευον πρό τινων ἐτῶν ἀσθενῆ τινα, ἀποσταλεῖσαν ὑπὸ τῆς κυρίας αὐτῆς κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, διότι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς οἰκιακῆς ἐργασίας ἀπεκοιμήθη αἴφνης ἐν τῷ μαγειρείῳ, ἀδύνατον καταστάσεως τῆς ἀφυπνίσεως αὐτῆς δι' οἰαδῆποτε τῶν κοινῶν μεθόδων, δι' ὃν συνήθως οἱ ἐν ὕπνῳ ἐδρισκόμενοι ἀφυπνίζονται. Αὕτη ἐκοιμήθη ἐν πλήρει ἡμέρᾳ ἐπὶ ὥρας πολλὰς καὶ κοιμωμένη εἰς τὸ νοσοκομεῖον ἐπὶ τέλους μετήχθη. Ψυχρὰ καὶ θερμὰ λουτρά, διεγερτικαὶ ἐνέσεις, τὰ ἰσχυρότερα μέσα δὲν ἐπέτυχον ν' ἀφυπνίσωσιν αὐτήν, ἐγερθεῖσαν μόνον κατόπιν 48 ὥρων, τρίβουσιν δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς μετὰ τῆς ἐρωτήσεως ποῦ εἰρίσκειται. Οὐδὲν ἐνεθυμεῖτο ἐξ ὅτων συνέβησαν αὐτῇ. Ἐξετάσας τὴν ἀσθενῆ, ἐν ἐργηγόρσει διατελοῦσαν, εἶρον ὅτι ἐπασθεν ὑστεροεπιληψίαν. Ὁρθότατα δὲ συνεπέρανα ὅτι αὕτη προσβάλλεται ὑπὸ ὕπνου ἀντὶ σπασμῶν καὶ ἀνεμνεία ἰσχύως ἐλπίζων ὅτι ἰδύναται πιθανῶς νὰ παρατηρήσω παραπλησίαν ὕπνωσιν αὐτῆς καὶ ἐν τῷ νοσοκομείῳ. Ἐβδομάδες τινὲς παρ' ἄλλον καὶ ὅμως οὐδὲν ὑπεφαίνεται. Ἡ ἀσθενὴς ἐπεθύμει σφόδρα νὰ ἐξέλθῃ τοῦ νοσοκομείου, ἐπὶ τούτῳ ἀπέλυσα αὐτήν· ἐν τούτοις μόλις τρεῖς παρ' ἄλλον ἡμέραι καὶ χωροφύλαξ εἶρεν αὐτὴν πρῶταν τινὰ ἐν τῷ δασυλλίῳ τῆς πόλεως ἐπὶ θρανίου καθημένην καὶ ὑπνώττουσαν. Ὁ ὑπάλληλος οὗτος, κατόπιν πολλῶν ἀποπειρῶν πρὸς ἀϋπνίαν αὐτῆς, ἀναγνωρίσας ὅτι εἶχε πρὸ αὐτοῦ πιθανῶς σοβαρῶς ἀσθενῆ γυναῖκα, ὠδήγησεν αὐτήν κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ νοσοκομεῖον. Αὕτη εἶχε προσπαθῆ ἔχει ἐν ἐτέρῳ τμήματι καὶ ἐπιστεῦθη ὅτι προῖκετο περὶ δεδηλητηριασμένης, ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν 36 ὥρων, ἀφυπνισθεῖσα ἐκεῖνη, ἀγγήγαστο ὅτι εἶχεν ἐξέλθει εἰς περίπατον, ἐκαθέσθη καὶ διελογίζετο διατί νὰ μὴ εἰρίσκη ἐργασίαν ὡς ὑπερέτρια· οὐδὲν τῶν περαιτέρω γινώσκει, οὐδὲν ἐνθυμεῖται ἐξ ὅτων συνέβησαν αὐτῇ. Πρόδηλον ὅτι ἡ ἀσθενὴς ἦτο σαρξέστατον παράδειγμα ἐκείνων, αἵτινες καταλαμβάνονται ὑπὸ αἰφνιδίου ὕπνου. Ἀπολυθεῖσα πάλιν ἐβελτίωσε πιθανῶς τὴν τύχην αὐτῆς, ὥστε νὰ μὴ ὑποπίπτῃ εἰς συνταρακτικὸς διαλογισμοὺς πλέον καὶ κατὰ συνέπειαν θ' ἀπὸ ἀλλαγῆ καὶ τοῦ ὕπνου τούτου. Ἐκτοτε ὅμως δὲν ἐπανεῖδον αὐτήν.

Ἐτέρω ἀσθενὴς μετὰ παραπλησίαν προσβολῆς ὑπὸ ὕπνου, εἰρίσκειται ταῦν ἀκριβῶς ἐν τῷ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν μου τμήματι τῶν νευροπαθῶν. Αὕτη πάσχει σοβαρὰν νευρασθένειαν καὶ κοιμᾶται τακτικῶς καθ' ἕκαστον μῆνα τρεῖς ὅλας ἡμέρας. Ἐνταῦθα ἔχομεν πρὸ ἡμῶν τροσποίησιν τυπικοῦ φαινομένου γινώσκωμεν ἐκ προτέρων κατὰ ποῖαν ἡμέραν ἡ ἀσθενὴς θὰ κοιμηθῇ. Ἐν τούτοις θὰ ἀπεπλάνων τοὺς ἀναγνώστιας μου ἂν μὴ ἀμέσως ἐκῆρυσσον ὅτι ἡ ἀνωτέρω περιγραφεῖσα καὶ ἄλλα παραπλησίαι περιπτώσεις προσβολῆς τινὸς ὑπὸ ὕπνου δὲν ἀποτελοῦσι πραγματικὸν φυσιολογικὸν ὕπνον. Ἡ κατάστασις ἐν ταῖς πλείσταις τῶν περιπτώσεων εἶναι παραπλησία πρὸς τὴν κατάστασιν ὑπνώττοντος, ἐν γένει ὅμως ἐλλείπουσιν ἐξ αὐτῆς τὰ ἀπόλυτα φαινόμενα καὶ αἱ ἰδιότητες τοῦ φυσικοῦ ὕπνου. Ἀναγνωρίζεται μάλιστα ὅτι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ σπασμωδικὴ τις κατάστασις συγκρατεῖ δεδεδεσμευμένα τὰ τῆς ζωῆς φαινόμενα· οἱ πλεῖστοι τῶν ἀσθενῶν ἔχουσι δεδηλωμένην μυωνικὴν ἀκίνησιν, εἰσὶν ἀναίσθητοι πρὸ τοῦ θορύβου καὶ τοῦ φωτός, ἢ τοῦ δέρματος· αἰσθητικότης ἐξουδετεροῦται ἐπίσης παρ' αὐτοῖς καὶ δύναται τις νὰ νύξῃ ἢ κινήσῃ ἢ καύσῃ αὐτοὺς χωρὶς ἢ ἐλαχίστη νὰ ἐπέλθῃ ἀντίδρασις. Οἱ Γάλλοι ἀποκαλοῦσι τὴν κατάστασιν ταύτην «προσβολὴν ὑπὸ λιθάργου μετὰ φαινομενικοῦ θανάτου». Πρὸ ἐτῶν συνέβη ἐν Βιέννῃ τὸ ἐξῆς ἀξιοσημείωτον. Δεσποινὴς ὑπέπεσε κατόπιν σφοδρῶν σπασμῶν εἰς τοιαύτην ἀληθαργικὴν κατάστασιν· οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ἐπίστευον ὅτι ἀπέθανε. Οἱ κληθέντες διασημώτατοι ἰατροὶ ἐδιχογνώμων, τοῦ Μαλφάτη, ἰδιαίτερου ἱατροῦ τοῦ δουκὸς τῆς Ραῦχστάτης καὶ τοῦ Στανδερχάιμερ, ἰδιαίτερου χειρουργοῦ τοῦ αὐτοκράτορος, θεωρησάντων ὡς σοβαρωτάτην τὴν τῆς ἀσθενοῦς κατάστασιν, τοῦ δὲ διαστήμου Πέτρου Φράγκ πιστεύσαντος ὅτι εἶχεν ἀποθάνει ἦδη ἢ εἰς τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν ὑποβλήθεισα. Καὶ ὅμως μετὰ παρέλευσιν 36 ὥρων ἢ ἐν λόγῳ δεσποινὴς ἐκτίχαστο ἦν καὶ πρῶτον ζωηρότητα καὶ χάριν. Σήμερον λοιπὸν οἱ διὰ τὰ νευρικά παθήματα ἰατροὶ εἰδικοί δὲν σείουσι τόσοσ τὴν κεφαλὴν, ὡσάκις παραπλησίον

τι αὐτοῖς ἐμφανίζεται. Γινώσκουσι καλῶς, ὅτι αἱ μεγάλοι νευρώσεις τῆς τε ὑστερίας καὶ τῆς νευροπαθείας δύνανται νὰ προκαλέσωσιν οὐχί σπανίως τοιαύτην κατάστασιν παρὰ τε ἀνδράσι καὶ παρὰ γυναῖκι. Σήμερον ἔν συγκυροῦνται πλέον μέγιστα ἰατρικὰ συμβούλια, ἀλλ' ἐν ὑπομονῇ ἀναμένεται τὸ τέλος τῆς σπασμωδικῆς προσβολῆς.

Οὐχί σπανίως ὅμως παρουσιάζεται τοιαύτη ὑπνωσις ὑπὸ τοιαύτην τινὰ μορφήν, ὥστε προσομοιάζει πρὸς τὸν φυσικὸν μᾶλλον ὕπνον ἢ πρὸς σπασμωδικὸν ἀποτέλεσμα. Αἱ τοιαῦται περιπτώσεις εἶναι αἱ καλούμεναι αὐτοῦπνώσεις. Ὁ νευροπαθὴς κοιμᾶται τῆν ἡμέραν καὶ εἰκοσαίκις ἔτι, εὐκόλως ὅμως ἀφυπνίζεται ἢ καὶ ἐγείρεται μόνος μετὰ 20 ἢ 30 λεπτά.

Ἄλλ' ὑπάρχουσι καὶ δευιότερα προσβολαὶ τοῦ ὕπνου, διαρκούσαι συχνάκις ἐπὶ ἐβδομάδας καὶ μῆνας ὅλους, ἀποτελοῦσαι δ' ἀντικειμένον πλείστον ὅσων θεωριῶν, πολλῶν αὐτῶν ἐξηγουμένων ὑπὸ τοῦ ἀπλοῦ λαοῦ συχνάκις ὡς φαινομενικοῦ θανάτου. Συνήθως τὴν ὑπὸ ὕπνου προσβολὴν προκαλοῦν εἶναι ἐγκεφαλικά διαταράξεις. Τοῦτο ἐγίνωσκον καὶ αὐτοὶ οἱ κλασικοὶ καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Αἰνεΐαδι (Βιβλ. 5, στ. 853) ἀναγινώσκουσι ὅτι ὁ πηδάλιοχος ἀνοικτοῖς τοῖς ὄμμασι ἀπεκοιμήθη, ὅτε ὁ τοῦ πονήματος ἦρος ἀφῆρηθη αὐτῷ τὰς δούνηράς περιπλανήσεις αὐτοῦ.

Κατὰ συνέπειαν ὡς ἀποτέλεσμα τῶν ἡμετέρων παρατηρήσεων καταλήγουσι εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ νευρικός διαρκὴς ὕπνος δὲν εἶναι ἀνεξάρτητον νόσημα, ἀλλ' ἀπλῶς μερικὸν φαινόμενον μιᾶς τινὸς μεγάλης νευροπαθείας. Μέχρις τούδε εἴχομεν ὑπ' ὄψιν κυρίως τὰ ὑστερικά νοσήματα καὶ τὴν νευρασθένειαν, ἀλλ' ὕπνωσις ἐπέρχεται καὶ κατὰ τὴν ἐπιληψίαν. Γινώσκουσι π. χ. ὅτι ὁ συνήθης ἐπιληπτικὸς σπασμὸς καταλήγει συχνάκις εἰς ὕπνον ἐπὶ ὥραν ὅλην διαρκοῦντα. Παρὰ πολλοῖς ἀσθενέσι ἀποτελεῖ τοῦτο φαινόμενον κοπώσεως ἐνῶ παρ' ἄλλοις δύναται νὰ προσομοιωθῇ πρὸς τὴν προσβολὴν σπασμοῦ. Συμβαίνει γὰρ εἰ καὶ σπανιώτερον ἢ ὑπὸ τοῦ ὕπνου προσβολῆν ἂν ἀντικαταστήσῃ τὴν τῶν σπασμῶν· οἱ ἀσθενεῖς ἀποκλίνουσιν, ὑποπίπτουσιν εἰς βαθὺν ὕπνον καὶ οἱ ἰατροὶ καταπολεμοῦσι τοῦτο ὡς προσβολὴν ὑπὸ σπασμῶν. Ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει ἀποδείχεται ὑπὸ τῆς θεραπευτικῆς ἐπιτυχίας, διότι τὰ τοῦ σπασμοῦ καταπολεμοῦντα φάρμακα καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ ὕπνου προσβολῆς ἐννοικίαν ἐξασκοῦσιν ἐπιρροήν. Αἱ οὖν τῆς ἐπιληψίας προκαλοῦμεναι ὅμως ὑπνώσεις διαρκοῦσιν ὀλιγώτερον τῶν καθαρῶς νευρικών.

Ἐν τέλει ὀφείλω νὰ ποιήσωμαι μνείαν καὶ τῶν ὑπνωτικῶν ἐκείνων καταστάσεων, αἵτινες προκαλοῦνται ὑπὸ δεδηλωμένων διαταράξεων τοῦ πνεύματος. Ἐνταῦθα ἀνάγεται ἡ παραφροσύνη. Πολλοὶ ἀσθενεῖς ἔχουσι τὴν ἀνόητον ἰδέαν ὅτι ἀπέθανον, κατακλίνονται δὲ ἀκίνητοι, ἀπύχουσι τοῦ λαμβάνειν τροφήν καὶ τηροῦσι κεκλεισμένους τοὺς ὀφθαλμούς ὡς ὁ κοιμώμενος. Πρὸ τίνος ἐξήτασα τοιαῦτον ἀσθενῆ ἐν τῇ ὑπὸ τὴν διεθυσσέν μου κλινικῇ, ὅστις ἐπὶ 48 ὅλων ὥρας ἔκειτο ἐν τῇ κλινῇ ὡς νεκρὸς καὶ καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα ἐτρέφετο κατ' ἀνάγκην τεχνητῶς. Αἵφνης ἐγέρθη, ἀλλ' ἐπὶ ἐβδομάδας οὐδὲ συλλαβὴν ἐπρόφερε. Συχνάκις ἢ ἰδιόζουτα συμπεριφορὰ προκαλεῖται ὑπὸ ἄλλων ἰδεῶν παραφροσύνης: Ὁ ἀσθελεὶς ἀκοῖει φωνὰς προκαλοῦσας αὐτὸν νὰ μὴ τολμήσῃ νὰ κινηθῇ, διότι ἄλλως ζῶν ἐκπυρωθήσεται· συνεπεῖα τῆς ἐγκεφαλικῆς ταύτης διαταράξεως ὁ ἀσθελεὶς μένει πάντη ἀκίνητος καὶ ὡς κοιμώμενος, καίπερ πληρέστατα γρηγορῶν καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πάσχων ἀπνίαν συνεπεῖα τῆς φθορᾶς παραληρίας.

Ἐπειδὴ ὁ ὕπνος εἶναι κυρίως λειτουργία τῶν τοῦ ἐγκεφάλου ἡμισφαιρίων πρὸ δεκαετηρίδων ὅλων κατωρθωθῆ τεχνητῶς ἢ πρόκλησις διαρκοῦς ὕπνου ὡς ἀποτέλεσμα ἐγκεφαλικῆς παθῆσεως παρὰ ζωῆς. Ἄν τις ἀποστερηθῇ κατώτερα θηρία τοῦ ἐγκεφάλου αὐτῶν εἴτε καθ' ὀλοκληρίαν εἴτε μερικῶς, ταῦτα ὑποπίπτουσι τότε εἰς ληθαργικὴν ὑπνωτικὴν κατάστασιν. Ἡ τοῦ ἐγκεφάλου ἀποστερηθεῖσα ἀλεκτορίς μένει ἀκίνητος ἐν τινὶ θέσει, μὴ φροντίζουσα οὔτε περὶ τροφῆς οὔτε περὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου. Ὅταν λοιπὸν ζῶν, τοιαύτην ὑποστάν ἐγγείρησιν, συγκρίνη τις πρὸς ἀσθενῆ ὑπὸ ὕπνου καταλαμβατόμενον ἀδύνατον νὰ παραγνωρίσῃ τὴν ὑφισταμένην ἀναλογίαν. Συνήθως βεβαιοῦται ὅτι ἡ σήμερον τοσοῦτον καλῶς ἐγνωσμένη ὑπνωσις οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ τεχνητὸς ὕπνος. Ἡ θεωρία ὅμως αὕτη δὲν εἶναι ὅλως κατάλληλος. Ὑπνωσις καὶ ὕπνος εἶναι πράγματι ἀδελφά, οὐχὶ ὅμως καὶ ἰσοδύναμα. Τοῦτο ἀποδεί-

κνυται εὐκόλως. Πόσον διαφόρως συμπεριφέρεται ὁ χάριν δοκιμῆς ὑπνωτιζόμενος; περιπίπτει εἰς βαθὺν ὕπνον, ἢν ὅμως δὲν δύναται τις νὰ καλέσῃ πάλιν τεχνητὸν καὶ κατὰ τὸν ὅποιον πολὺ ὀλιγώτερον παρατηροῦνται τὰ φαινόμενα τοῦ φυσικοῦ ὕπνου.

ΟΙ ΙΝΔΟΙ ΑΝΙΧΝΕΥΤΑΙ.

Ἐκυριώτερος πλοῦτος τῶν ἰθαγενῶν Ἰνδῶν ἰδίᾳ δὲ τῶν παρὰ τοὺς μεγάλους ποταμούς, τὸν Ἰνδὸν καὶ τὸν Γάγγην, συνίσταται ἐξ ἀγελῶν κτηνῶν· κατὰ συνέπειαν οὐδὲν τὸ θαυμαστὸν ἂν ἀνεπτύχθη ἐκ τούτου ὄλως ἰδιόζουτον ἐπάγγελμα τὸ τῆς κλοπῆς ἵππων καὶ βοῶν. Ἄν ὁ κλέπτης μὴ καταδιωχθῇ ἀμέσως σπανίως συμβαίνει νὰ ἐπανῶν τις τὴν οὐρὰν τοῦ κλαπέντος ἵππου ἢ βοῦς, ὡς ὁ Ἰνδὸς ἐκφράζεται, τότε λοιπὸν ἐπέρχεται καὶ ἡ ἀνάγκη τοῦ ἀποταθῆναι εἰς ἰνδὸν ἀνιχνευτήν. Οἱ ἰνδοὶ οὗτοι ἀνιχνευταὶ εἰσι τὸ φόβητρον οὐ μόνον τῶν κλεπτῶν ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν λοιπῶν κακούργων. Ὡς πᾶν κοινωνικὸν ἐπάγγελμα ἐν Ἰνδικῇ οὕτω καὶ τὸ ἐπάγγελμα τῶν ἀνιχνευτῶν εὐρηται περιωρισμένον ἐν ὀρισμένῃ τάξει κληρονομικῶς ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν μεταδιδόμενον. Ὑπάρχουσι οἰκογένειαι ἀνιχνευτῶν, αἵτινες μεθ' ὀριστικότητος καὶ ὑπερφηφείας δεικνύουσιν ἀρχικὸν στέλεχος τοῦ φύλου αὐτῶν, τὸ ὅποιον θὰ ἐξήλειπον πολλοὶ εὐγενεῖς οἰκογένειαι τῆς Εὐρώπης. Οἱ Κογῆ, ἦτοι ἀνιχνευταὶ ἢ διώκται, παῖδες ἔτι λαμβάνονται ὡς συνοδοὶ εἰς τὴν τῶν κακούργων καταδίωξιν καὶ μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας καὶ μερίμνης καταρτίζονται ἐν τῷ ἐπικινδύνῳ τούτῳ ἐπαγγέλματι. Ἡ ἔρετικὴ ὄμως αὐτῶν δύναμις καὶ ἡ καρτερία εἰσι σχεδὸν ἀξιοθαύμαστα. Ἐπιδέξιος ἀνιχνευτὸς ἀναγνωρίζει ἐκ σημείων, σχεδὸν δυσδιαγνώστων, πῶς ὁ καταδικασόμενος διέφυγε, ποῦ κατέφυγε καὶ ἐπὶ πόσον εἰς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ἄστυον διέμεινεν, ἂν ἀπέκαμεν ἐκ τοῦ καμάτου, τί φέροι μεθ' ἑαυτοῦ καὶ πλείστας ἄλλας λεπτομερείας. Ἐγὼ αὐτός, λέγει ὁ περὶ τοῦ παραδόξου τούτου ἐπαγγέλματος τῶν Ἰνδῶν ταῦτα ἀφηγοῦμενος, ἔσχον πρὸ μικροῦ εὐκαιρίαν νὰ ἴδω Κογῆ τινα, ἐνασχολούμενον ἐν αὐτῷ ἀκριθῶς τῷ ἔργῳ αὐτοῦ. Πάραυτα ἀνευρέθησαν τὰ ἔγνη τοῦ κλέπτου, τότε δὲ ἀληθῆς ἔρξατο διωγμὸς, τῶν διωκόντων ἀκολουθούντων ἔγνη, ἄπερ ὁ ὀφθαλμὸς μου, καίπερ μὴ συγκατατασόμενος ἐν τοῖς στερουμένοις ὀξυδερκείας, δὲν ἠδύνατο ὅμως ν' ἀνακαλύψῃ. «Ἐνταῦθα», ἔλεγε ὁ Κογῆ, δεικνύς σχεδὸν ἀφανῆ τινα ἔγνη, «ἀνεπαύθη πρὸς στιγμὴν ὁ κλέπτης» φέροι δὲ δύο δέματα. Ἐδῶ πάλιν ἀνεπαύθη, ταύτην ὄμως τὴν φορὰν μακρότερον καὶ ἐκάπνισε πρὸς τοὺς τοῖς». Πρὸς ἀπόδειξιν ἔδειξεν ὀλίγην τέφραν, ἢ μόνον τὸ ὡς αὐτοῦ ὄμμα ἐνός Κογῆ ἠδύνατο ν' ἀνακαλύψῃ. Τοιοῦτοτρόπως καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἠκολουθοῦμεν τὰ ἔγνη καὶ κατὰ τὴν ἐσπέραν πραγματικῶς ἀνεκαλύψαμεν τὸν κλέπτην ὅστις ἐφρόνει ὅτι εὐρίσκετο ἐν ἀσφαλεῖ. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως ἡ καταδίωξις συνδέεται μετὰ μειζόνων δυσχερειῶν. Ἐνῶ ὁ Κογῆ πᾶσαν καταβάλλει τὴν ἀνιχνευτικὴν αὐτοῦ δύναμιν εἰς ἀνακάλυψιν τοῦ κακούργου καὶ ὁ τελευταῖος οὗτος συχνάκις εἶναι ἐπίσης πονηρὸς καὶ πᾶσαν χρησιμοποιεῖ πανουργίαν εἰς παραπλάνησιν τοῦ Κογῆ καὶ διάσωσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως. Ἀφοῦ, π. χ., ἐπὶ τινα χρόνον περιπατήσῃ γυμνόπους, εἶτα τυλίσσει αἴφνης τοὺς πόδας διὰ τεμαχίου ὑφάσματος, προχωρεῖ ἐπὶ τινα λεπτά καθήμενος ἐπὶ βοῦς, ἐπιστρέφει ἢ βαδίζει διὰ μέσου ρύακος ἢ παταμίου. Καὶ ὅμως πάντα ταῦτα δὲν παραπλανῶσι τὸν καλὸν καὶ ἐπιδέξιον ἀνιχνευτήν· Ἡ ἀπόστασις δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψεϊ ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀνιχνευτικῇ καταδίωξιν, πρὸ μικροῦ δὲ συνέθη ἐν Κασιμίρῃ, εἰς Κογῆ νὰ καταδίωξῃ κακούργον εἰς ἀπόστασιν τριακοσίων χιλιαμέτρων καὶ ἐπέκεινα καὶ ἐπὶ τέλους ν' ἀνεῖρῃ αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ μικροῦ χωρίου, ὅπου εἶχε πεφορισθῆ συνεπεῖα κλοπῆς, ἣν εἶχε διαπράξει αὐτόθι. Πολλάκις συμβαίνει ὥστε κακούργοι μικρότερα νὰ διαπράττωσι κακούργήματα ἐν' ἀποφύγῳσι τὴν τε καταδίωξιν τῶν Κογῆ καὶ βαρυτέραν ποινὴν.

Πολλοὶ Κογῆ εἶναι διάσκημοι διὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν γινώσιν τῶν θέσεων. Γινώσκουσι οὗτοι τὰ ἔγνη ἐνός ἐκάστου ἀνθρώπου ὀρισμένης τινὸς περιφερείας, ἢν τρόπον ἡμεῖς διατηροῦμεν ἐν τῇ μνήμῃ τὴν εἰκόνα

προσώπου τινός. Ἡμέραν τινὰ ἐκλάπησαν κοσμήματά τινα παρὰ τοῦ Μαχαράγια τῆς Καπουρτάλας. Πάραυτα προσεκλήθη ὁ Κογῆ, ὅστις, ἀνακαλύψας τὰ ἔγνη, εἶπεν ἀπαθῶς ὅτι ὁ κλέψας ἦτο ὁ δεῖνα· καὶ πράγματι ὁ ὑποδειχθείς ἀνὴρ ἀνεκαλύφθη, καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν διάλυσιν τῶν κλαπέτων. Ἡμέραν τινὰ πάλιν ἑτέρα διεπράχθη κλοπή· ὁ Κογῆ ἐφάνισεν γνωρίζων τὰ ἔγνη καὶ ὅμως δὲν συγκατετίθετο νὰ ὀνομάσῃ πρόσωπα, καίπερ μυκτηρίζομενος ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν ἐπὶ τῇ νομιζομένῃ αὐτοῦ ἀποτυχίᾳ. Τυχαίως ὅμως κατόπιν ἀνευρέθη, ὅτι ὁ κλέπτης ἦτο ὁ ἴδιος αὐτοῦ υἱός· οὐδεμία βεβαίως ἀνάγκη νὰ προστεθῇ ὅτι κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην διέφυγεν ὁ κλέπτης τὴν ποινήν.

Παράδειγμα τῆς καταπληκτικῆς εὐρετικότητος τοῦ Κογῆ ἔστω καὶ τὸ ἐξῆς: Ἀνιχνευτὴς τις κατεδίωξε κακοῦργον μέχρι τῶν ἀκτῶν ποταμοῦ· ἐκεῖ ἀπώλεσε τὰ ἔγνη διότι μικρὸν πρὸ αὐτοῦ εἶχε διαβῆ τὸν ποταμὸν ὁ Μαχαράγιας ἐν συνοδείᾳ 200 ἀνδρῶν. Πρὸ τοσούτων λοιπὸν ἰχνῶν ἀδύνατος ἐφαίνετο ἡ ἀνεύρεσις τῶν μέχρι τοῦδε ὑπ' ὄψει αὐτοῦ ἰχνῶν τοῦ κακοῦργου. Ὅπωςδὲποτε ὁ Κογῆ ἀπεφάσισε νὰ μὴ παραιτηθῇ τὴν καταδίωξιν αὐτοῦ. Ἴνα λοιπὸν κάλλιον τὰ πρότερα ἔγνη ἐντυπώσῃ εἰς τὸν νοῦν ὑπέστρεψεν ἐπὶ πολλὰ μίλια ἐπὶ τῶν προτέρων τούτων ἰχνῶν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἀκτὴν, διεπεραιώθη καὶ ἀνεῦρε πρᾶγματι, ἐν μέσῳ διακοσίων καὶ ἐπέκεινα ἰχνῶν, τὰ ἔγνη τοῦ καταδιωκομένου, ὃν ἀνεκάλυψε κατόπιν ὑπεροκταήμερου καταδιώξεως. Ἀξιοσημεῖωτον πρὸς τούτοις ὅτι ἐν Καπουρτάλα ζῆ Κογῆ τις, χωλὸς ἀπὸ ἐτῶν καὶ ὅμως ἱππεύων καὶ ὠπλισμένος διὰ μακρᾶς ράβδου παρακολουθεῖ τὰ ἔγνη καὶ ἀποτελεῖ τὸ φόβητρον πάντων τῶν κακοῦργων. Ἡ χωλότης αὐτοῦ προσεκλήθη ὑπὸ δηλητηριάσεως. Φυσικῶς οἱ Κογῆ διακυβεύουσι τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς αὐτῶν.

Κατὰ τὴν καταδίωξιν κλαπέτων κτηνῶν ὁ Κογῆ γινώσκει ἐπακριβῶς ἂν τὸ κλαπὲν κτήνος ἐσύρετο, ἢ ἂν ὁ κλέψας ἐκάθητο ἐπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀπαγωγὴν. Ὅταν οἱ τύποι τῶν ἰχνῶν τῶν ὀπισθίων ποδῶν εἶναι ἀριθιότεροι, τούτο μετὰ βεβαιότητος προδίδει ὅτι ὁ κλέπτης ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ κτήνου, διότι οἱ ἰθαγενεῖς συνειθίζουσι νὰ κάθονται οὐχὶ ἐν τῷ μέσῳ ἀλλὰ κατὰ τι ὀπισθεν, ἂν δὲ τὸ κτήνος ἔφερε φορτίον τότε τὰ τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἔγνη ἀπέχουσιν ἀλλήλων κατὰ βραχύτερα διαστήματα, διότι φυσικῶς τὸ βῆμα εἶναι βραδύτερον παρ' ὅταν ἀπλῶς διώκεται κτλ.

Διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ ἀγγλικοῦ πολιτισμοῦ, ὄνπερ παρακολουθεῖ ἡ φιάλη οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, οἱ καλοὶ Κογῆ ὡς τόσα ἐπιχώρια ἐπαγγέλματα καὶ τεχνουργήματα, θὰ γινώσκονται μόνον ἐξ ἀκοῆς, εἰς-αγομένων ἀντὶ μερικῆς ἀποζημιώσεως ἐπὶ τούτῳ τοῦ παιγνιδίου κ ρ ε τ, τοῦ τῆς ποδοσφαιράς, τοῦ ποτοῦ χουίςκη τοῦ στρατοῦ τῆς σωτηρίας κλπ.

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΗΤΗΡ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

VIII.

Τὴν ἐσπέραν τῆς τετάρτης ἡμέρας ὁ ἰατρὸς ἀπῆλθε μᾶλλον ἐμπερίστατος. Ἐὰν ἡ ἀσθένεια δὲν ἐξεδηλοῦτο ὁ φόβος, περὶ δυστυχίματος ἦν μέγας. Ἡ Ὀδῖλη, ἥτις, συνοδεύσασα τὸν ἰατρὸν ἀπερχόμενον ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος αὐτοῦ τὴν δῆλωσιν ταύτην, ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν αἴθουσαν βαρέως λυπομένη διότι οὐδὲν ἠδύνατο, τοῦτο δὲ οὐχὶ ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἔνεκα τῆς θελήσεως τῆς κυρίας Βρίς. Ἄ! Ἐὰν ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κεκλεισμένον δι' αὐτὴν θάλαμον ἐκεῖνον! . . . Εὐφροσύνας θὰ ἀνελάμβανε πάντας τοὺς κόπους καὶ τοὺς μόχθους.

Ἡ ἐσπέρα ἦν σκυθρωπή. Νέφη προσψάουσα σχεδὸν τὰς στέγας ἔτρεχον ὠθούμενα ὑπὸ σφοδρῶτατος ἀνέμου, καὶ ἐκ τῶν φύλλων τῶν δένδρων σταγόνες τῆς βροχῆς ἐπιπτον ἐπὶ τῆς κεκορεσμένης ἤδη γῆς, κινουμένων τῶν φύλλων ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Ἡ Ὀδῖλη, μὴ δεχθεῖσα ν' ἀνάψωσι τὰ φῶτα, ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸ περιστύλιον.

Πόσον θλιβεράν ὄψιν εἶχεν ἡ οἰκία ἐκεῖνη, ἥτις τὸ πᾶλαι ἐπληροῦτο ζωῆς ἐκ τῆς ζωηρότητος τοῦ Ἐδμόνδου. Καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος θὰ κατέλιπεν ὀλιγώτερον εἰδεχθῆ ἔγνη καὶ φόβους φασματώδεις. Ὁ θάνατος, γεγονὸς ὄν τετελεσμένον, ἄγει μετ' αὐτοῦ πᾶσαν τὴν συνοδείαν τῆς τρομερᾶς σιγῆς, τῆς ἀγωνιώδους ἀμφιβολίας, τῆς ἀνυποπόρου ἀγωνίας, αἰτινες προηγούνται αὐτοῦ. Εἶναι τρομερώτερος διότι εἶναι τετελεσμένον γεγονός, ἀλλ' ὁ οἶκος δι' οὐ διήλθε περιπίπτει πάλιν εἰς γαλήνην καίτοι θλιβεράν.

— Τί θὰ εἰπῇ ἄρα γε ὁ Ριχάρδος; Πρέπει νὰ τὸν μνηύσω; ἐσκέπτετο ἡ Ὀδῖλη, τὸ δὲ πνεῦμα αὐτῆς καταβλήθην ἐπὶ τέλους ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξετάζῃ ἀδιακόπως τὴν αὐτὴν ιδέαν, ἔπαυσε λειτουργοῦν, ὡς αἰχμάλωτον ζῶν, ἐν στενῷ χώρῳ περικλεισμένῳ.

Ὁ ἄνεμος ἀπέσπασεν ἐκ φυλλῶν φύλλα, τὰ δὲ ἔγνη ταῦτα τῆς τρικυμίας ἐστρουβύλιζον ἐν ταῖς δενδροστοιχίαις, μέχρις οὐ νέος ἄνεμος διεσκόρπιζεν αὐτὰ μακρὰν. Ἡ Ὀδῖλη ριγίσασα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐκλείσει τὴν θύραν μετὰ πεφοβισμένης σπουδῆς, ὡς οἱ φόβῳ συσθεθέντες ὑπὸ τῶν διηγήσεων τῶν τροφῶν παῖδες, οἱ ὅποιοι, μόλις ἐξερχόμενοι τοῦ δωματίου αὐτῶν εἰς σκοτεινὸν διάδρομον, ἐπανέρχονται περίτρομοι εἰς δωμάτιον ἔνθα παραμένουσι πολλοί.

— Εἶμαι φοβιτσιάρα! εἶπε καθ' ἑαυτήν. Αὐτὴ ἡ ἀργία καὶ ἡ καταδίκη μου εἰς ἀχρηστίαν, μὲ πιέζουν. . . Ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἐστίαν ὅπως κρούσῃ τὸν κώδωνα καὶ φέρωσιν αὐτῇ φῶς, ἐνῷ ὅμως διήρχετο τὴν εὐρείαν αἴθουσαν ρίγη παροδικὰ ἐκλυπτον τοὺς ὤμους αὐτῆς, δὲν ἐτόλμα δὲ νὰ στρέψῃ τὸ ὄμμα πρὸς τὰ παράθυρα, φωτιζόμενα ἔτι ὑπὸ τοῦ ὠχροτάτου φωτός. Ἐνόμιζεν ὅτι θὰ ἐβλεπε φοβερόν φάσμα διαζωγραφιζόμενον ἐν τῷ βᾶθει.

Πρὶν ἢ ἐγγίσῃ τὸ σχοινίον τοῦ κώδωνος, ἡ θύρα τῆς αἴθουσης ἠνοιχθῆ καὶ εἰσῆλθε πρόσωπόν τι. Ἡ Ὀδῖλη, χωρὶς νὰ θέλῃ, ἔρρηξε κραυγὴν τρόμου.

— Κυρία Ριχάρδου, εἰσθε ἐδῶ; ἠρώτησεν ὁ Ζαφφέ χαμηλοφῶνως.

— Ναι Ζαφφέ, τί τρέχει; ἀπήντησεν ἡ Ὀδῖλη ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου φωνῆς, προχωροῦσα πρὸς αὐτὸν μετὰ ζωηρότητος.

— Τρέχει, κυρία, ὅτι θὰ μᾶς χρειασθῇ ἄνθρωπος ὁ ὅποιος νὰ τὰ ἔγνη τετρακόσια καὶ τὸ χερί ἐλαφρόν.

— Λέγε, Ζαφφέ, ὁμίλει ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ.

— Ὁ μικρὸς ἔχει εὐλογία καὶ τὰ πρῶτα ἐξανθήματα ἐφάνησαν.

— ὦ! ἀνέκραξεν ἡ Ὀδῖλη, πιεσθεῖσα τὸ στῆθος, τί τρομερὰ ἀσθένεια!

— Μάλιστα κυρία, πολλὴ κακὴ, καὶ ἔπειτα ὅταν πάσχη κανεὶς ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀσθένειαν ἀναγκάζεται νὰ παρακαλῇ τὸν ἰατρὸν νὰ ἔλθῃ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν ἀσθενῆ. . . Τρέχει ὅμως καὶ ἄλλο τι. Ἡ κυρία Βρίς ἐλειποθύμησε καὶ ἔπεσε κατὰ γῆς παρὰ τὴν κλίνην τοῦ ἀσθενοῦς.

Ἡ Ὀδῖλη ἔσπευσε πρὸς τὴν θύραν, ἐνῷ ὁ Ζαφφέ ἐξηκολούθει λέγων πάντοτε χαμηλοφῶνως.

— Ἡ θαλαμηπόλος καὶ ἐγὼ τὴν ἐφέραμεν εἰς τὴν κλίνην τῆς καὶ τώρα ἀσχοιοῦνται εἰς τὸ νὰ τὴν κάμουν νὰ συνέλθῃ. Ἡνοῖξε τοὺς ὀφθαλμούς τῆς. Κατ' ἐμὲ ὁ κόπος τὴν κατέβαλε, διότι δὲν κοιμᾶται τώρα τρεῖς νύκτας. Ποῖος θὰ περιποιηθῇ τώρα τὸν μικρόν;

— Ἐγὼ, ἀπήντησεν ἀπλούςτατα ἡ Ὀδῖλη.

— Τούτο ἐσκέφθη καὶ ἐγώ, ἀπήντησεν ὁ Ζαφρὲ μετὰ τῆς αὐτῆς ἀπλότητος, πρέπει ὅμως νὰ σκεφθῆτε καλῶς προηγουμένως, κυρία.

— Νομίζεις ὅτι ἡ κυρία Βρίς θ' ἀνθίστατο εἰς τοῦτο; ἤρωτησεν ἡ νεαρὰ γυνή.

— Τὴν κυρίαν Βρίς δὲν πρέπει νὰ τὴν σκέπτεσθε διότι τὴν γνωρίζω καλῶς. Ἐργάζεται ἐφ' ὅσον ἔχει δυνάμεις, ἢ μᾶλλον ἐφ' ὅσον χομίζει ὅτι ἔχει. Ἐπειτα αἰφνης ἀσθενεῖ, κατακλίνεται καὶ τότε μετὰ δυσκολίας δύναται νὰ τὴν ἐξαγάγῃ τις ἐκεῖθεν! Λοιπὸν εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐπὶ οὐτῷ τοῦλάχιστον ἡμέρας δὲν θὰ ἀνησυχῆσῃ κανένα δι' ἄλλο τι ἄλλ' ἢ μόνον διὰ τὴν περιποίησίν της. Ἡ θαλαμηπόλος αὐτῆς ὅμως εἶναι πολὺ ἱκανὴ καὶ γνωρίζει καὶ τὰ ἰδιώματά της. Δὲν θέλω ὅμως ἐγὼ νὰ εἰπῶ αὐτό. Ἐννοῶ τὸν κίνδυνον τὸν ὅποιον θὰ διατρέξῃτε σεῖς, κυρία.

— Ἐγώ; ἤρωτησεν ἡ Ὀδύλη.

— Βέβαια! Εἰσθε νέα, ὠραία καὶ θὰ παρακαλέσω τὴν κυρίαν νὰ μὲ συγχωρήσῃ τὴν τόλμην, ἥτις μὲ παρκαίνει νὰ ἐκφράσω ἰδέαν περὶ αὐτῆς ἄλλως τε δὲν ὀμιλῶ μὲ πρόθεσιν νὰ προσβάλω αὐτήν.

— Ζαφρὲ, εἶπεν ἡ Ὀδύλη, δὲν ἐννοῶ.

— Δὲν ἐννοεῖτε διότι δὲν ἐσκέφθητε ἐτι τὸ πρῶτον, πρέπει ὅμως, κυρία, νὰ σκεφθῆτε σπουδαίως καὶ νὰ λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐν ἀνάγκῃ δύναμαι μόνος νὰ περιποιηθῶ τὸν μικρὸν. Ἡ κυρία γινώσκει βεβαίως ὅτι ἡ εὐλογιὰ εἶναι κολλητικὴ! Οὕτω λέγουσι οἱ ἰατροί, καὶ ἐν ἀσθενήσῃ κανεὶς τὰ πρόσωπόν του κινδυνεύει. Τοῦτο ἐνόμιζον ὅτι ἦτο καθήκόν μου νὰ εἰπῶ εἰς τὴν κυρίαν ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ κ. Ριχάρδου, ὅπως εἶναι μέγα δυστύχημα. Πρέπει ὅμως ὑποσθῆκατε νὰ λάβωμεν μέτρα.

Ὁ Ζαφρὲ ἔστη, ἡ δὲ αἰθουσα σκοτεινότερα ἀποβάσα, ἐφάνηκε εὐρύτερα καὶ μᾶλλον ἔρμος ὅταν ἡ φωνή, ἡ συνεχόμενα καὶ τιμιότητά χαρακτηρὸς ἀποπνεύουσα φωνὴ αὐτοῦ, ἐπαύσατο ἀνταχῆ. Πρῶτον καὶ ἡ Ὀδύλη δὲν εἶχε σκεφθῆ τὴν περίπτωσιν αὐτῆν. Δὲν ἐσκέφθη ὅτι ἡ τρομερὰ ἀσθένεια δύναται νὰ καταστήσῃ τὸν ἀσθενῆ ἀγνώριστον. Ἡτένισε πρὸς στιγμὴν τὴν συνείδησιν αὐτῆς ἀσκαρδαμικεῖ, ἐρωτῶσα αὐτήν: Φοβεῖσθαι;

— Νὰ φοβηθῶ; Τί; ἀπάντη ἐκείνη προσπαθοῦσα νὰ διαφύγῃ.

— Φοβεῖσθαι μήπως δὲν σε ἀγαπᾷ πλέον ἐὰν μεταμορφωθῆς, ἐὰν ἡ μορφή σου ἀποβῇ εἰδεχθῆς;

— Ἡ συνείδησις ἔτρεμε καὶ δὲν ἐτόλμα ν' ἀπαντήσῃ.

— Ἐὰν ὅμως εὖρη τὸ τέκνον του νεκρὸν, νομίζεις ὅτι θὰ σοὶ συγχώρῃ; ἐξηκολούθησεν ἐρωτῶσα ἡ Ὀδύλη.

— Δὲν θὰ ἦτο σφάλμα μου, ἠθέλησε ν' ἀπαντήσῃ ἡ συνείδησις.

— Σὺ δέ, θὰ συγχώρῃς σεαυτήν;

— Οὐδέποτε! ἀπάντησεν ἡ καρδία τῆς Ὀδύλης προβάλλουσα ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ μεγαλοπρεπείᾳ.

Ὁ Ζαφρὲ, σιγῶν, παρακολούθει τὴν ἐσωτερικὴν ἐκείνην διαπλάνην, ἣν ἐκάντευε καὶ τῆς ὁποίας τὴν λύσιν ἀπέμενε μετ' ἀγωνίας. Βεβαίως φυσικώτατον ἦν ὅτι γυνή, ὠραία ὡς ἡ κυρία Ριχάρδου θὰ ἐσκέπτετο ὀλίγον τὴν καλλονὴν αὐτῆς, μάλιστα ὅταν εἶχε σύζυγον, ὃν τόσο ἀγάπα.

— Ζαφρὲ! εἶπεν ἡ Ὀδύλη διὰ φωνῆς παραδόξως μελωδικῆς, ἔκαμες τὸ καθήκόν σου καὶ σε εὐχαριστῶ.

Ἔστη, ὁ δὲ Ζαφρὲ ἠσθάνθη τὴν καρδίαν αὐτοῦ συσφιγγομένην ὑπὸ ψεύσεως ἐλπίδων.

— Λοιπὸν, εἶπεν ὁ Ζαφρὲ μετ' ἀδικοφύρου ὕφους, ἡ κυρία ἐπιθυμεῖ νὰ τῇ φέρουν φῶς;

— Ἦναι περιττόν, πῆλαινεν ἐμπρός, καὶ ἐγὼ ἀκολούθῳ.

Ὁ Ζαφρὲ ὑπήκουσε σιωπῶν, ὅταν δὲ ἐξῆλθε τῆς θύρας ἔλαβε τὰς χεῖρας αὐτοῦ τὴν μίαν διὰ τῆς ἄλλης καὶ ἐσφιγξε τὰς ἰσχυρῶς ὥστε νὰ αἰμοδειάσωσιν. Δὲν ἐξωτερικεύεν ἀπροκαλύπτως τὰς σκέψεις αὐτοῦ, ὅταν ὅμως ἡ εὐαρέσκεια αὐτοῦ ἦν μεγάλη

ἔθλιβεν αὐτὸς οὗτος τὴν μίαν διὰ τῆς ἄλλης χεῖρός ἐν δειγματικῇ εὐχαριστήσεως. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν ἡ χειροψία του διήρκεσε δύο ὅλα λεπτά καὶ τοῦτο ἦν εὐεξήγητον, διότι δὲν ἐνεθυμεῖτο νὰ πύχρισθῃ ἄλλοτε ἐπὶ τοσοῦτον.

Ἡ κυρία Ριχάρδου, γαληνία τὴν μορφήν, εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον τῆς πενθερᾶς αὐτῆς ἡ ὁποία μόλις ἀνεκτίσαστο τὰς αἰσθήσεις αὐτῆς. Ὀχροπύτη, ἐπακουμβούσα ἐπὶ προσκεφαλαίων, θὰ ἐφάνητο ὡς ρέγγουσα ἐὰν μὴ ὑπῆρχεν ἡ ζωηρότης τῶν ὀφθαλμῶν, οἱ ὅποιοι ἔλαμπον καθόσον ἀνεπτύσσαστο ἡ ἐπίδρασις τοῦ φαρμάκου, ὅπως ἔλαβεν.

— Ἐφθασα, γιὰγιά, εἶπεν ἡ Ὀδύλη μετ' ἐλευθεριότητος γλώσσης ὅπως νέας δι' αὐτὴν ἐν τῷ οἴκῳ ἐκείνῳ. Ἀδιαθετήσατε; Εἰσθε ὅμως καλλίτερα τώρα, τὸ βλέπω.

— Δὲν ἀξίζω πλέον διὰ τίποτε! ἀπήντησεν ἡ κυρία Βρίς, καὶ ἐκεῖνο τὸ πτωχὸ παιδί τὸ ὅποιον ἔχει ἀνάγκην ὑπηρεσίας καὶ...

Δάκρυα ἀνέβλυσαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῆς ἀλλ' ἡ ὑπερρηφάνεια καὶ ἡ θέλησις ἐξηφάνισαν ἀμέσως αὐτά.

— Ἐχει ἀνάγκην ὑπηρεσίας, γιὰγιά; Ἦναι θέλη ὁ Θεός.

— Ναι, ἠξέυρω, θὰ προσκαλέσετε τὰς ἀδελφὰς τοῦ ἐλεύου.

— Ἐὰν θέλετε, τὰς προσκαλῶ, ἐπιτρέφατέ μοι ὅμως νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι ἀρῶ σεῖς δὲν εἰμπορεῖτε νὰ μένετε παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τοῦ Ἐδμόνδου, ἐγὼ θὰ σᾶς ἀναπληρώσω.

— Σεῖς; ἤρωτησεν ἀσθενῶς ἡ κυρία Βρίς, τῆς αἰ χεῖρες ἐρρίψασαν.

— Ναι, ἐγώ. Σᾶς φαίνεται παράδοξον; εἶπεν ἡ Ὀδύλη μειδιῶσα;

— Ξεύρετε, ποῖα εἶναι ἡ ἀσθενεία σου;

— Βεβησιότατα.

— Καὶ ἐπιμένετε νὰ τὸν περιποιηθῆτε; Τί θὰ εἰπῇ ὁ Ριχάρδος;

— Ἐὰν ἦτο υἱός μου, γιὰγιά, ἀπήντησεν ἡ Ὀδύλη, ἐνῶ ἔλατ φρῶς ὑπέστρεμαν ἡ φωνὴ αὐτῆς, οὔτε σεῖς οὔτε ὁ σύζυγός μου θὰ ἐσκέπτεσθε αὐτό.

Ἡ κυρία Βρίς ἠτένισεν ἐπὶ μακρὸν τὴν νύμφην αὐτῆς καὶ δάκρυα ἐφάνησαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῆς τὰ ὁποία ὅμως τὴν φορὰν ταύτην δὲν προσεπάθησε νὰ ἀποκρύψῃ.

— Καλὰ, εἶπεν. Ἀλλὰ... εἶναι ἀδύνατον, εἶπεν αἰφνης ἐρυθρῶσα, ἐκ τῆς συγκινήσεως καὶ ἐξ αἰσχύνης. Πῶς θὰ κάμετε;

— Ἐὰν σᾶς ἰδῇ, θὰ γείνη ἔξω φρενῶν. Ὁ ταλαίπωρος δὲν σᾶς ἀγαπᾷ, ξεύρετε, καὶ ἐν ἡ διατελεῖ νῦν κατὰστάσει δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὸν κατακρίνη τις...

Ἡ φωνὴ τῆς προμήτορος ἐγένετο θαυπευτικὴ, σχεδὸν παρακλητικὴ, ἡ δὲ Ὀδύλη ἀπήντησεν αὐτῇ διὰ τοῦ αὐτοῦ τόνου.

— Δυστυχῶς, πολλὰ θὰ παρέλιθωσιν ἡμέραι πρὶν ἢ ὁ Ἐδμόνδος δυνήθῃ νὰ μὲ ἰδῇ! Ἦδη οἱ ταλαίπωροι ὀφθαλμοὶ του εἶναι κεκλεισμένοι...

Ἡ κυρία Βρίς ἐστράφη πρὸς τὸν τοίχον κλαίουσα.

— Ἐχετε ἐμπιστοσύνην, θὰ τὸν σώσωμεν, εἶπεν ἡ νεαρὰ γυνὴ μετὰ θάρρους. Ἔστὲ βεβησιότατα ὅτι δύνασθε νὰ ἀναπαυθῆτε ἀφῶς!

Ἡ προμήτωρ ἐστράφη ἀποτόμως πρὸς τὴν Ὀδύλην καὶ ἔτεινεν αὐτῇ καὶ τὰς δύο χεῖρας. Ἐπειδὴ δὲ ἐκείνη προσέκλινεν, ἡ κυρία Βρίς ἔσυρεν αὐτὴν πρὸς ἐαυτήν καὶ τὴν κατησπάσαστο, ὡς μήτηρ ἀληθῆς.

— Ὁ Θεός νὰ σε ἐνδυναμώσῃ καὶ νὰ σε βοηθήσῃ! εἶπεν. Τώρα πρέπει νὰ κοιμηθῶ διότι αἰσθάνομαι ὅτι τὸ μυαλό μου θὰ σαλεύσῃ.

(Ἀκολουθεῖ)

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΕΟΛΟΓΟΥ.